Opbrengst Participatietraject lokaal aandeel concept RES

Inhoud

Opdrachtgever: Gemeente Duiven
Gemeente Westervoort

Ons kenmerk: A19-GDW-067

Samenstellers: Anja Ahmic
Lobke van Meijel
Sylvana Rikkert

Datum: 6 januari 2020

1. Opdracht **3**
1.1. Aanleiding 3
1.2. Voorbereiding vanuit Duiven en Westervoort 5
1.3. Ontwikkelingen in RES hangen samen met plannen voor circulaire economie 5

2. Aanpak **7**
2.1. Methoden voor de verzameling van data 10
2.2. Bereik onder inwoners 12

3 Bevindingen **13**
3.1 Locaties voor wind & zon 14
3.2 Zorgen voor inwoners 16
3.3. Randvoorwaarden voor acceptatie 19
3.4 Rol van gemeenten 20
3.5 Rol van inwoners zelf en aanvullende ideeën 21

4 Conclusies **23**
4.1 Locaties 24
4.2 Zorgen van inwoners 24
4.3. Randvoorwaarden voor acceptatie 25
4.4 Rol van gemeenten 25
4.5 Rol van inwoners zelf 26

5 Aanbevelingen **27**

Bijlagenboek **32**
1A: Zonne-energiekaart verkenningsonderzoek Arcadis 33
1B: Windenergiekaart verkenningsonderzoek Arcadis 33
2A: Opbrengst e-mails naar Samen1Nergie 34
2B: Overzicht en opbrengst van activiteiten door wethouders Duurzaamheid 35
2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten 37
3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie 46
4: Enquêtevragen en -resultaten 65
- Enquêtevragen 65
- Enquêteresultaten 66

1. Opdracht

1.1. Aanleiding

Op 28 juni van dit jaar publiceerde het kabinet het klimaatakkoord. In dat akkoord is de doelstelling opgenomen om in 2030 de broeikasgassen in Nederland met 49% te reduceren, ten opzichte van 1990. Om dit ambitieuze doel te behalen, is besloten de reductiedoelstelling op regionaal niveau te verdelen via de Regionale Energie Strategie (‘RES’). Het land is opgedeeld in 30 zogenaamde ‘energie-regio’s’. Al deze regio’s moeten tot een ‘bod’ komen, waarin ze gezamenlijk 35 Terra wattuur (‘TWh’) aan groene energie gaan opwekken op land. De grootte van het bod per specifieke RES-regio is niet voorgeschreven, maar er is verzocht om een ruim bod te doen.

De gemeenten Duiven en Westervoort vallen onder de RES-regio ‘Arnhem-Nijmegen’ samen met de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wijchen en Zevenaar. Ook andere overheden (Provincie, Waterschappen), de netbeheerder en ook niet-overheid stakeholders nemen deel aan de RES.

Gezamenlijk met bovenstaande partijen zitten de gemeenten Duiven en Westervoort nu veelvuldig om tafel om afspraken te maken over hoe de regio kan bijdragen aan de landelijke doelstellingen. Daarbij moeten de gemeenten gezamenlijk tot een bod komen over hoeveel energie ze samen op kunnen wekken. In het concept RES moeten ook gebieden staan voor het grootschalig opwekken van elektriciteit.

In juni van 2020 moet het eerste concept RES van de regio Arnhem-Nijmegen klaar zijn. Deze concept-ressen worden doorberekend door het Planbureau voor de Leefomgeving (‘PBL’), om te zien of ze gezamenlijk voldoen aan de doelstelling om 35 TWh op te wekken aan hernieuwbare energie. Als dat niet het geval is, krijgen de regio’s een ‘rest-opgave’ die verrekend moet worden in het definitieve bod. Dat definitieve bod moet op 1 maart 2021 af zijn. Daarna gaan alle partijen in het land aan de slag op de plannen te verwerken in lokale omgevingsplannen en deze ook daadwerkelijk uit te voeren.

De komende decennia blijven de gemeenten samenwerken in de RES om zo samen verder vorm te geven aan een duurzame energietransitie op gebied van elektriciteit, gas en warmte.

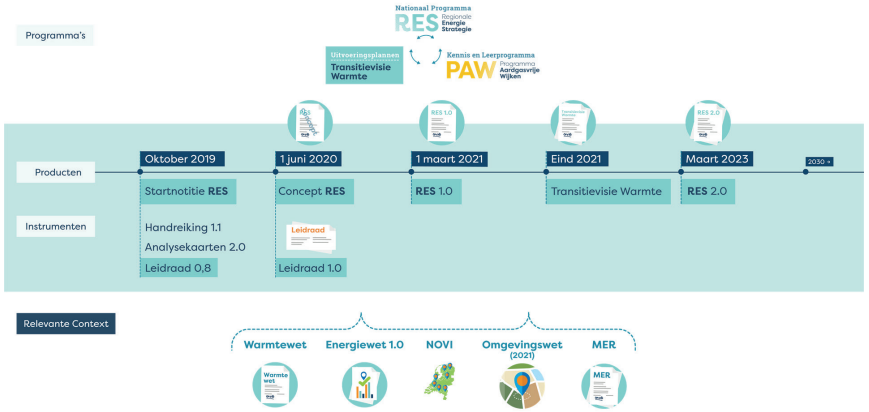

Figuur 1. Landelijk tijdspad RES

1.2. Voorbereiding vanuit Duiven en Westervoort

Om een eerste beeld te krijgen van waar er binnen de gemeentegrenzen van Duiven en Westervoort aanvullende mogelijkheden liggen voor het opwekken van grootschalige hernieuwbare energie, is de opdracht gegeven aan Arcadis om hier onderzoek naar te doen. Dit onderzoek helpt bij de voorbereiding van de gemeenten op de gesprekken in RES-verband. Daarnaast geeft het onderzoek ook input voor een traject om van inwoners van de gemeenten te horen hoe zij aankijken tegen de plannen om aanvullende hernieuwbare energie op te wekken. Het onderzoek is beperkt tot het grootschalig opwekken door zon en wind, omdat dit de opties zijn die het RES voor 2030 mogelijk acht.

De plekken waar windmolens of zonneparken geplaatst worden, moeten voldoen aan wettelijke eisen en moeten aansluiten op bestaande plannen en kaders van de gemeenten en de provincie. Windmolens of zonneparken mogen bijvoorbeeld niet geplaatst worden in natuurgebieden (met Natura 2000-status), niet in de buurt van de opslag van gevaarlijke stoffen, of in de directe omgeving van woningen of andere kwetsbare objecten. Ook voor het plaatsen van windmolens of zonneparken in de buurt van onder andere vaarwegen, spoorwegen of gewone wegen zijn beperkingen, net als het plaatsen in de buurt van hoogspanningsmasten en kabels.

Arcadis heeft voor de gemeenten Duiven en Westervoort al deze beperkingen op een rij gezet. Het hele Arcadisonderzoek is hier te lezen.

Uit het onderzoek zijn de volgende zoekgebieden naar voren gekomen voor duurzame energie-opwek via zonneparken (bijlage 1a) en windmolens (bijlage 1b) Deze kaarten zijn voorgelegd aan de inwoners van Duiven en Westervoort om te horen in hoeverre er draagvlak is voor de mogelijke zoekgebieden.

1.3. Ontwikkelingen in RES hangen samen met plannen voor circulaire economie

Naast de regionale samenwerking, hebben de gemeenten Duiven en Westervoort zelf ook ambities op het gebied van duurzaamheid. Deze krijgen vorm in een programma Circulaire Economie. Onder Circulaire Economie wordt ook verstaan hoe de gemeenten omgaan met afval, dat in een circulaire economie weer een grondstof wordt. En onder het programma vallen ook de aanpassingen die de gemeenten gaan doen om zich te weren tegen een veranderend klimaat, zoals vergroening van de openbare ruimte.

Om de omslag te kunnen maken naar een volledig energie-neutrale maatschappij, is het belangrijk dat iedereen mee doet. De overheid, bedrijven, organisaties en inwoners. Daarom hebben de gemeenten Duiven en Westervoort nagedacht hoe ze inwoners en andere partijen goed kunnen betrekken bij de omslag naar een duurzame maatschappij. Hiertoe hebben ze in het voorjaar van 2019 een participatiestrategie laten maken. Deze strategie moet richting geven aan alle projecten die binnen het programma Circulaire Economie vallen. In de participatiestrategie zijn—door onder andere raads- en inwonersconsultatie—zes uitgangspunten geformuleerd die richting geven aan de wijze waarop de gemeenten Duiven en Westervoort inwoners en andere stakeholders betrekken bij de Circulaire Economie. De zes uitgangspunten uit de participatiestrategie zijn:

1. Als één gemeenschap werken aan circulaire economie
2. Iedereen doet mee op een manier die past
3. Alles draait om goede communicatie
4. Klein beginnen, slim aansluiten en stap voor stap uitbouwen
5. Meedoen betekent resultaten boeken
6. Waardering voor elkaar en elkaars inzet

Deze uitgangspunten zijn de basis geweest voor de inrichting van de participatie voor de RES-aanpak. In het volgende hoofdstuk leggen we uit hoe dit participatietraject vorm heeft gekregen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit rapport zetten we onze aanpak uiteen. We beschrijven welke stappen we hebben gezet in de inwonersconsultatie. De resultaten van de verschillende stappen in de consultatie, zijn op een rij gezet in hoofdstuk 3: Bevindingen. In hoofdstuk 4 trekken we uit deze bevindingen een aantal conclusies. Mogelijke vervolgacties voor de gemeenten Duiven en Westervoort omschrijven we in het laatste hoofdstuk met aanbevelingen. In de bijlagen zijn alle reacties van inwoners opgenomen, die op verschillende manieren zijn binnengekomen.

2. Aanpak

Om inwoners van Duiven en Westervoort op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen in de Regionale Energie Strategie en ze de ruimte te geven om hierin ook hun mening te geven en mee te doen, is een participatieplan gemaakt. De participatiestrategie die voor de zomer van 2019 is opgesteld, vormde het vertrekpunt voor het participatieplan. Waar de participatiestrategie in het algemeen rekening houdt met diverse stakeholders, is het participatieplan voor de RES met name gericht op inwoners. Maatschappelijke organisaties, verenigingen en bedrijven zijn ook uitgenodigd mee te denken en te reageren, en zijn veelal in een-op-een gesprekken met de wethouders geïnformeerd over de plannen in de RES.

In aanvulling op de participatiestrategie heeft het programmateam Circulaire Economie uitgangspunten geformuleerd die voor dit project specifiek gelden. In de tabel is toegelicht hoe deze uitgangspunten invulling hebben gekregen in de aanpak.

Uitgangspunten	Invulling in aanpak
Iedereen is op basisniveau op de hoogte	• Het onderzoek van Arcadis en het RES proces is vertaald in een publieksvriendelijke versie, die digitaal beschikbaar is • Er is bij de uitnodiging voor de bijeenkomsten een korte uitleg gegeven over de RES • Bij de bewonersbijeenkomsten zijn mensen voorgelicht door middel van een presentatie
Verschillende manieren van aanspreken om verschillende groepen mensen te benaderen	Er is ingezet op communicatie via verschillende kanalen • In een advertentie in huis-aan-huiskranten in Westervoort, Duiven en Zevenaar, zijn mensen uitgenodigd voor bewonersbijeenkomsten en om een online enquête in te vullen • Er zijn vijf bewonersbijeenkomsten georganiseerd in oktober-november • Via Facebookpagina's van de gemeenten is ruchtbaarheid gegeven aan de bewonersbijeenkomsten en aan de enquête • Op de groene markt in oktober zijn mensen benaderd en geïnformeerd over de RES middels een folder, en uitgenodigd voor de bewonersbijeenkomsten • In gesprekken van de wethouders met organisaties, bedrijven en scholen in de periode oktober-november is de RES besproken
Dialoog is de basis. We zorgen dat mensen laagdrempelig hun reactie kunnen geven	• Door middel van vijf verschillende bewonersbijeenkomsten in buurthuizen/zalencentra op vijf verschillende locaties in de gemeenten Duiven en Westervoort, konden mensen zich laagdrempelig laten informeren en hun mening geven • Ook online was ruimte voor het geven van een reactie door anoniem een online enquête in te vullen • Via de website en Facebook werden inwoners opgeroepen een reactie te geven
Ruimte voor ventilatie van frustraties of zorgen	• Op de bewonersbijeenkomsten waren wethouders aanwezig om een op een met mensen in gesprek te gaan • Tijdens de bewonersbijeenkomsten waren gesprekstafels georganiseerd, waar inwoners met elkaar en ambtenaren in gesprek kunnen gaan over de frustraties, zorgen, vragen en ideeën die inwoners hebben. • Op de bewonersbijeenkomsten waren gastheren en -vrouwen aanwezig om de inwoners te begeleiden op de avond en te zorgen dat ze hun verhaal kwijt konden • Er stond een babbelbox bij de bewonersbijeenkomsten waar mensen hun verhaal kwijt konden • Via online reacties en e-mail konden mensen ook zorgen delen

Uitgangspunten	Invulling in aanpak
Plaats het verhaal in de bredere context van de energie-transitie en de landelijke afspraken hierover	• Er is via de publieke versie van het Arcadisrapport, via de onlinekanalen en in de presentaties op de bewonersbijeenkomsten duidelijk gemaakt hoe het RES project eruit ziet en hoe deze samenhangt met landelijke afspraken • Op de bewonersbijeenkomsten waren twee films te zien, een over klimaatverandering en een over de energietransitie. • In de uitnodiging voor de bewonersbijeenkomsten is gewezen op de website van Samen1Nergie, waarop veel informatie te vinden is over de energietransitie
Ook hier is dialoog de basis. Er wordt ruimte gemaakt voor een realistisch verhaal en voor perspectief	• Tijdens de bewonersbijeenkomsten en in de enquête is specifiek gevraagd naar ideeën van inwoners en manieren waarop ze bij willen dragen, hierop is veel respons gekomen • Tijdens de bewonersbijeenkomsten zijn gesprekstafels georganiseerd, waar het onderwerp van gesprek grotendeels over werd gelaten aan inwoners. Zo kunnen inwoners ruimte nemen om hun ideeën met gemeenteambtenaren te delen • Er is via de uitnodiging in de huis-aan-huis kranten, op de bewonersbijeenkomsten en via Facebook veelvuldig verwezen naar de website van Samen1Nergie waar veel inspirerende, positieve voorbeelden te vinden zijn
Het bezoeken van een bewoners-bijeenkomst moet wat opleveren	• De gastheren en -vrouwen hebben expliciet gecontroleerd of mensen voldoende hun verhaal kwijt konden op de bewonersbijeenkomsten • Bij vertrek kregen inwoners een linnen tas mee van Samen1Nergie

2.1. Methoden voor de verzameling van data

In de tabel hierboven staat hoe de verschillende uitgangspunten in de aanpak verwerkt zijn. Hieronder zetten we uiteen welke verschillende manieren we hebben gebruikt om met inwoners in gesprek te gaan en wat die hebben opgeleverd.

Enquête

De online enquête heeft open gestaan van 28 oktober tot 1 december 2019. In de enquête konden inwoners reageren op de uitkomsten van het verkenningsonderzoek van Arcadis. Met behulp van de kaarten met mogelijke locaties voor zonneparken en windmolens konden inwoners reageren op welke locaties zij wel of niet geschikt vonden. Verder konden inwoners aangeven waar volgens hen rekening mee gehouden moet worden bij het plaatsen van zonneparken of windmolens, waar ze zich zorgen over maken en wat zij verwachten van de gemeenten.

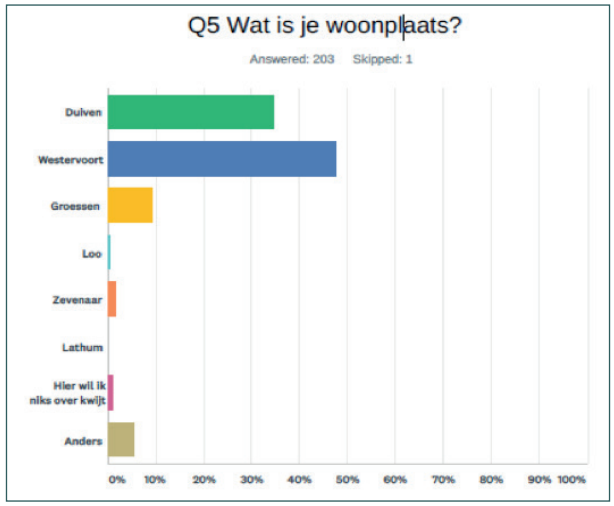

De volledige vragenlijst inclusief antwoorden is opgenomen in bijlage 4. De antwoorden op de vragen zijn verwerkt in de bevindingen die we in hoofdstuk 3 presenteren.

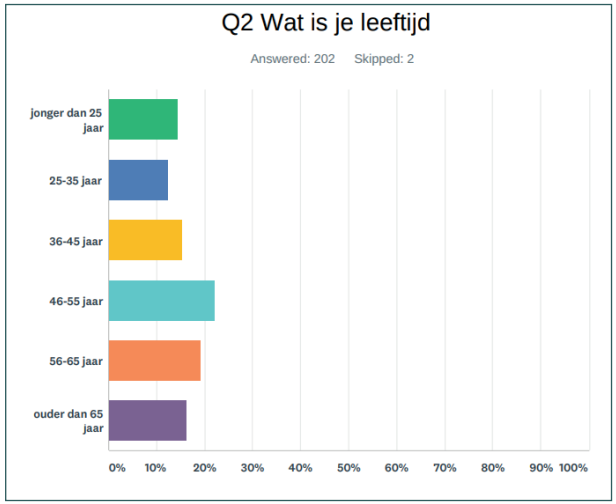

In totaal hebben 204 inwoners de enquête ingevuld. In het figuur hiernaast is te zien waar deze inwoners precies vandaan komen.

Er is een evenwichtige verdeling van leeftijd onder de mensen die de enquête hebben ingevuld. Dat komt mede omdat de wethouders Tiedink en Breunissen samen met een ambtenaar een schoolbezoek hebben gebracht aan het Candea College. Daar hebben zij samen met de brugklas de enquête ingevuld.

Online reacties

Naast de enquête werden mensen ook op andere manieren uitgenodigd online te reageren. Zo was het mogelijk om berichten te plaatsen onder *posts* op sociale media over de bewonersbijeenkomsten. De berichten op Facebook- of Twitter zijn diverse malen gedeeld, maar men heeft onder die *posts* geen reacties achtergelaten.

Ook was het mogelijk om per e-mail een (uitgebreidere) reactie te geven. Het e-mailadres stond vermeld in de uitnodiging voor de bewonersbijeenkomsten en op de website. In totaal hebben 16 inwoners een e-mail gestuurd waarin ze uitgebreid hun zorgen of ideeën hebben geuit.

De online bijdragen zijn verwerkt in de bevindingen in het volgende hoofdstuk. Deze zijn gedistilleerd terug te vinden in bijlage 2a, en in totaliteit geanonimiseerd te vinden in bijlage 3.

Persoonlijke reacties

Naast het geven van een online reactie, zijn ambtenaren inwoners ook gaan opzoeken, zodat ze een-op-een hun mening konden geven. In het kader van de dialoog is dat gebeurd op de groene markten, de doorpakweek in Westervoort en de dialoog- en doorpakweek in Duiven.

Daarnaast zijn wethouders en medewerkers van de gemeente ook op al geplande gelegenheden en evenementen alert geweest op het vertellen van het verhaal van de samenwerking in de RES. Bij zo'n vijftien evenementen en ontmoetingen van de wethouders is hierover gesproken. Dit waren bijeenkomsten gericht op ondernemers, organisaties en inwoners. Een overzicht van de activiteiten die wethouders Tiedink en Breunissen in het kader van de RES hebben bezocht, is opgenomen in bijlage 2b.

De opbrengsten van de 'persoonlijke interacties' zijn op papier bijgehouden. Deze opbrengsten zijn verwerkt in het volgende hoofdstuk. De geanonimiseerde opbrengst van deze interacties is tevens opgenomen in bijlage 2b.

Bewonersbijeenkomsten

De belangrijkste mogelijkheden om in gesprek te gaan over de Arcadisverkenning en over de samenwerking van de gemeenten in RES-verband, waren de bewonersbijeenkomsten. Om de drempel voor inwoners zo laag mogelijk te houden om naar deze avonden te komen, zijn ze op vijf verschillende plekken gehouden[1]. In totaal hebben ongeveer 127 verschillende inwoners de vijf bijeenkomsten bezocht.

[1] Op 29 oktober was een bewonersbijeenkomsten in Loo in Zalencentrum Berendsen, op 31 oktober in Westervoort in Kulturhus de Nieuwhof, op 7 november in Groessen in Zaal Gieling en op 14 en 21 november in Duiven in de Ogtent.

De bewonersbijeenkomsten werden opgebouwd volgens een vast programma. Er werd gewerkt volgens een inloopprincipe; inwoners konden van 18.30 tot 21.00 binnenlopen. Er is een 'festivalprogrammering' gehanteerd; diverse programmaonderdelen draaiden simultaan, en sommige onderdelen draaiden driemaal op een avond. Zo was iedereen in de gelegenheid alle programmaonderdelen bij te wonen, en waren groepen tegelijkertijd klein genoeg om kwalitatief goede gesprekken te voeren. De programmaonderdelen van de bewonersbijeenkomsten waren:

- Een presentatie over de RES met mogelijkheid tot het stellen van vragen
- Een gesprekstafel met aandacht voor specifieke zorgen en de wenselijkheid van verkende locaties voor zonne- en windenergie
- In gesprek met een van de twee wethouders Duurzaamheid uit Duiven of Westervoort
- Twee films over energietransitie/klimaatverandering en over de landelijke afspraken over de energietransitie
- Een babbelbox om zorgen of ideeën op te kunnen nemen op een kort filmpje
- De mogelijkheid in gesprek te gaan met een avondgids

De opbrengsten van de avonden zijn geanonimiseerd verwerkt in bijlage 2c. Deze opbrengsten zijn gebruikt voor het schrijven van de bevindingen in hoofdstuk 3.

2.2. Bereik onder inwoners

Er is gewerkt vanuit vooraf vastgestelde uitgangspunten uit de participatiestrategie. Daarmee is gepoogd om de inwonersconsultatie zo goed mogelijk vorm gegeven. Er is geprobeerd zoveel mogelijk mensen in de gemeenten te informeren over de plannen en ze vervolgens in de gelegenheid te stellen om hierop te reageren. Desondanks beseffen we ons dat we met alle verzamelde reacties, nog maar een fractie van de Duivense en Westervoortse bevolking gesproken hebben. Het bereik van de informatie is groter geweest dan het aantal reacties. Het is aannemelijk dat juist de mensen met een speciaal belang en de mensen met een sterke voor- of afkeur van opwek, hebben gereageerd op de informatievoorziening en op de inspraakavonden zijn afgekomen. Omdat de opzet van de inspraakavonden en de enquête veel ruimte boden voor een kwalitatieve inbreng van iedere geïnteresseerde, is er veel waardevolle informatie opgehaald. Deze manier van participatie is intensief, maar het geeft meer informatie dan een 'voor' of 'tegen' vraag per locatie, een antwoord dat gemakkelijk aan te klikken is. Tegelijkertijd vraagt het ook veel van de inwoner om te reageren en biedt het minder informatie over de grote groep die wel op de hoogte is via allerlei media, maar geen reactie heeft gegeven. Tot slot moet ook de fase van de RES in acht genomen worden; wanneer projecten concreter worden, zullen mensen ook meer geïnteresseerd en betrokken zijn.

3. Bevindingen

Inwoners in Duiven en Westervoort hebben zich op verschillende manieren uitgesproken over mogelijke locaties voor de (grootschalige) opwek van duurzame energie uit zon en wind. Daarbij zijn ook zorgen geuit en heeft men nagedacht over belangrijke randvoorwaarden voor de acceptatie van windmolens en zonneparken. Tot slot hebben inwoners zich uitgesproken over de rol die ze weggelegd zien voor de gemeenten en voor zichzelf.

3.1. Locaties voor wind en zon

Inwoners zien grootschalige duurzame opwek van wind- en zonne-energie het liefst in de buurt van bedrijventerreinen, industriegebieden, verkeerscorridors en locaties die verder af liggen van bewoond gebied. Inwoners willen liever geen windmolens dichtbij woongebieden, natuur, of op landbouwgrond. Voor zonneparken ligt dit iets genuanceerder, deze vinden inwoners minder storend dan windmolens.

Inwoners vragen zich af hoe de plannen van Duiven en Westervoort zich verhouden tot plannen van aangrenzende gemeenten. Hier willen zij graag meer inzicht in.
"Wat doen Zevenaar, Didam en Rheden?"

Zonneparken

De kaart met mogelijke locaties voor zonneparken is bijgevoegd als bijlage 1a. Inwoners zijn grotendeels positief of neutraal over locatieopties voor zonneparken 4, 5 en 6. Inwoners vinden opties 1, 2 en 3 onwenselijk, omdat die dichter bij woningen of natuur zijn. Tijdens bewonersbijeenkomsten spraken veel inwoners hun zorg uit over de volgorde waarin zonnepanelen geplaatst worden. Zij spraken een sterke wens uit om gemeenteacties eerst te richten op optimale belegging van zonnepanelen op daken van particulieren maar vooral van bedrijven. Volgens inwoners heeft dat prioriteit voordat de gemeenten overgaan tot de bouw van grootschalige zonneparken. In enquêtes gaven enkele inwoners aan grootschalige zonneparken niet te steunen totdat opwek op daken optimaal geregeld is. Inwoners hadden vele ideeën over mogelijke opties hiervoor: het monteren van zonnepanelen op particuliere- en bedrijfsdaken, op kassen, en op (grote) parkeerplaatsen zoals die van TNT, ook als hiervoor eerst daken op parkeerplaatsen gebouwd moeten worden.

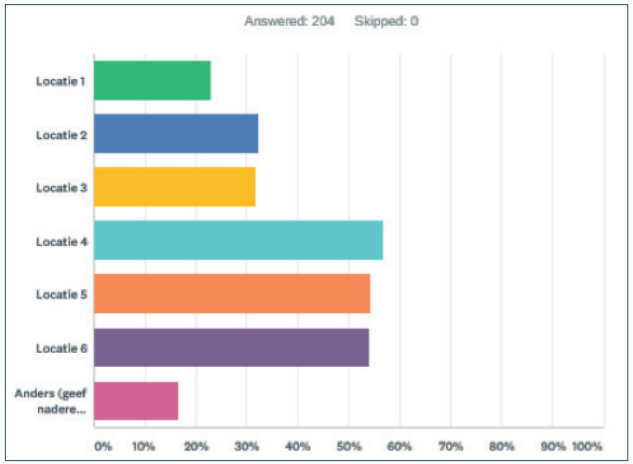

Populaire alternatieve ideeën voor zonne-energie zijn zonnepanelen op de geluidswanden van de A12 en A15. Ook wordt geopperd voor lage zonnepanelen langs de Oost/Westlijn.

Over de plaatsing van zonneparken zijn wel diverse kanttekeningen geplaatst door inwoners, waar we nader op ingaan in paragraaf 3.2.

Windmolens

De kaart met mogelijke locaties voor windmolens is bijgevoegd als bijlage 1b. Locatie A, die net als locatie 4 van zonneparken bij het industrieterrein ligt, wordt positief ontvangen. Tijdens bewonersbijeenkomsten vroegen inwoners vaak om op dat terrein te concentreren, zodat windmolens elders in de gemeenten niet of in mindere hoeveelheid nodig zijn. Inwoners zijn ook positief over windmolenlocaties D en E. Inwoners vinden locaties B en met name C onwenselijk, omdat ze dichtbij woonwijken in Duiven en Westervoort liggen. Over de plaatsing van windmolens zijn wel diverse kanttekeningen geplaatst door inwoners, waar we nader op ingaan in paragraaf 3.2.

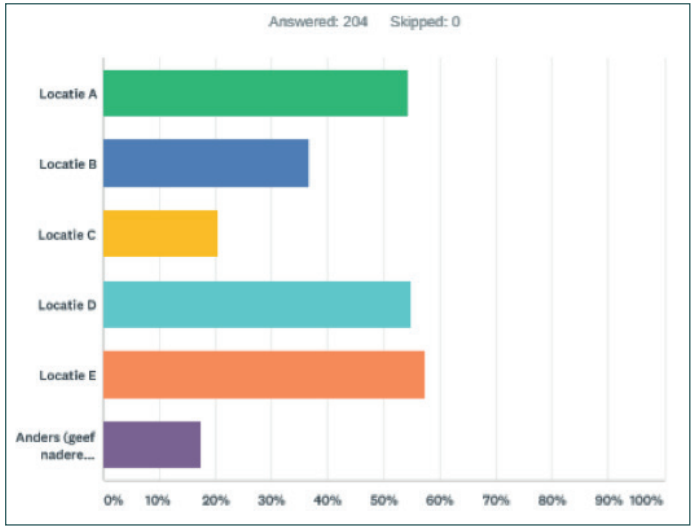

Een aantal keer zijn voor aanvullende locaties, windmolens in lijnformaties langs de A12, A15 en de Betuwelijn genoemd. Enkele inwoners wijzen op de potentie van windmolens in het uiterwaardengebied langs de IJssel.

We zien dat een kleine groep inwoners zich in de enquête zeer negatief uitlaat over windmolens en zonneparken. Deze inwoners willen geen windmolens of zonneparken, op geen enkele locatie en onder geen enkele voorwaarde. Middels een analyse van de gegevens, kunnen we zien dat 20 mensen tegen het plaatsen van windmolens is, en 18 personen tegen het plaatsen van zonneparken. Gedeeltelijk zijn dit dezelfde mensen. Die zijn dus tegen het plaatsen van windmolens én zonneparken.

Alle inwoners-ideeën voor zon en wind op een rijtje

- Zonnepanelen op particuliere daken en bedrijfsdaken
- Zonnepanelen op kassen
- Zonnepanelen op (grote) parkeerterreinen
- Windmolens in lijnformaties langs de A12, A15 en Betuwelijn en zonnepanelen op geluidsschermen naast die snelwegen

3.2. Zorgen van inwoners

In onderstaande paragraaf zetten we verschillende typen zorgen op een rij, die inwoners geuit hebben op de bewonersbijeenkomsten, via de enquête en via de andere kanalen.

Tijdelijkheid

Op de avonden is door diverse inwoners onbehagen geuit over het realisme van de grootte en tijdlijn van de opgave vanuit de Rijksoverheid naar de RES-regio's. Wat betekent het nu precies voor de regio Arnhem-Nijmegen en voor Duiven en Westervoort? Worden de gemeenten met meer agrarische grond dan nog extra belast ten opzichte van stedelijker gemeenten?

De meeste inwoners erkennen dat er actie voor duurzame energie nodig is. Sommige inwoners geven aan dat ze het wel als tijdelijk transitie kunnen zien, tijdelijke zonnevelden en windturbines tot er technieken beschikbaar zijn die een langere ontwikkel- en realisatietijd nodig hebben. Inwoners vinden dat het tempo van technologische innovaties hoog is. Hierdoor vragen inwoners zich af hoe de gemeenten ervoor zorgen dat er niet met verouderde techniek wordt gestart. Hoe kunnen de gemeenten ervoor zorgen dat zij bij langdurige projecten zoals windmolens, niet al heel snel ingehaald worden door innovatie? Andere inwoners zien de transitie met lede ogen aan en zien ook tijdelijkheid niet als een optie.

Ook vragen inwoners aandacht voor duidelijke eindtermijnen bij het afgeven van vergunningen.

Overlast

Inwoners hebben veel zorgen over mogelijke overlast, met name van windmolens. Geluidsoverlast staat met stipt op één. 20% van de geënquêteerden maakt zich zorgen over geluidsoverlast, en tijdens elke bewonersbijeenkomst en in sommige e-mails komt het onderwerp terug. Dit gaat met name over geluidsoverlast voor henzelf, maar ook de impact op dieren wordt benoemd. Tijdens de bewonersbijeenkomsten wordt deze zorg ook meermaals geuit. Tegelijkertijd zijn er inwoners die deze zorg relativeren en aangeven dat de huidige generatie windmolens vrijwel geruisloos is.

Verschillende inwoners noemen horizonvervuiling als vorm van overlast bij windmolens. Hierbij wordt vaak verwezen naar het landelijk gebied rondom Duiven en Westervoort en hoe zonde het zou zijn als op de landbouwgronden en natuurgebieden grote windmolens zichtbaar zouden zijn.

Potentiële overlast van slagschaduw wordt ook veel genoemd, vooral in de enquête. Tijdens bewonersbijeenkomsten wordt slagschaduw niet altijd besproken, maar stellen inwoners wel vragen over de hoogte van windmolens en lengte van windmolenwieken. Daarbij zijn wisselende geluiden te horen van inwoners; de ene heeft het liefst minder, maar hoge windmolens.

De ander ziet juist liever lagere windmolens, omdat die het uitzicht minder zouden verpesten.

Sommige inwoners zijn ongerust over de felheid en het onregelmatige knipperen van lampjes op windmolens. Bovendien uiten enkele inwoners zorgen om eventuele verspreiding van industriële rook als er extra windmolens bij de AVR geplaatst worden.

Een terugkomende zorg bij zonneparken is de schittering van de panelen, mede in relatie tot verkeersveiligheid.

Veiligheidsaspecten

De zorgen over geluidsoverlast hebben bij meerdere inwoners een veiligheidscomponent: zij zijn ongerust over lange termijn-impact van laagfrequentiegeluid van de windmolens op het menselijk welzijn. Enkele inwoners zijn ongerust over specifieke veiligheidskwesties. Zij vrezen voor mogelijke zwavelhexafluoride die uit windmolens zou kunnen lekken, wieken die van een windmolen af kunnen vallen, en de gevolgen van mogelijke straling van windmolens.

Bij zonnepanelen vragen inwoners naar mogelijke straling en gevolgen daarvan. Tevens vragen inwoners zich af zonnepanelen niet brandgevaarlijk kunnen zijn.

Meerdere inwoners geven aan dat zorgen over overlast en veiligheid (gedeeltelijk of helemaal) weggenomen kunnen worden door windmolens verder van woningen af te bouwen. Veel inwoners vragen naar de afstandslimieten die worden gebruikt. Sommige inwoners die het Arcadisonderzoek hebben gelezen, stellen vraagtekens bij de gekozen afstandslimieten. Zij zien graag ruimere minimumafstanden tot woningen.

Natuur en biodiversiteit

Het rivierlandschap is uniek en verdient bescherming, vinden veel inwoners. Er is een wens om groene passages te behouden en vooral niet in de natuur te bouwen. Dit komt ook naar voren in reacties op de verkenningskaarten: Sommige inwoners zijn sterk tegen verkenningslocaties in het Duivense Broek. De voornaamste reden voor dit standpunt ligt bij de waardering voor het landschap, en een zorg dat groene gebieden, flora en fauna zullen verdwijnen.

Ook biodiversiteit vinden inwoners belangrijk. Tijdens de meeste bewonersbijeenkomsten was er aandacht voor biodiversiteit die kan bestaan onder de zonnepanelen, en naar onderzoek dat hierover gedaan wordt.

Geënquêteerden vragen tevens herhaaldelijk aandacht voor het gevaar van windmolens voor dieren, zoals (beschermde) weidevogels in het Duivense Broek.

Deze zorg speelt met name wanneer inwoners gevraagd worden waar rekening mee gehouden moet worden in toekomstig beleid.

‘Verrommeling’ van het landschap

Vragen en opmerkingen over de hoogte van windmolens en zonneparken, ook gerelateerd aan de afstand tot woningen, waren te horen op de bewonersbijeenkomsten en in de enquêtes. Inwoners willen weten hoe hoog en zichtbaar zonneparken en windmolens worden en hoe die keuzes tot stand komen.

Een regelmatige discussie op bewonersbijeenkomsten is de wenselijkheid of juist onwenselijkheid van clustering. Een merendeel van de aanwezigen steunt concentratie in een klein aantal gebieden, zodat zo min mogelijk mensen er last van hebben. Echter, een aanzienlijk ander deel van inwoners beschouwt clustering in enkele juist gebieden als ‘verrommeling’ van het landschap. In de gesprekken kwam ook naar voren dat inwoners het niet altijd met elkaar eens zijn over in welke formatie windmolens en zonneparken geplaatst moeten worden. Sommige inwoners zien het liefst een lange lijnformatie langs een van de snelwegen, anderen zien het liefst kleinere cirkelformaties her en der verdeeld in het landschap.

Rendabiliteit en klimaatvoetafdruk

Meermaals vragen inwoners wanneer investeringen in windmolens zijn teruggewonnen. Dit komt voort uit een zorg over bouw- en materiaalkosten van windmolens, maar ook uit onbekendheid van onderhoudskosten. Enkele inwoners vragen zich af of er in de toekomst geen schaarste van onderdelen gaat bestaan.

Enkele inwoners vragen specifiek naar de minimum- en maximum-rendementen van windmolens. Meerdere inwoners uiten een zorg bij windstilheid of bij bewolking: wat is dan plan B om toch aan de elektriciteitsbehoefte te voldoen?

Bovendien spelen er voor sommige inwoners zorgen rondom de klimaatvoetafdruk van windmolens en zonnepanelen. Dit speelt vooral bij de bouw en afschrijving. Sommige inwoners geven aan dat het veel energie kost om windmolens te maken. Andere inwoners geven aan dat het recyclen van afgeschreven materialen, met name bij zonnepanelen, nog lastig is. Bovendien worden windmolens gesmeerd met olie. Bij de klimaatvriendelijkheid hiervan zetten enkele inwoners vraagtekens.

Netwerkcapaciteit

Tijdens meerdere bewonersbijeenkomsten delen inwoners zorgen over de huidige limieten van netwerkcapaciteit. Extra grootschalige opwek maakt bovendien dat extra transformatorhuisjes nodig zijn. Inwoners hebben vragen over het aantal transformatorhuisjes, waar ze geplaatst worden, en hoe groot ze worden. Bij zonne- en windenergie is eventuele opslag van belang, zeker bij windstilheid of in wintermaanden. Over de technische mogelijkheden voor opslag werden tijdens de bewonersbijeenkomsten veel vragen gesteld.

Impact op toerisme, economische afbreuk en waardevermindering

Diverse geënquêteerden vragen aandacht voor de negatieve impact van extra windmolens en zonneparken op toerisme, met name als die gebouwd worden in het groen. Dit geldt ook voor economische afbreuk aan landbouwgrond, wat inwoners bij meerdere bewonersbijeenkomsten aanhalen. In het verlengde hiervan geeft een geënquêteerde aan dat bouwen op landbouwgrond een toekomstige overstap naar kringlooplandbouw bemoeilijkt.

Tijdens gesprekstafels bij bewonersbijeenkomsten uiten sommige inwoners zorgen over de waardevermindering van hun eigen woning, die windmolens in de buurt kunnen veroorzaken.

Accuraatheid van kaartmateriaal

Tot slot stellen inwoners veel vragen over het kaartmateriaal, ook na toelichting bij presentaties tijdens bewonersbijeenkomsten. Die vragen worden gedeeld onder e-mailschrijvers en geënquêteerden. Zo zijn inwoners verward over de mate waarin mogelijke locaties volgebouwd gaan worden. Ook blijkt het onduidelijk of het aantal windmolensymbooltjes overeenkomt met het aantal windmolens dat de gemeenten denken te gaan bouwen. Andere inwoners stellen die vragen niet, en gaan er vanuit dat het aantal windmolensymbooltjes correspondeert met het werkelijk te bouwen aantal, en dat gebieden volgebouwd worden. Bovendien lijken twee toekomstige wijken niet opgenomen te zijn in de kaarten.

3.3. Randvoorwaarden voor acceptatie

Aan inwoners is tijdens bewonersbijeenkomsten, in de enquête en in een-op-een-gesprekken gevraagd onder welke voorwaarden zij meer geneigd zijn om grootschalige opwek uit wind en zon te accepteren. Met andere woorden: wat hebben inwoners nodig om mee te gaan in deze ontwikkeling? Inwoners geven drie categorieën randvoorwaarden aan. Ten eerste voorwaarden die te maken hebben met locaties en technische details. Financiële voorwaarden vormen een tweede categorie, gevolgd door voorwaarden aan initiatiefnemers.

Randvoorwaarden aan locaties en aan de windmolens en zonnepanelen

Inwoners spreken allereerst veel over criteria voor het type locaties. De acceptatiegraad van windmolens en zonneparken hangt direct samen met de mate van draagvlak voor locaties. Pas als andere opties volgebouwd zijn, zijn inwoners bereid om windmolens en zonneparken in natuurgebied en op landbouwgrond te accepteren.

Inwoners hebben ook een voorkeur voor een proces met meerdere fases, waarbij niet alle energieprojecten in één keer worden afgerond. Bovendien wensen inwoners duidelijkheid over afstandslimieten: waarop zijn deze gebaseerd, en is het mogelijk om afstandslimieten tot woningen nog iets op te rekken?
Ook wensen inwoners duidelijke informatie over maximale

hoogtes van windmolens en panelen in zonneparken, waaronder verantwoording van de keuzes voor die maximale hoogtes. Inwoners vinden het belangrijk dat bij hoogtebepaling van zonnepanelen tenminste de impact op biodiversiteit meegenomen wordt in de besluitvorming.

Randvoorwaarden aan financiële opbrengsten

Inwoners stellen ook randvoorwaarden aan de bekostiging en opbrengst van windmolens en zonneparken. In e-mails en bewonersbijeenkomsten geven inwoners aan dat zij willen weten wie profiteert, in financieel opzicht en in de zin van wie uiteindelijk van de opgewekte energie gebruik kan maken. Inwoners geven vaak aan dat zij gecompenseerd willen worden als ze last ondervinden van de windmolens en zonneparken. Verder zien zij graag extra subsidies voor duurzaamheidsinvesteringen bij eigen woningen. Tevens noemen sommige inwoners de potentie van een omgevingsfonds. Tijdens meerdere bewonersbijeenkomsten onderschrijven inwoners het belang van het vermijden van energiearmoede.

Sommige inwoners uiten tijdens bewonersbijeenkomsten hun zorgen over de impact van 'verdienen aan wind en zon' op de sociale cohesie en nabuurschap. Projectontwikkelaars bieden grote sommen geld aan agrariërs om op hun grond te kunnen bouwen. Sommige mensen kiezen hiervoor, maar overleggen niet met buren over de impact hiervan op de directe omgeving. Dit kan leiden tot wrevel in de lokale gemeenschap.

Inwoners wijzen erop dat in de hechte gemeenschappen van Duiven en Westervoort goede communicatie met buren cruciaal is.

Randvoorwaarden aan initiatiefnemers

Initiatiefnemers en ontwikkelaars moeten ten slotte voldoen aan randvoorwaarden,. Enerzijds door zelf een goed voorbeeld uit te dragen, bijvoorbeeld door eigen (bedrijfs)daken te benutten voor zonne-energie. Anderzijds door inwoners te betrekken, via draagvlaktoetsing en minimumcriteria voor burgerparticipatie.

Tijdens bijna alle bewonersbijeenkomsten en in enkele e-mails naar Samen1Nergie komt terug dat inwoners de energietransitie belangrijk vinden voor volgende generaties. In één e-mail werd het volgende gezegd: "*duurzame energie zorgt voor een prettige, gezonde toekomst voor ons en onze kinderen. We moeten nu iets doen!*"

3.4. Rol van gemeenten

Inwoners hebben uitgesproken ideeën en verwachtingen over de rollen van de gemeenten Duiven en Westervoort. Die verwachtingen hebben veelal te maken met de rol van de gemeenten als informatievoorziener en organisator van inspraak voor inwoners. Maar ook als facilitator en aanjager van duurzame energie voor zowel burgers en bedrijven, en als sparringpartner tegenover andere gemeenten uit de regio.

Bij alle bijeenkomsten geven inwoners aan dat het prettig is dat ze door de gemeenten al vroeg betrokken worden in dit proces. Inwoners zien bij vervolgstappen ook graag weer ruimte voor inspraak.

Inwoners willen helder en transparant geïnformeerd worden. Zij willen weten welke onderzoeken er zijn geweest over duurzame energie en welke onderzoeken relevant zijn voor Duiven en Westervoort. Ook wensen inwoners toegankelijke informatie over hun eigen mogelijkheden: wanneer kunnen zij het best investeren in hun woning, en wat zijn dan de beste opties? Er is behoefte aan extra voorlichting, ervaringsverhalen, financiële regelingen en coaching. Bovendien willen inwoners geïnformeerd blijven worden over hetgeen gedaan wordt met hun meningen, welke afwegingen meespelen, en wat de gemeenten helaas niet kunnen bewerkstelligen. Het eerlijke verhaal vertellen is voor inwoners belangrijk, zelfs als ze het met dat verhaal niet eens zijn.

Inwoners willen ook dat de gemeente actief inwoners faciliteert en ondersteunt in de omslag naar duurzame energie. Zij verwachten bijvoorbeeld informatie en hulp van de gemeenten bij het opzetten van burgerinitiatieven. Maar de gemeenten moeten tevens actief randvoorwaarden stellen bij particuliere initiatiefnemers die duurzaam willen gaan opwekken in gemeentegebied en moeten inzetten op energie-neutrale woningbouw. Bij duurzame energie-opwek van bedrijven is bovendien nog veel winst te behalen, vinden inwoners.

De gemeenten kunnen bedrijven financieel stimuleren en steviger inzetten op het handhaven van de Wet Milieubeheer.

Inwoners zien graag dat de gemeenten meer informatie van regiopartners ophalen, en zich in RES-verband terughoudend opstellen. Inwoners uiten zorgen over het gebrek aan inzicht in de plannen van Zevenaar. Ook een grote zorg zijn Arnhem en Nijmegen, die waarschijnlijk te weinig ruimte hebben om hun inwoners te voorzien van duurzame energie. Inwoners willen niet dat Duiven en Westervoort zich te gemakkelijk aanbieden om het tekort van grotere steden op te vangen. Een inwonersidee is het inbrengen van verschillende scenario's binnen het concept RES. Begin laag, en houd hogere alternatieve scenario's achter de hand indien ze nodig zijn.

3.5. Rol van inwoners zelf en aanvullende ideeën

Aan de reacties op de enquête en de opkomst van de bewonersbijeenkomsten, zien we dat inwoners redelijk betrokken zijn bij het onderwerp. De verwachting is daarbij dat ze de komende periode, wanneer er concrete projecten gestart worden, meer geïnteresseerd en betrokken zullen worden.

Uit de bewonersbijeenkomsten blijkt dat veel mensen wel willen verduurzamen, maar afwachten. Ze weten niet goed of dit het juiste moment is om iets aan hun huis te laten doen,

ze kunnen de consequenties van de snelle veranderingen op gebied van de energietransitie niet goed overzien. Anderen gaven tijdens de bewonersbijeenkomsten juist aan zelf al bezig te zijn met duurzaamheid. Ze gaven dan bijvoorbeeld aan hun eigen woning al goed geïsoleerd te hebben of zonnepanelen op hun dak te hebben. Het kan zijn dat mensen die toch al geïnteresseerd zijn in duurzaamheid en/of de energietransitie, sneller geneigd zijn om naar een bewonersbijeenkomst te gaan over dit thema.

We zien de betrokkenheid van de inwoners in ieder geval terug in het aantal alternatieve technieken dat genoemd wordt. Volgens de inwoners zijn er veel alternatieven mogelijk, die ook een bijdrage zouden kunnen leveren aan de energietransitie in Duiven en Westervoort.

De volgende alternatieve technieken zijn genoemd: geothermie, riothermie, biogas, waterkracht, waterstof, warmte uit oppervlaktewater, stadswarmte, warmte uit kassen, thorium en kernenergie. Meermaals vragen inwoners naar recente onderzoeken hierover, en vragen zij of en aan welke haalbaarheidsonderzoeken Duiven en Westervoort meewerken.

In de enquête zijn ook een drietal vragen gesteld over de (mogelijke) eigen rol van de inwoners. Allereerst is gevraagd of mensen geïnteresseerd zouden zijn om voor een aantrekkelijk tarief een zonnepaneel ‘te adopteren’. 64% van de geënquêteerden beantwoordt deze vraag met ‘ja’ of ‘misschien’, 36% beantwoordt de vraag met ‘nee’. Dezelfde soort vraag is gesteld over participatie in windmolens. 59% van de inwoners is geïnteresseerd of misschien geïnteresseerd om ‘voor een aantrekkelijk tarief mede-eigenaar te worden van een windmolen’. 41% is hierin niet geïnteresseerd. Tot slot is ook gevraagd in hoeverre men op de hoogte gehouden wil worden van de vorderingen van het RES-proces. 91 geënquêteerden (van 204 totaal) beantwoordden deze vraag met ‘ja’.

4. Conclusies

Vanuit de participatiestrategie van Duiven en Westervoort, die over het betrekken van diverse stakeholders in het proces van de RES gaat, is een participatieplan gemaakt om specifiek inwoners te betrekken. Gezien de snelle doorlooptijd van de RES (het concept RES moet immers al in het voorjaar van 2020 klaar zijn) was er een periode van twee maanden om inwoners voor deze fase te consulteren. Inwoners zijn in de gelegenheid gesteld om te reageren op de plannen via bewonersbijeenkomsten, gesprekken met ambtenaren en wethouders, een enquête en een uitnodiging om te e-mailen.

4.1. Locaties

Inwoners van Duiven en Westervoort staan positief tegenover locaties A en 4, die bij het industrieterrein van Innofase liggen. Inwoners die voorstander zijn van clustering en concentratie, zien hier graag zoveel mogelijk ontwikkeld worden—zodat het elders in de gemeenten niet of minder nodig is. Ook zonneparklocaties 5 en 6, en windmolenlocaties D en E, worden positief bevonden of geaccepteerd. Het minste draagvlak is voor de overige locaties, omdat die dichter bij woningen of natuur liggen. Inwoners vinden dat er meer aandacht besteed moet worden aan de potentie van energie-opwek bij de snelwegen en de Betuwelijn, bijvoorbeeld via zonnepanelen op de geluidsschermen.

Een sterke wens, en in sommige gevallen een randvoorwaarde van inwoners, is om eerst in te zetten op optimale belegging van daken met zonnepanelen. Inwoners zien graag dat daarna pas doorgezet wordt met de bouw van zonneparken en extra windmolens.

Inwoners denken ook een stap verder. Ze spreken niet alleen een voorkeur uit voor (alternatieve) locaties voor energie uit wind en zon, maar noemen ook andere energiebronnen en technologieën die zij de moeite van het onderzoeken waard vinden.

4.2. Zorgen van inwoners

Inwoners hebben diverse zorgen en onduidelijkheden met de gemeenten gedeeld, vooral tijdens de bewonersbijeenkomsten. Gemeenteambtenaren hebben veel onduidelijkheden (gedeeltelijk) kunnen verhelderen.

Zorgen varieerden van tijdelijkheid en overlast tot de accuraatheid van kaartmateriaal uit het verkenningsonderzoek. Een populair onderwerp tijdens bewonersbijeenkomsten was de rol van andere (te verkennen) technologieën. Het blijkt dat inwoners veel bezig zijn met het ontwikkeltempo van technische innovaties en de impact daarvan op keuzes die op korte termijn gemaakt worden. Zorgen over overlast vormen een tweede populaire categorie: van geluidsoverlast tot slagschaduw, van knipperende windmolenlichten tot schitterende zonnepanelen en van verminderd woongenot en horizonvervuiling tot financiële waardevermindering van huizen. Inwoners geven aan dat de gemeenten moeten inzetten op optimale belegging van daken, voordat grote projecten met windmolens en zonneparken uitgevoerd worden. Inwoners willen dat de gemeenten zaken als veiligheid, biodiversiteit, de kans op economische afbreuk, en kansen om overlast te beperken, meenemen in hun afweging en willen ook kunnen zien hoe deze zaken de uiteindelijke beslissing beïnvloed hebben.

4.3. Randvoorwaarden voor acceptatie

Drie type randvoorwaarden komen sterk naar voren onder inwoners: over locaties en technische specificaties, over financiële voorwaarden, en over criteria waar initiatiefnemers zich aan moeten houden. Inwoners willen dat de locaties met het meeste draagvlak de eerste keuze vormen, en dat locaties dichtbij veel woningen pas in het allerlaatste scenario ('als het echt niet anders kan') gerealiseerd worden. Ook is een gefaseerd bouwproces wenselijk, en hopen inwoners dat afstandslimieten verruimd worden. Financieel stellen inwoners als randvoorwaarden dat zij zelf profiteren of gecompenseerd worden en zo naast de lasten ook de lusten lokaal mee krijgen. Ten slotte zouden initiatiefnemers zelf het duurzame voorbeeld moeten geven, en vinden inwoners criteria voor burgerparticipatie belangrijk.

4.4. Rol van gemeenten

Inwoners zien graag dat de gemeenten Duiven en Westervoort hun actieve opstelling richting de gemeenschap vasthouden in de komende periode waarin het concept RES duidelijk zal worden. In enquêtes en tijdens bewonersbijeenkomsten blijkt dat inwoners meer en vooral transparante informatie willen over de genomen stappen van de gemeenten en de afwegingen daarachter.

Ook is er vraag naar extra voorlichting, ervaringsverhalen en coaching, zodat inwoners leren over stappen die ze zelf kunnen nemen.

Inwoners willen dat Duiven en Westervoort initiatieven van burgers en bedrijven faciliteren, en dat de gemeenten bedrijven verder stimuleren om te verduurzamen. Op handhaving van wettelijk verplichtte duurzaamheidsmaatregelen bij bedrijven kunnen de gemeenten steviger inzetten.

Tegenover andere gemeenten willen inwoners dat Duiven en Westervoort meer informatie van regiopartners ophalen, en zich in de RES terughoudend opstellen. Inwoners vinden het onwenselijk als Duiven en Westervoort te gemakkelijk aanbieden om het waarschijnlijke tekort van grotere steden op te vangen. Voor het concept RES raden sommige inwoners aan om eerst een conservatief bod te doen en scenario's met hogere opwekcapaciteit achter de hand te houden. Die zien zij dan pas graag ingezet worden op het moment dat het nodig is.

4.5. Rol van inwoners zelf

Een redelijk aantal inwoners die op de bewonersbijeenkomsten is afgekomen doet zelf al iets aan het verduurzamen van de eigen woning. Bezoekers van de bijeenkomsten geven ook aan dat er een verantwoordelijkheid ligt bij de mensen zelf om een steentje bij te dragen. Uit de bewonersbijeenkomsten blijkt tegelijkertijd dat inwoners vaak afwachtend zijn, en behoefte hebben aan informatie en (financiële) ondersteuning bij het verduurzamen van hun eigen woning.

In de enquête geeft ongeveer 60% van de inwoners aan geïnteresseerd (of misschien geïnteresseerd) te zijn in gedeeltelijk eigenaar worden van een zonnepaneel of windmolen. Een groot deel van de mensen zou dus mogelijk best een actieve rol willen spelen, maar goede voorlichting en begeleiding is hierbij wel nodig.

5. Aanbevelingen

In dit laatste hoofdstuk geven we op basis van de opbrengsten van de inwonersconsultaties, een aantal aanbevelingen aan de gemeenten Duiven en Westervoort.

Houd rekening met input inwoners

De gemeenten hebben een zorgvuldig proces uitgezet om inwoners te informeren over en te betrekken bij de RES. Inwoners hebben hun voorkeuren kunnen uitspreken, zorgen gedeeld en diverse randvoorwaarden meegegeven. Het spreekt voor zich dat we adviseren om deze voorkeuren, zorgen en randvoorwaarden een zwaar gewicht toe te kennen in de besluitvorming. Het proces om te komen tot een bod is complex en afhankelijk van vele spelers, waarvan de meesten van buiten Duiven en Westervoort. Voor het draagvlak van de concept- en definitieve boden binnen de gemeenten, is het essentieel om te kunnen laten zien op welke wijze rekening is gehouden met de input van de inwoners. Geef hierbij aan waarom beslissingen gemaakt zijn, en wat de invloed van de gemeenten Duiven en Westervoort was.

Bepaal je rol

Dat de gemeentelijke organisatie een belangrijke rol speelt in de energietransitie staat buiten kijf. Duiven en Westervoort kunnen er echter voor kiezen om diverse rollen aan te nemen. De gemeenten maken het concept RES in co-creatie met andere gemeenten, en zijn afhankelijk van de inzet van andere gemeenten en overheden voor het uiteindelijke bod. Duiven en Westervoort hebben in de totstandkoming dus een belangrijke, maar enigszins beperkte rol.

Hierover duidelijk communiceren naar de inwoners is ook van belang voor de acceptatie van het uiteindelijke bod.
Als de RES eenmaal is opgesteld, zal de uitvoering tot stand komen door middel van verschillende projecten. Afhankelijk van (de fase van) het project kunnen de gemeenten kiezen om te:

- **reguleren** (kaders opstellen en handhaven)
- **regisseren** (initiëren en mede mogelijk maken)
- **stimuleren** (anderen activeren iets te doen) of
- **faciliteren** (anderen in de gelegenheid stellen iets te doen).

We adviseren de gemeenten om bewust te zijn van de rol die je hebt als gemeente per project(fase) en hierover actief te communiceren naar alle betrokkenen. Voor de projecten op het gebied van grootschalige opwek is het daarbij van belang te kiezen wie initiators en eigenaars worden. Hoe geef je vorm aan de opgave om 50% participatie te realiseren? En welke voorwaarden stel je aan lokale participatie of lokaal rendement bovenop de landelijk vastgestelde kaders? We adviseren om verschillende scenario's met voor- en nadelen uit te werken van de verschillende typen eigenaren, de mate van lokale participatie en de vormen van lokaal rendement (bijvoorbeeld door een op te richten revolverend omgevingsfonds). Daarnaast is het van belang na te denken of de gemeenten het opstarten van inwoners coöperaties actief willen stimuleren, of over willen laten aan het initiatief van inwoners zelf.

Het is hoe dan ook van belang om -los van de projecten- als gemeenten een proactieve opstelling te kiezen. Dit stimuleert anderen ook om mee te doen met de energietransitie; inwoners, bedrijven én investeerders en projectontwikkelaars. Om het belang van de energietransitie uit te stralen, en daarmee anderen te stimuleren, zien wij een aantal kansen:

- Omdat de locatievoorkeur van inwoners voor grootschalige opwek zich concentreert op Innofase, stellen we voor om snel in te zetten op het ontwikkelen van projecten op deze locatie.

- Omdat er onder inwoners veel ideeën zijn over alternatieve technieken voor grootschalige opwek, is het goed om te onderzoeken in hoeverre deze voor Duiven en Westervoort haalbaar en wenselijk zijn. Er kan overwogen worden om mee te doen aan een pilot voor een van deze technieken bijvoorbeeld. Het onderzoek kan ook meer theoretisch van aard zijn, door op basis van casestudies en literatuur te beschrijven waarom een bepaalde techniek voor Duiven en Westervoort wel of niet haalbaar en wenselijk is. Het inzetten van alternatieve technieken op korte termijn zal gelimiteerd zijn, omdat de RES zich richt op resultaten in 2030. Het is goed hierover eerlijk te communiceren met inwoners.

- In de inwonersconsultatie zijn naast de locaties die uit het onderzoek van Arcadis kwamen, een aantal alternatieve locaties voor grootschalige opwek genoemd. Dat zijn met name de taluds van de A12/A15 en de omgeving van de Betuwelijn. Het kan lonen om deze specifieke locaties nader te onderzoeken op haalbaarheid en mee te nemen in de uiteindelijke afweging voor locaties.

- Voor inwoners is het niet altijd duidelijk waarom er ingezet moet worden op grootschalige opwek. Kleinschalige- en decentrale opwek, wordt dan ook veelvuldig als ‘alternatief’ genoemd voor windmolens en zonneparken. Het is belangrijk voor het draagvlak voor grootschalige opwek om, simultaan met de projecten voor deze grootschalige energiebronnen, ook te investeren in kleinere projecten en de resultaten hiervan zichtbaar te maken. Draag hierbij ook een voorbeeldrol uit, bijvoorbeeld door zonnepanelen op gemeentegebouwen te plaatsen.

- Grootschalige opwek van energie zoals nu geregeld wordt door middel van de RES, vraagt veel van inwoners. Voor draagvlak en acceptatie onder inwoners, is het van groot belang als overheid zelf het goede voorbeeld laat zien. Zet in op grote en kleine duurzaamheidsprojecten in de eigen organisatie (en vastgoed) en communiceer hierover

- Bedrijven zijn grootverbruiker van energie. Inwoners kijken dan ook naar wat bedrijven doen om hun steentje bij te dragen aan de energietransitie. Als overheid kan je bedrijven stimuleren en uitdagen om hierin een bijdrage te leveren door deze bedrijven in het zonnetje te zetten. Door middel van kaders op het gebied van inkoop kan je ook sturen op de duurzaamheid van bedrijven. Tot slot is het wenselijk voor het draagvlak om te handhaven op de wettelijke duurzaamheidsverplichtingen van bedrijven volgens de wet Milieubeheer.

Communicatie is alles

Acceptatie van het concept RES, en dus de locaties van- en aantallen in grootschalige opwek, valt of staat met een goede communicatie. De gemeenten zetten met de participatiestrategie, en concreet de inwonersconsultatie nu, een goede eerste stap. Nu is het van belang om de informatievoorziening voort te zetten gedurende de komende periode. Wij doen een aantal aanbevelingen op het gebied van communicatie:

- Zorg voor communicatiemogelijkheden in twee richtingen. Ook in de volgende RES-fasen zullen inwoners vragen, zorgen en ideeën hebben. Het is goed als er verschillende kanalen zijn, online en offline, waar ze met hun zorgen terecht kunnen en antwoorden kunnen krijgen op hun vragen.
- Er zijn nu ruim 300 inwoners die hun input hebben geleverd in deze inwonersconsultatie. Het is van belang te laten zien welke plek hun zorgen en randvoorwaarden hebben gekregen in de uiteindelijke besluitvorming. Het moet voor inwoners inzichtelijk en duidelijk zijn hoe hun input een rol heeft gespeeld in de afwegingen voor de uiteindelijke locaties, de keuzes voor zonneparken of windmolens en de aantallen van deze energiebron.
- Er mag vanuit worden gegaan dat tussen de inwoners die nu gereageerd hebben, zeer betrokken inwoners zitten met veel interesse in het thema. We adviseren om onder deze groep inwoners te kijken of er een groepje samengesteld kan worden dat fungeert als (wijk/dorps) ambassadeurs of als klankbord voor het programmateam. Dit zou bijvoorbeeld gekoppeld kunnen worden aan de bestaande structuur van de klankbordgroep Samen1Nergie. Juist binnen deze groep actief betrokken inwoners kan ook de kiem liggen voor verdere collectieve acties, zoals de oprichting van een lokale energiecoöperatie.

- De samenwerking in RES-verband, en de wijze waarop het bod voor grootschalige opwek tot stand komt, is complex. Informeer inwoners over het proces, de tijdlijn, de fase waarin je nu zit en over welke spelers aan zet zijn. Wees ook duidelijk wanneer inwoners zelf weer inspraak kunnen leveren of bezwaar kunnen maken.

- Een transparante communicatie betekent ook eerlijk zijn over waarom sommige bezwaarpunten, zorgen of voorwaarden niet meegenomen zijn of uiteindelijk zijn verworpen. Daarnaast zal het ook in RES-verband lastig zijn soms volledig transparant te zijn, in verband met de strategie en onderhandelpositie van de gemeenten. Transparantie is in dat geval communiceren waarover je niet mag communiceren.

- We zien dat er een aantal zorgen zijn die telkens terugkomen bij de inwoners. Het is goed om hier, via de vaste communicatiekanalen, aandacht aan te besteden. Die zorgen zijn onder andere de veiligheidsaspecten van de verschillende methoden van grootschalige opwek, netbeheer en netcapaciteit en de klimaatafdruk van de verschillende methodes van grootschalige opwek. De informatiebehoefte van inwoners zou in deze zaken ingevuld kunnen worden door het publiceren over- of verwijzen naar ‘whitepapers’ of blogs, over deze specifieke onderwerpen.

Bijlagenboek

1A: Zonne-energiekaart verkenningsonderzoek Arcadis **33**

1B: Windenergiekaart verkenningsonderzoek Arcadis **33**

2A: Opbrengst e-mails naar Samen1Nergie **34**

2B: Overzicht en opbrengst van activiteiten door wethouders Duurzaamheid **35**

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten **37**

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie **46**

4: Enquêtevragen en -resultaten **65**

- Enquêtevragen **65**
- Enquêteresultaten **66**

1A: Zonne-energiekaart verkenningsonderzoek Arcadis

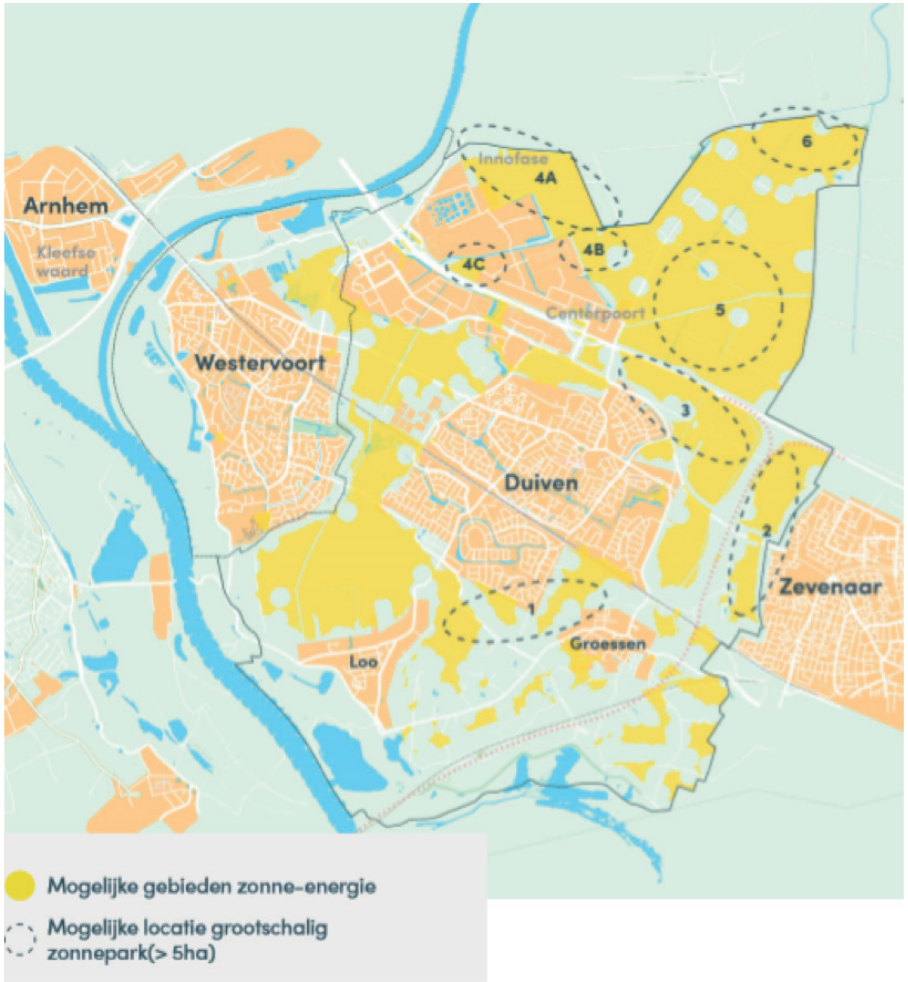

De zoekgebieden voor zonne-energie die in het verkenningsonderzoek naar voren zijn gekomen.

1B: Windenergiekaart verkenningsonderzoek Arcadis

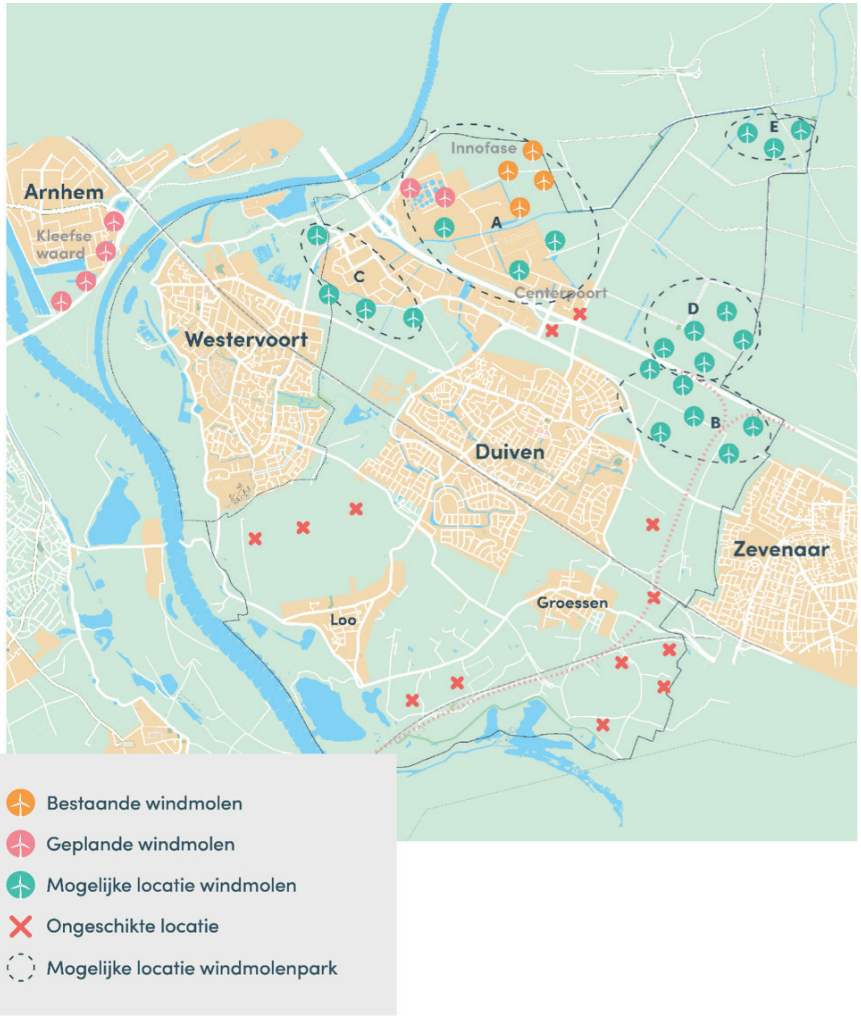

De zoekgebieden voor windmolens die in het verkenningsonderzoek naar voren zijn gekomen.

2A: Opbrengst e-mails naar Samen1Nergie

Opbrengst van de e-mails naar Samen1Nergie. De volledige e-mails staan geanonimiseerd in bijlage 3.

Ideeën	
Manieren	• Inzetten op verwarmen met waterstof • Inzetten op kleinschalige opwek zonne-energie op daken • Voorkeur voor zonne-energie • Windmolens clusteren in urbane zones (2x)
Rand-voorwaarden	• Sturen op hoogte zonnepanelen • Sturen op landschappelijke inspanning zonnepanelen • Sturen op onderbegroeiing/begrazing/natuurontwikkeling zonnepanelen • Regels aan ontwikkelaars opleggen over burgerparticipatie • Regels aan ontwikkelaars opleggen over draagvlaktoetsing
Specifiek idee	Zon: Open gebied rond de Rijksweg Wind: Linieopstelling noordzijde A12 & Knooppunt A12-A15
Locaties	
Geschikt	Wind: Gebied A
Ongeschikt	Wind: • Gebied C (dichtbij woon- en werkplaatsen van veel mensen) Ongespecificeerd: Landbouwgronden en natuurgebieden
NO-GO	Ongespecificeerd: Niet bij natuur
Zorgen	
Zorgen en angsten	Technische zorgen en locatiezorgen: • Wat wordt hoogte van windmolens? • Windmolens zijn te hoog • Hoeveel windmolens? • Afstand windmolens tot bebouwing niet ver genoeg • Geluidsoverlast van windmolens (2x) • Wat is het vermogen van windmolens? • Wat is het rendement van windmolens, min en max? • Hoe past het in de bekabeling? • Wat als wind wegvalt? • Hoe lang duurt realisatie? • Wie gaat eraan verdienen? • Gaan Duiven en Westervoort zelf gebruik maken van energie? • Lelijk in de omgeving • Slecht voor fauna • Zichtlijnen moeten in stand gehouden worden Rol gemeente: • Hoe verhoudt gemeenteonderzoek zich andere onderzoeken? • Wat doen aangrenzende gemeentes? • Niet energieleverancier van Nijmegen en Arnhem worden (2x) Onduidelijkheden in onderzoek: • Gebrek aan inzicht over plannen van grensgemeenten • Waarom keuzes voor deze specifieke windmolenhoogtes? Overige zorgen: • Voert populisme en doorslaan niet de boventoon? • Hoe verhoudt RES zich tot andere klimaat- en energieplannen?
Betrokkenheid	
Verwachtingen van de gemeenten	• Meer onderzoek naar geluidsoverlast windmolens. • Conclusies uit onderzoeken delen met burgers. • Extra aandacht voor maatschappelijk draagvlak, burgerparticipatie.
Bijvangst	
Feedback bewoners-bijeenkomsten	• Complimenten voor het betrekken van inwoners
Initiatiefnemers en grondbeheerders	• Initiatiefnemer Edelweiss Renewables • Grondbeheerder die grond beschikbaar wil stellen voor zonnepanelen en windmolens (3x)
Overige bijvangst	• Arcadisrapport checken op rendement-percentages. • Duurzame energie is belangrijk voor toekomstige generaties

2B: Overzicht van activiteiten bezocht door wethouders Duurzaamheid

Overzicht van de activiteiten die de wethouders Duurzaamheid bezocht hebben.*

*Onderstaand overzicht is exclusief het vijftal bewonersbijeenkomsten van oktober en november. Tijdens alle bijeenkomsten waren wethouders aanwezig.

Datum en evenement	Gemma Tiedink	Hans Breunissen
30-09-2019 Ddwd 'confetti en ballonnen'	■	
01-10-2019 Ddwd 'jouw buurt inclusief'	■	■
02-10-2019 Ddwd 'regie op energie'	■	■
02-10-2019 Ddwd 'landschapscafe'	■	
03-10-2019 Ddwd 'groene markt'	■	
08-10-2019 Dialoogweek		■
09-10-2019 Dialoogweek		■
10-10-2019 Dialoogweek		■
10-10-2019 Basisschool Ravelijn		■
11-10-2019 Groene Markt Westervoort		■
12-10-2019 Dialoogweek		■
14-10-2019 Tennis- en korfbalverenigingen		■
15-10-2019 Voetbalverenigingen AVW'66 en ScWestervoort		■
18-10-2019 Spooktocht Groessen	■	
21-10-2019 Montessorischool Westervoort		■
21-10-2019 Ondernemersbijeenkomst vrijetijdseconomie	■	
23-10-2019 Bestuurlijk intermezzo RES		■
24-10-2019 Netwerkbijeenkomst Gelders Energieakkoord		■
24-10-2019 Mkb-ontbijt	■	
25-10-2019 Markt in Westervoort		■
26-10-2019 Halloween	■	
26-10-2019 Rijnjutters Loowaard	■	
28-10-2019 Wijkraad Steenderens		■
30-10-2019 Bijeenkomst Ondernemers Centerpoort Noord	■	
31-10-2019 Jongerencentrum CREON		■
02-11-2019 Duurzame Huizenroute	■	

Datum en evenement	Gemma Tiedink	Hans Breunissen
02-11-2019 Natuurwerkdag	■	
09-11-2019 Duurzame Huizenroute	■	■
12-11-2019 Bestuurlijk overleg Lindus	■	
18-11-2019 Beursvloer Liemerse uitdaging De Stek	■	
25-11-2019 Technasium/Candeacollege	■	■
26-11-2019 Basisschool het Veer	■	
26-11-2019 MKB duurzaamheidsinitiatief	■	

2B: Overzicht van activiteiten bezocht door wethouders Duurzaamheid

Overzicht van de activiteiten die de wethouders Duurzaamheid bezocht hebben.*

*Onderstaand overzicht is exclusief het vijftal bewonersbijeenkomsten van oktober en november. Tijdens alle bijeenkomsten waren wethouders aanwezig.

Ideeën	
Manieren	• Laat burgers meeprofiteren • Zet in op waterstof • Zet in op warmte uit de Rijn/IJssel • Zet in op geothermie • Zet in op duurzame energie die verder gehaald kan worden uit mobiliteit (zoals elektrisch rijden en goedkoper of gratis OV)
Randvoorwaarden	
Specifiek idee	• Ongespecificeerd: terrein van Putman of oude steenfabriek

Zorgen	
Zorgen en angsten	Technische zorgen en locatiezorgen: • Korte afstand van windmolens tot woningen • Niet nabij woongebieden bouwen • Hoeveel windmolens en zonneparken zijn nodig voor Duiven en Westervoort? • Hoeveel windmolens en zonneparken zijn nodig voor onze RES-regio? Rol gemeente: • Hoe gaat de gemeente komen tot uitvoering? • Zet in op een eerlijke verdeling van lasten Onduidelijkheden in onderzoek: • Wijk achter het restaurant 'Hugo's' toevoegen op de kaart Overige zorgen: • Hoe komt het concept RES tot stand?
Weghalen van zorgen	• Burgers informeren hoe en wanneer zij het best kunnen verduurzamen
Onbespreekbare onderwerpen	

Betrokkenheid	
Eigen deelname	
Verwachtingen van de gemeenten	• Tips en suggesties SMART maken • Representatief handelen • Geef aan hoe burgers zelf kunnen deelnemen • Burgers in vervolgstappen blijven informeren en blijven betrekken • Actief inzetten om kleine kernen te bereiken
Gewenste manier van geïnformeerd blijven	

Bijvangst	
Feedback bewoners-bijeenkomsten	• Goed om betrokken te worden • In de toekomst duidelijker vooraf informeren over avondprogrammering, vooraf de verkenningskaarten delen • Een extra avond Westervoort zou fijn zijn geweest
Rol bedrijven	
Overige bijvangst	• Burgers erkennen het belang van de energietransitie • Alle fracties zijn vertegenwoordigd • Voor veel burgers nog een 'ver van mijn bed'-show • Geen klimaatsceptici

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten

Het totaal aantal aanwezigen was 127. Vooral Duiven en Westervoort zijn redelijk vertegenwoordigd, Loo en Groessen in mindere mate. Tijdens de avond in Groessen waren ook leden van het 'bewonerscomité A15' aanwezig. Tijdens de laatste bewonersbijeenkomst waren meerdere ontwikkelaars aanwezig. In totaal zijn er 50 formulieren en gesprekstafelnotities opgehaald tijdens deze vijf bewonersbijeenkomsten. De opbrengst aan de tafels bij de wethouders is in bijlage 2C besproken.

Avond 1: Loo

Ideeën	
Manieren	• Klein beginnen (tenzij het bij Innofase geclusterd wordt)
Rand-voorwaarden	• Na 20j verwijderen, met borgstelling voor de verwijdering • Geen schitterende omlijsting bij zonnepanelen • Inwoners compenseren • De hoeveelheid mensen die het steunen/in protest komen • De mate waarin regelgeving of procedures last gaan maken • Het zicht van de energiebronnen in het landschap
Specifiek idee	Zon: • Langs oost-westlijn lage panelen (**2x**). • Bult van Putman. • Geluidswanden A15 (**2x**). • Daken bij huurwoningen Kloosterkamp. Ongespecificeerd: Langs de A15 (**2x**).
Locaties	
Geschikt	Zon: #4, #5, #6 (veel industrie, weinig inwoners) Wind: A/D/E (veel industrie, weinig inwoners) Ongespecificeerd: • Clusteren bij Innofase • Clusteren bij knoop A12/A15 • Ten noorden van A12
Ongeschikt	Zon: #1 (komt samen met woningbouw) Ongespecificeerd: Broek (moet open blijven), "In de natuur"
NO-GO	Zon: #1 (te dicht bij natuur bij Groessen/Loo)

Zorgen	
Zorgen en angsten	<u>Locaties en technische zorgen:</u> • Dieren in de buurt van windmolens ervaren stress van geluid (blijkt uit Spaans onderzoek) • Inwoners willen geen last van windmolens en grote zonneparken • Nieuwe windmolens worden te hoog, wens is om er overeen te kunnen kijken in landschap. Nu worden het 'littekens in het landschap' <u>Rol gemeente:</u> • Onevenredige verdeling van moeite, dat een buitengebied als Duiven-Westervoort de zware klappen van steden opvangt <u>Andere zorgen:</u> • Persoonlijk investeren op hogere leeftijd niet meer rendabel • Is het niet geldklopperij? • Remmende voorsprong
Weghalen van zorgen	• Informeer mensen over leenmogelijkheden
Betrokkenheid	
Eigen deelname	• Eén burger wordt energiecoach
Verwachtingen van de gemeenten	• Faciliteer een warmtevisie voor Loo • Informeer over samenwerkingsmogelijkheden op buurt- en wijkniveau
Bijvangst	
Feedback bewoners-bijeenkomsten	• Goed dat inwoners vroeg betrokken worden **(2x)**
Rol bedrijven	• Bedrijven moeten bijdragen **(2x)**

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten

Avond 2: Westervoort

Ideeën	
Manieren	Alternatieve energiebronnen: • Biomassa en -vergisting • Rioolwater laten verslibben voor biogas • CO2-opslag • Waterstof waar wind of zon niet past • Kleine propellers in waterstromen • Waterkracht • Geothermie, vooral in grotere steden van de regio (2x) • Warmtewinning bij bedrijven • Warmtepompen voor inwoners • Geen windmolens, energie daarvan ook via zonneparken Corporaties en burgerparticipatie: • Vroeg projectontwikkelaars betrekken, zodat er vroeg duidelijkheid komt voor mogelijke compensaties voor burgers. • Gebruik Nijmegen-OverBetuwe als lokaal voorbeeld van bevolkingsparticipatie Overige ideeën: • Uitvraag doen bij bedrijven voor windmolens, vragen naar plan van aanpak en plan voor participatie. Beste optie mag gaan bouwen. • Andere omliggende gemeenten meer betrekken. • Volg technologische ontwikkelingen, zorgen dat je niet met outdated technologie werkt • Opnieuw kijken naar conclusies uit onderzoek, die in het verleden als ongeschikt of onrealistisch werden bestempeld.
Rand-voorwaarden	• Aan welke randvoorwaarden denkt de gemeente? • Financiële compensatie voor betrokken burgers.
Specifiek idee	Zon: • Langs de A15. • Op bedrijfsdaken (2x) Ongespecificeerd: • Bij snelweg • Bij oude afvalberg • Bij industriegebied Innofase
Locaties	
Ongeschikt	Ongespecificeerd: • Weilanden • Bij woningen • Bij Broek (door vogeltrek)
Zorgen	
Zorgen en angsten	Locaties en technische zorgen: • Hoeveel windmolens zijn er nodig? • Komen windmolens niet te dichtbij huizen? • Horizonvervuiling bij windmolens • Geluidsoverlast van windmolens • Zwavelgas dat uit windmolens lekt, hoe zit het met isolatiemateriaal? • Is afstand van geluidsoverlast wel goed berekend? • Als milieukosten van productiematerialen van energiebronnen worden meegeteld, hoe duurzaam zijn die energiebronnen dan nog? • Hoe wordt een energiebron zoals windmolen gerecycled als hij afgeschreven is? • Zijn materialen van afgeschreven energiebronnen als windmolens recyclebaar? • Worden windmolens te vroeg afgebroken, wanneer de subsidie stopt? • Hoeveel energie wordt er opgewekt per molen/zonnepaneel? • Wanneer worden energiebronnen afgeschreven? • Waar wordt energie opgeslagen? Hoe groot worden transformatorhuisjes? • Wanneer staan windmolens stil, is er overproductie? • Hoe maken we nu goede beslissingen als technologie snel verandert? • Hoe sluit je alle huizen aan op stadswarmte? • Past grote toename van energieopwekking in het netwerk?

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten

Avond 2: Westervoort

Zorgen en angsten	<u>Onduidelijkheden van verkenningsonderzoek:</u> • Op verkenningskaarten staan sommige cirkels dichterbij woongebieden dan andere cirkels, waarom is hier onderscheid? <u>Andere zorgen:</u> • Hoe bereid zijn commerciële partijen om te investeren? • Hele samenleving moet mee • Op welk moment kunnen burgers zelf het beste beslissen over duurzaamheidsmaatregels?
Betrokkenheid	
Eigen deelname	• Corporatie: hoeveel huizen zijn nodig om te starten?
Verwachtingen van de gemeenten	• Informeer over de limieten van gemeentemiddelen (wat kan de gemeente wel en vooral níet beïnvloeden? Vertel het eerlijke verhaal). • Informeer over praktische tips voor nieuwbouwwoningen • Informeer over beste opties voor burgers die duurzaamheidsmaatregels willen treffen • Informeer wanneer burgers duurzaamheidsmaatregels kunnen treffen.
Bijvangst	
Feedback bewoners-bijeenkomsten	• Positief dat inwoners vroegtijdig betrokken worden **(2x)**
Overige bijvangst	• Kunnen dakpanelen ook neergelegd worden in een weiland? • Belangrijke zaak voor volgende generaties

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten

Avond 3: Groessen

Ideeën	
Manieren	Alternatieve energiebronnen: • Rol van aardwarmte en aansluiting daarvan? • Rol van kernenergie (maar niet in onze buurt) Corporaties en burgerparticipatie: • Maak en verspreid een model voor corporaties, vergemakkelijkt de beslissing tot zo'n initiatief • Gebruik corporaties om draagvlak te vergroten • Gebruik corporaties voor mensen met te veel/weinig dakruimte • Gebruik corporaties om burgers windparken of zonneweides te laten opkopen Ideeën over zonne- en windenergie: • Harde grenzen stellen voor locaties zonder draagvlak. • Geen zonnevelden op land totdat alle daken vol liggen. • Zon en wind op locaties samenbrengen, en zo kosten van kabellegging verminderen.
Rand-voorwaarden	• Maak vergunningen voor windmolens en zonneparken tijdelijk
Specifiek idee	Zon: • Zonnepanelen op bedrijfsdaken (3x) • Zonnegebied #2 doortrekken. • Zonnepanelen op kassen. • Langs verticale lijn bij snelweg • Lijn-infrastructuur ipv clusters (mooier voor landschap) Wind: • Langs horizontale lijn bij snelweg • Lijn-infrastructuur ipv clusters (mooier voor landschap) Ongespecificeerd: • A15 volbouwen zodra die komt. • Nog dichter bij de A12 bouwen.

Locaties	
Ongeschikt	Wind: • #C (te dicht bij woningen en zorgt voor geluids- en schaduwoverlast) (3x)

Zorgen	
Zorgen en angsten	Locaties en technische zorgen: • Landschapsbeeld moet niet veel veranderen • 600 meter afstand windmolen-woningen onacceptabel weinig • Windmolens niet plaatsen bij vuilverbranding • Windmolens niet plaatsen aan de rand van Westervoort • Is overlap tussen windmolens en zonneparken mogelijk? Lijkt vanwege verkenningskaarten wel. • Moeten bestemmingsplanwijzigingen vastgelegd worden, en wat is impact daarvan op grondwaarde? • Clustering onlogisch: energie moet zo dicht mogelijk bij de gebruiker opgewekt worden • Landbouwterrein moet niet opgeofferd worden, er zijn genoeg industrieterreinen • Landschapsgevolgen en planologische belemmeringen hebben impact op draagvlak • Onverstandig dat A15 nog niet meegenomen is in verkenningsonderzoek, hij komt er wel. • Clusters in natuur zijn doorn in het oog. • Clusters in natuur zijn gevaar voor biodiversiteit. • Als clusters windmolens en zonneweides allemaal in het noorden komen is het hele mooie stuk natuur weg. • Onduidelijkheid over aantal windmolens en zonneparken. • Graag aandacht voor samenkomst tussen energietransitie, gevolgen daarvan (zoals geluidsoverlast) en andere gebiedsontwikkelingen • Impact van zonneweides op biodiversiteit • Geluidsoverlast (zon en wind) • Veiligheid (brandbaarheid van batterijen) • Straling

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten

Avond 3: Groessen

Zorgen	
Zorgen en angsten	Rol gemeente: • Geven gemeenten grenzen duidelijk aan? Onduidelijkheden van verkenningsonderzoek: • Hoe is gemeente tot locaties op verkenningskaart gekomen? • Hoe is gemeente tot ongeschikte locaties gekomen? • Gebrek aan lijnreeksen windmolens: dit zou voorkeursoptie moeten zijn tegenover de clusters op landbouwgrond Andere zorgen: • Regio heeft al veel meegemaakt: op gegeven moment is de maat vol voor bevolking • Onderzoek uit het verleden moet opnieuw bekeken worden—wat is er nu wel mogelijk? • Hoe zou een corporatie gedragen worden qua expertise en bestuur? Als dit door energiemaatschappij gedaan wordt, hoe blijft het in het belang van burgers? • Met één kerncentrale zou probleem opgelost worden.
Weghalen van zorgen	• Bouw zonneweides hoger om biodiversiteit te borgen
Betrokkenheid	
Eigen deelname	• "Wat gebeurt er als een buurt initiatief wil nemen die niet geselecteerd is > zonnepark"
Verwachtingen van de gemeenten	• Informeer over procedure van concept RES • Informeer over proces tot aan uitvoering • Informeer over hoeveelheid windmolens • Informeer over de realisatiekans van aangewezen locaties op de verkenningskaarten • Informeer over keuze om lijnreeksen windmolens langs snelwegen niet op te nemen in verkenningskaarten • Informeer hoe burgers zelf kunnen bijdragen • Informeer wat er met opmerkingen is gedaan • Informeer waarom niet-opgevolgde feedback niet opgevolgd is, met duidelijke argumenten • Informeer waar burgers Arcadis-rapport kunnen vinden

Bijvangst	
Feedback bewoners-bijeenkomsten	• Positief dat burgers worden geïnformeerd en meegenomen
Wat bracht mensen naar de participatieavond?	• Kennis verdiepen over RES • Horen welke vragen en zorgen spelen bij anderen (4x) • Horen wat er speelt voor eigen leefomgeving (4x) • Interesse om een energiecorporatie op te zetten • Interesse in windenergie • Andere aanwezigen laten inzien wat inwoners zelf kunnen bewerkstelligen
Overige bijvangst	• Bedrijven moeten ook bijdragen, het is een én/én-verhaal • Er is een bedrijfsrol op gebied van technische innovatie • Eén persoon was enthousiast over zonne- en windenergie: belangrijke energiebronnen voor volgende generaties • Ook gesproken over stikstof en A15-plannen

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten

Avond 4: Duiven

Ideeën	
Manieren	Alternatieve energiebronnen: • Thermische energie, laten aansluiten op warmtenet • Verenig de Nederlandse rivier-gemeenten om thermische kansen te benutten • Rol waterstof meenemen in concept RES (2x) • Onderzoeken van mogelijkheden van energie uit water bij buitengebied Westervoort • hoogwatervrije terreinen buitendijks • Inzetten op kernenergie (3x) • Rol van aardwarmte? Pilot bij 'het dorp' (2x) • Is stadswarmte geen goedkope oplossing? Corporaties en burgerparticipatie: • Burgers moeten kunnen bijdragen en de eigen energie kunnen gebruiken zonder financieel grootgebruiker te zijn • Inzetten op leningen voor burgers die willen participeren • Inzetten op financiële compensaties om draagvlak te vergroten, let hierbij op het voorkomen van energiearmoede • Inzetten op opslagmogelijkheden van consumentenelektra Ideeën over zonne- en windenergie: • Hoe hoger de windmolens, hoe beter • Concentreren bij bedrijventerreinen (3x) • Daken volleggen (6x) • Daken op parkeerterreinen bouwen en volleggen • Inzetten op lijnstructuur ipv clusters • Inzetten op kleinschalige opties ipv grootschaligheid • Zonnepanelen in een plas • Onderzoek doen naar mogelijkheden van biodiversiteit bij zonneweides
	Overige ideeën • CO2-neutrale infraroodverwarming (ook voor mensen met astma, COPD) • Laat lokale uitvoerders grondwerk doen • Gemeente moet investeren in praktische initiatieven • Zet omgevingsfonds op • Inzetten op meervoudig grondgebruik (2x) • Inzetten op innovatieve oplossingen voor energieopslag • Inzetten op politieke, juridische en technische ontwikkelingen • Inzetten op combinaties tussen landbouw en natuur • Stappenplan/trappenplan maken, om strategisch meerdere opties te kunnen presenteren die stapsgewijs méér bieden
Randvoorwaarden	• Herijkingsmomenten en afschrijvingstermijnen inbouwen
Specifiek idee	Zon: • Lijn langs A12 (2x) • Lijn langs A15 (2x) • Bult van Putman Wind: • Langs de A12 • Langs de A15
Locaties	
Geschikt	Wind: A (bedrijventerrein, 2x)
Ongeschikt	Zon: • #1 (landschapsregels) • #5 (provinciale regelingen, 2x) Wind: • B (dichtbij leidingen) • D (dichtbij leidingen) Ongespecificeerd: • Niet te dicht bij de bebouwde kom • Broek moet behouden worden
NO-GO	Zon: Zonneweides in de natuur Wind: C (dichtbij bebouwing)

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten

Avond 4: Duiven

Zorgen	
Zorgen en angsten	Locaties en technische zorgen: • Afstand windmolen tot bebouwing moet meer blijven dan 600 meter • Windmolens in de achtertuin (3x) • "Er zijn betere plekken voor windmolens en zonnepanelen" • Wat zijn criteria voor lampen op windmolens? • Wat wordt impact van slagschaduw en geluidsoverlast? (2x) • Aansluitingen kosten teveel geld • Past het wel op de aansluiting en opslagmogelijkheden? (3x) • Organisatie en proces rondom opzetten van zonne- en windenergie is ingewikkeld • Hoe lang duurt dit proces tot aan daadwerkelijke bouw? • Wat zijn de berekende rendementen? (3x) • Om hoeveel zonneweides en windmolens gaat het? • Om hoeveel zonneweides en windmolens gaat het? • Tot in welke mate worden elipses uit verkenningskaart mogelijk volgebouwd? • Hoe wordt er omgegaan met eigendom en met compensaties? • Hoe hoog worden windmolens en zonnepanelen in zonneweides? • Welke partijen hebben bezwaren tegen zonneweides en windmolens? • Regering zet in op wind- en zonne-energie omdat ze bang zijn te investeren in alternatieve innovatieve energiebronnen. • Hoe worden nieuwe/tussentijdse ontwikkelingen in het proces meegenomen? Rol van gemeente: • Hoe wordt Zevenaar betrokken (2x) • DuivenWestervoort doet al veel, kan dit niet elders • DuivenWestervoort moet éxtra doen omdat stedelijke gebieden zoals Arnhem eigen inwoners niet kunnen voorzien • Andere gemeentes bouwen dichtbij ons
	Onduidelijkheden van verkenningsonderzoek: • Er mist één woonwijk op de verkenningskaart, is die wel meegenomen in afstand naar windmolens/zonneweides? • Hof van Hamerden staat niet op de verkenningskaarten • Verkenningsonderzoek is vrijblijvend • Verkenningsonderzoek is priegelwerk • Zijn mogelijkheden buiten gemeentegrenzen meegenomen? • Zijn blokkerende provinciale regels meegenomen? • Is verkenningsonderzoek gedaan voor wettelijke maatstaven of politieke doelen? Andere zorgen: • Hoe duurzaam is biomassa • Subsidies voor biomassa en kachels zouden weg moeten • Waar en wanneer moet je als burger beginnen • Hoe wordt ingezet op meervoudig ruimtegebruik? • Gebrek aan plan B als concept RES niet slaagt • Moet er rekening gehouden worden met de afvalcentrale?
Betrokkenheid	
Eigen deelname	• Burger wil graag meedenken • Burger wil graag meefinancieren en profiteren
Verwachtingen van de gemeenten	• Informeer over tips voor milieuvriendelijk gebruik houtkachels • Informeer over participatiemogelijkheden • Informeer over compensatie bij planschade • Promoot subsidiebeleid voor schuurzonnepanelen
Bijvangst	
Feedback bewoners-bijeenkomsten	• Positief dat burgers worden geïnformeerd en meegenomen • Energiedoelstellingen van de gemeenten zijn goed streven • Goed bezig met windmolens • Verkenningskaarten zijn onduidelijk • RES-verhaal is moeilijk om te volgen
Overige bijvangst	• Belangrijk voor de levenskwaliteit van volgende generaties

2C: Opbrengst bewonersbijeenkomsten

Avond 5: Duiven

Ideeën	
Manieren	Corporaties en burgerparticipatie: • Inzetten op corporaties, om draagkracht en participatie te verbeteren Ideeën over zonne- en windenergie: • Drijvende zonnepanelen • Windmolens concentreren op één plek waar de minste weerstand is, compenseer de inwoners daar met mede-eigenaarschap • Zonne- en windenergie concentreren bij industrie (3x) • Daken volleggen (3x) • Daken op parkeerterreinen bouwen en volleggen (2x) • Stimulansregelingen voor zonneplaten op bedrijfsdaken (2x) • Inspiratie halen uit Duitsland en Oostenrijk voor locaties • Verloren hoekjes in de gemeenten benutten voor zonne-energie Overige ideeën • Onderzoek doen naar het faciliteren van biodiversiteit • Inzetten op nieuwe technologie en innovatie
Randvoorwaarden	• Inzetten op compensatie voor participerende burgers • Erkennen van tijdelijkheid • Zorg vooraf al voor exitstrategie/afschrijvingstermijnen • Niet doorzetten op ongewenste clusterlocaties, die gemiste capaciteit elders opvangen
Specifiek idee	Zon: • Zonnepanelen op de geluidswanden van de A15/A12 (2x) • Dak met zonnepanelen op de TNT-parkeerplaats Wind: • Rij windmolens langs A15/A12 (3x) • Rij windmolens langs het water Ongespecificeerd: • Lijn doortrekken bij de A15 • Lijn doortrekken bij de A12 • Achter de dijk

Locaties	
Ongeschikt	Wind: B (dichtbij Lommerweide, 5x)
Zorgen	
Zorgen en angsten	Locaties en technische zorgen: • Om hoeveel windmolens en zonneparken gaat het? • Hoe hoog worden de windmolens • Teveel verstedelijking • Teveel inzet op natuur- en cultuurgrond en op agrariërsgrond • Groen zou niet zo snel opgeofferd moeten worden (2x) • Landschapsverandering bij doorgaan van deze plannen • 'Schandalig' dat DuivenWestervoort 'volgepropt' wordt • Lampjes van windmolens lijken op een 'kermisattractie' • Geluidsoverlast van nabije windmolens • Capaciteitsdruk op stroomnet en aansluitproblemen (2x) • Risico's van afvliegende wieken van windmolens? • Brandgevaar van zonnepanelen op daken • Borging van veiligheid van omwonenden bij windmolens? • Is energie tussen zonneparken en windmolens uitwisselbaar? Rol gemeente: • Lasten in regio moeten gelijk verdeeld worden (2x) • Laksheid of gebrek aan ruimte van omliggende gemeenten zorgt voor extra last bij DuivenWestervoort – hoe wordt dit gecompenseerd? • Wat is gemeentestreven en hoe is gemeente tot dat streven gekomen? Onduidelijkheden van verkenningsonderzoek: • Gebrek van Zevenaar leidt tot incompleet beeld • Gebrek aan riviergrensgebied is onverstandig • Wat wordt er al meegenomen in de berekeningen? • Wordt A15 meegenomen? • Wat zijn redenen voor de als ongeschikt aangewezen locaties bij windmolenkaart? • Hoe vast zijn de locaties bij dit onderzoek al? • Waarom ligt de focus op landbouwgrond? • Waarom moet het per se 'grootschalig' volgens Rijk?

	Andere zorgen: • Hoe wordt afvalcentrale meegenomen? • Wordt burger niet de dupe van gedecentraliseerde werkwijze? • "Buren hebben het nakijken" • Consequenties voor biodiversiteit (2x) • Niet vastklemmen aan verouderende technologie, wordt er ingezet op tussentijdse innovatie? (2x) • Taboe op mestvergisting? • Zal provinciebeleid veranderen? • Wat is klimaatimpact van het bouwen van een zonnepark?
Betrokkenheid	
Eigen deelname	• Meerdere mensen willen participeren in een burgercollectief, maar niet allemaal op dezelfde manier
Verwachtingen van de gemeenten	• Informeer met een terugkoppeling over de opgehaalde feedback • Informeer over het gebruik van de opgehaalde feedback in volgende stappen van het RES-proces • Zet in op een inspraakmogelijkheid voor burgers bij de Raad • Zet in op het navolgen van de Wet Milieubeheer voor bedrijven • Faciliteer vragen naar burgercorporaties
Bijvangst	
Rol bedrijven	• Bedrijven mogen niet laks zijn met hun eigen verantwoordelijkheid
Overige bijvangst	• Belangrijk onderwerp voor volgende generaties • Sommige mensen zijn gekomen naar aanleiding van verkenningskaarten • Sommige mensen vertellen dat geluid en slagschaduw van windmolens wel meevalt

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

3 oktober 2019

Beste,

Vanavond heb ik het hele Arcadis rapport eens rustig door gelezen en naast de grote rekenfout in de opbrengsten uit wind die ik al genoemd had staat er ook in het deel over zon nog iets wat niet helemaal klopt. Zo staat er op bladzijde 18 de volgende zin: "In zone 4A staan reeds windturbines. Mogelijk vormt dit een belemmering voor het plaatsen van grondgebonden zonne-energie.Maar in de tabel op bladzijde 21 staat dat in zone 4a het geschikte percentage 100 is. Dit kan volgens mij onmogelijk kloppen. Waarschijnlijk is het hele oppervlakte wel te gebruiken maar moet hier met een lager rendement dan de standaard 95% worden gerekend. Bij dit laatste percentage zet ik zelf ook vraagtekens, op woningen gaat men uit van 85 tot 90%

Met vriendelijke groet,

Naschrift ambtelijk:

Heel hartelijk bedankt voor het kritisch lezen, het rapport is aangepast op 2 punten en hergepubliceerd op 15 oktober 2019..
Tabel 5.1 hier was inderdaad een rij versprongen.
Tabel 5.2 klopt wel, maar is verduidelijkt met definitie. De 100% slaat niet op 100% bedekking van de grond door zonnepanelen, maar is gebaseerd op dat alles binnen het hekwerk van een zonnepark, inclusief de ruimte tussen de zonnepanelen, wordt gezien als zonnepark. 1 hectare zonnepark staat hier gelijk aan 1 MW, een gemiddelde en bij oost-westopstelling zelfs wat conservatieve schatting van opgesteld vermogen.

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

3 oktober 2019

Dag [...],

Ik heb de verkennende onderzoeken gelezen op www.samen1nergie.nl.
Ik was toch wel verbaasd dat de studie voor woningen uitgaat van een afstand van 160m, hoewel toch blijkt dat (zie het beroep koningspleij) geluid over een veel grotere afstand een spelbreker is.
Daarbij kijk ik (weliswaar buiten MSW-OK) naar de woningbouw in gebied Hamerse straat/bult van Putman/Rivierweg.
Met vriendelijke groet,

Naschrift ambtelijk:

Bedankt voor uw betrokken reactie. In het Arcadisrapport zijn een aantal eisen opgenomen om een geografische analyse te kunnen maken en zo een aantal gebieden te onderzoeken. Op het gebied van geluid zijn de eisen niet gegeneraliseerd uit te drukken in afstanden (RVO, factsheet geluid). Er worden dan wel gebruikelijke minimumafstanden aangehouden die variëren vanaf 400 meter voor een woonwijk tot veel verder. Desalniettemin had de nieuwe woningbouwlocatie volledig opgenomen moeten zijn. Dit vinden we vervelend en we nemen dit gegeven uiteraard mee in ons advies.

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

9 oktober 2019

Goedemiddag,

Vooropgesteld: duurzame energie zorgt voor een prettige, gezonde toekomst voor ons en onze kinderen. We moeten nu iets doen! Goed, overwogen en gedegen beleid is noodzakelijk. Wellicht slaan we nu soms een beetje door (populisme?) en richten we ons op oplossingen zonder voldoende gedegen onderzoek te doen naar de lange termijn. Biedt hetgeen we nu doen of ambiëren echt een duurzame oplossing? In ieder geval: als we niets doen, verandert er ook niets.

Af en toe kom ik bij partijen die te maken hebben met zonneparken of windmolens. Daar krijg ik soms informatie waarvan ik niet kan controleren of dit juist is. Toch ben ik er benieuwd naar omdat het van groot belang is voor onder andere Duiven en mijn mening op de geboden oplossing voor een duurzame wereld.

Zo kreeg ik te horen dat de windmolens in Duiven al snel na aanleg zijn verkocht aan een Deens bedrijf, die op zijn beurt de zaken heeft verkocht aan een Japans bedrijf. Dit zou betekenen dat een Japans bedrijf zijn product mag verkopen als duurzame, groene stroom (vanwege de certificaten die behoren tot de molens in Duiven). Klopt het dat de Duivense huishoudens zelf geen gebruik maken van de stroom die voortvloeit uit de molens, waar we zelf met zijn allen tegenaan moeten kijken?

Graag zou ik willen weten hoe dit zit alvorens ik mijn mening vorm.

Groeten,

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

Naschrift ambtelijk:

Bedankt voor uw betrokken reactie.
Uit uw reactie maak ik op dat het voor u belangrijk is dat baten van windmolens of zonneparken in de lokale gemeenschap terecht komen, (...).
Baten in de lokale gemeenschap kan op allerlei manieren (...) en het is belangrijk voor de gemeente om te weten wat mensen in onze gemeente daarin belangrijk vinden en of er nog ideeën zijn die wij niet in beeld hebben. Als u daar specifieke ideeën over heeft of van gedachten te willen wisselen, kom dan naar 1 van de inspraakavonden. Als u liever per mail een reactie geeft, kan dit ook.

Hieronder wat technische uitleg hoe het zit met windmolens en waar de stroom terecht komt. De windmarkt zit ingewikkeld in elkaar en recent zijn er veel wijzigingen: Bij het produceren van groene elektriciteit kun je inderdaad als producent certificaten verkopen, zogenaamde "GVO's", Garanties Van Oorsprong. De markt in deze certificaten is sinds 2018 sterk opgekomen, zie voor uitleg van GVOs: https://www.wisenederland.nl/groene-stroom/faqs-garanties-van-oorsprong-gvos . (...)De elektronen uit de stroom van de windmolens komen uiteraard wel op het lokale netwerk terecht en dan dus in het midden/laagspanningsnetwerk van Duiven, Zevenaar e.o..

Naast deze certificaten is er nog het ontwikkelen van het park, waar grote voorinvesteringen mee gemoeid gaan. Ik denk dat daar informatie vandaan komt dat het park Japans zou zijn. De investeerder van het park op Duiven was Yard, die hun windportfolio deels heeft gesloten en dit inclusief het park Duiven heeft overgedragen aan EURUS (met grootaandeelhouder Toyota). Dit heeft dan weer niet te maken met waar de stroom heen gaat en waar de certificaten heen gaan. Er zijn bijvoorbeeld ook pensioenfondsen met windmolens in hun portefeuille, ze vormen een asset met zeer lage winst maar ook een laag risico, lange termijn en groot vermogen in kwijt etc., waardoor dit aantrekkelijk kan zijn voor dit soort langetermijn-investeerders. (...)

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

16 oktober 2019

Goedemorgen,

Er zijn plannen om Stad aan 't Haringvliet in zijn geheel over te laten stappen van verwarmen op aardgas naar verwarmen met waterstof. De reden is o.a. dat het dorp vele oude huizen heeft die relatief moeilijk te isoleren zijn. Verder is het bestaande aardgas-leidingnetwerk geschikt voor levering van waterstof en zijn er geringe aanpassingen nodig om over te stappen op waterstof.

Ook mijn [...] heeft vele oudere huizen en "stookt" in tegenstelling tot Duiven nog op aardgas. Is het een optie om net als Stad aan 't Haringvliet de mogelijkheid tot overstap naar waterstof als energiedrager in te zetten voor verwarming in 't Loo?

Hieronder een link naar de web-site die die huidige stand van zaken in Stad aan 't Haringvliet beschrijft:

https://www.gawalo.nl/energie/artikel/2019/09/over-op-waterstof-binnen-enkele-weken-1017789

Met vriendelijke groet,

Naschrift ambtelijk:

Bedankt voor uw betrokkenheid en link naar Stad aan t Haringvliet. Deze reactie gaat niet in op de verkenning en locaties, maar toch even kort. De gemeente (..) volgen de ontwikkelingen met grote belangstelling. Zeker omdat Stedin heeft gezegd alle meevallers en tegenvallers publiek te zullen delen. Om waterstof te produceren is een grote hoeveelheid energie nodig en een goede productiefaciliteit, het is daarmee op dit moment geen energie-efficiënte oplossing, maar kan dat wel worden bij overproductie (bijv van zon en wind) en de conversie naar waterstof op de juiste plek. (...)

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

17 oktober 2019

Geachte dames en heren van Samen1nergie,

Graag wil ik reageren op uw artikel in de Zevenaar Post. Ik las dat men windmolens wil plaatsen, en begin daar als inwoonster [...] enigszins van in paniek te raken. In januari van dit jaar heb ik meegedaan aan een onderzoek [...] Het is een onderzoek naar medische en psychische gevolgen door blootstelling aan Laagfrequent geluid, omdat steeds meer mensen er last van krijgen. Op de site van de 'Stichting laagfrequent geluid' staan verhalen van mensen en ook een overzicht van meldingen van klachten. Vanaf juni/juli 2017 heb ik last gekregen van laagfrequent geluid. Als ik buiten sta dan heb ik (persoonlijk) geen last van bijv. vliegtuigen, autobanen, zwaar werkverkeer etc. , alles in de bebouwde kom. Maar zodra ik mijn huis binnenga, dan komen deze geluiden 'laagfrequent' over omdat mijn huis als een klankkast fungeert. Laagfrequent geluid draagt erg ver, een elektriciteitscentrale 50km verderop kan ook klachten geven. Je kunt niet altijd peilen waar het geluid vandaan komt, veel mensen praten over de 'brom'. Dit geluid geeft veel klachten bij mij: trillingen in lichaam bij zitten of liggen, daardoor kan ik amper slapen of ontspannen, druk op oren en hoofd, concentratiestoornissen, nerveus/zenuwachtig gevoel die gelijk weg is als ik de tuin in stap, hartkloppingen en nog veel meer wat geestelijk op mij begint in te werken. Ik zie het vaak niet meer zitten en vooral de winter binnen zitten is vreselijk. Ik denk er zelfs aan om een Yurt in mijn tuin te zetten om in te leven en slapen als het even niet meer te harden is (Hoewel ik me 's nachts wel kwetsbaar zou voelen).

Het laagfrequent geluid is goed te horen met een indringende brom, maar ook als je hem niet hoort is hij lichamelijk te voelen met bovenstaande klachten.Ik heb de nodige hulpmiddelen aangeschaft waarvoor ik ook diep in de beurs moest tasten. Koptelefoon met ruis onderdrukker, plenty oordopjes die ik dagelijks draag, rubbers onder bed, koelkast die minder bromt komt er ook nog, diepvries heb ik in de schuur gezet. Daarnaast ben ik in mijn huis continue op zoek naar een goede slaapplek en heb zelfs de kelder uitgeprobeerd. Buiten dat alles probeer ik zoveel mogelijk buitenshuis te zijn. Nu hoor ik in mijn omgeving en ook in Zevenaar nog weinig over windmolens en welke invloed deze hebben op de mens.

Maar nu zag ik begin dit jaar de reportage "infraschall" van Birgit Hermes op de Duitse zender ZDF. Daar werd duidelijk dat laagfrequent geluid -gemeten van windmolens- niet na 700meter in de wind vervaagd, maar dat het zeker 20 kilometer ver gedragen wordt. Een echtpaar die naast een windmolenpark woont slaapt niet meer in huis vanwege de trillingen. De vrouw praat over een trillend bed, precies wat ik ook voel, het lijkt vanuit het bed/bank of grond te komen. Als ik op mijn rug lig dan is alleen de trilling onder mijn rug, draai ik naar rechts dan voel ik de trillingen alleen aan mijn rechterzij.

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

... Hieronder de link van de wetenschappelijk onderbouwde reportage.
https://www.zdf.de/dokumentation/planet-e/planet-e-infraschall---unerhoerter-laerm-100.html
Mijn vraag is of u het eerst goed wil onderzoeken welk effect dit -op steeds meer mensen- heeft. Misschien heeft u het al onderzocht en kan ik die onderzoeken dan inzien?

Mijn voorkeur gaat naar zonenergie, hoewel ik niet weet of daar ook laagfrequent geluid van af komt als ze buiten staan. Er worden in ieder geval geen vogels uit de lucht geklapt...
Vriendelijke groet,

Naschrift ambtelijk:
Bedankt voor uw betrokken reactie op de verkenning voor grootschalige wind- en zonne-energie. Allereerst, wat vervelend dat u al 2 jaar zulke last ervaart (..) in uw huis.

Dan voor de zekerheid en ter verduidelijking, de verkenning om tot gedragen plekken voor windmolens en/of zonneparken te komen in de gemeenten Duiven en Westervoort is een verkenning. Er is dus geen sprake van dat er al een initiatiefnemer gaat bouwen in de komende jaren, de gemeenten willen eerst graag horen van inwoners wat hun ideeën en zorgen zijn. Samen1nergie is onderdeel van de gemeenten Duiven en Westervoort.

Nog kort over laagfrequent geluid, een belangrijk onderwerp. Geluid is een vast onderdeel van de milieu-effectrapportage (MER). Als de verkenning leidt tot het aanwijzen van plekken waar windmolens worden toegestaan, is de initiatiefnemer verplicht in het MER de effecten van geluid te onderzoeken. In die geluidsberekening wordt laagfrequent geluid meegewogen en hier is, op basis van recent onderzoek, extra aandacht voor. Ook zullen we speciale aandacht vragen voor cumulatieve effecten van geluid.

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

23 oktober 2019

Geachte lezer,

Op weg naar een duurzame toekomst
Er zijn in ons land dertig regio's (RES) samengesteld waarin gemeenten samen een plan moeten maken voor de overstap naar duurzame energie. Binnen gemeenten Duiven en Westervoort is blijkbaar onderzoek gedaan welke gebieden zich eventueel lenen voor zonneparken en windmolens..

Mijn reactie:
Zonneparken op agrarische gronden is niet wenselijk!
Van de natuur moet men afblijven!
Er wordt al veel te veel natuur opgeofferd voor allerlei doeleinden!

Met vriendelijke groet,

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

28 oktober 2019

Goededag,

N.a.v. uw berichtgeving op Facebook het volgende. De locaties die aangewezen zijn voor de windturbines maakt mij zorgen!
Wordt er rekening gehouden met de gezondheid van de mens! Het is bekend toch dat het zoemende geluid van deze machines slecht zijn voor de mens ! Ook zijn er mensen die dat geluid altijd horen zodat ze noodgedwongen moeten verhuizen. [...]

Volgens de plattegrond voor het aangewezen gebied komt dit dus zowat bij mij in de voortuin!
Er is bewezen dat deze machines niet binnen een straal van 2 km van onze woningen moeten komen te staan mbt de gezondheid van de mensen.

Wordt hier rekening mee gehouden? Ik zie de machines graag naar een andere locatie gebracht worden. Het ontsiert de omgeving en het is slecht voor onze vogels, de vlinders zullen hier gaan verdwijnen enzo maar voort.....Dat is toch ook de reden dat de machines niet geplaatst gaan worden in de Loovelden en uiterwaarden en terecht vind ik! Maar hier in duiven heb ik de natuur ook lief en hebben we dat hard nodig, laten we dat niet allemaal weg wuiven!

Met vriendelijke groet,
In afwachting van uw antwoord hierop,
Verblijf ik met vriendelijke groet,

Naschrift ambtelijk:

Bedankt voor uw betrokken reactie en zorgen. (...) We nemen deze mee. Daarnaast wordt uw reactie integraal doorgestuurd aan het college en de raad, die in maart de zoeklocaties verfijnen (...).

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

30 oktober 2019

Goedemiddag,

Wij zijn woonachtig aan [...] en hebben de volgende vraag.

Aan ons woonperceel hebben wij nog 2 ha agrarische grond liggen. Dit wordt nu gebruikt als grasland.
Is het een idee om eens samen te kijken of hier een zonnepark geplaatst zou kunnen worden of is dit op voorhand geen optie.

Met vriendelijke groet,

Naschrift ambtelijk:

Bedankt voor uw mail en interesse in zonneparken.
Op dit moment is dat geen optie op uw stuk land met die grootte.
In de verkenning over zon die nu ter inzage ligt over zonneparken kunt u zien dat uw gebied is uitgesloten op basis van provinciaal beleid.
Dit wil niet zeggen dat dit zo blijft, maar het betekent dat een vergunning op dit moment niet kansrijk is.
Als u dat op prijs stelt, kan ik met uw toestemming wel uw gegevens als geïnteresseerde bewaren (...)

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

1 november 2019

Beste mensen,
Uw enquête verbaasde me nog al. Het gaat om ingrijpende beslissingen en dan zo weinig onderbouwing. Duiven en Westervoort hebben onderzoek laten doen, daar begint u mee. Dit moet toch deel uitmaken van een totaalplan, wellicht provinciaal. Verwijs daar dan naar.
Moeten we als burgers beslissen over windmolens, terwijl ashoogte en tiphoogte niet staan aangegeven? Hebben jullie dan niets geleerd over de heisa die het plan voor molens langs de Pleijroute heeft veroorzaakt ? Het getoonde kaartje telt in totaal 27 molens.
Hoe zit dat met de aangrenzende gemeentes ? Toon dan een kaart van heel Gelderland of liever nog van heel Nederland met daarop alle geplande locaties. En moeten al die molens echt worden gebouwd ?
Dan is er ook nog de elektrotechnische kant:
Hoeveel vermogen wordt er geïnstalleerd, wat gaan die molens minimaal en hoeveel maximaal leveren ? Past dat in de bestaande infrastructuur qua bekabeling ? Wordt de balans in het net niet verstoord bij wegvallen van de wind ? En in hoeveel tijd moet dit alles gerealiseerd worden ?
Kortom er zijn te veel vragen om op basis van deze summiere informatie een gedegen antwoord te geven. Daarnaast is er de vraag: wie gaat hieraan verdienen vanwege de binnen te halen subsidies ? Zonneparken, ook zo iets. Zonnepanelen op huizen en gebouwen: prachtig, alles voor te zeggen. Daar zitten de verbruiker en de bekabeling dichtbij. Samengevat: doe je huiswerk wat beter !

Ik ben geen deskundige op energie gebied, heb alleen wat gewoon gezond verstand, maar wat jullie hier aanbieden is op zijn best een onvolgroeid stuk broddelwerk !
Met vriendelijke groet

Beste mensen,
In aanvulling op mijn reactie van hede morgen, stuur ik u hierbij nog een tekst uit de Gelderlander [artikel uit Liemers-editie 31-10, 'Molens zo goed als geschrapt', over Bronckhorst]
Hierin worden mijn gedachten ook duidelijk onder woorden gebracht.
Met vriendelijke groet

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

25 november 2019

Geachte dames, heren,

Ik heb met interesse kennisgenomen van de notitie van Arcadis met als titel "Verruimd beleid voor grootschalige energie-opwek Duivense Broek en Open kommen gebied" d.d. 19 augustus 2019, alsmede van de "Verkenning naar mogelijke locaties grootschalige opwek van wind- en zonneenergie" van hetzelfde bureau. De door mij bezochte informatieavond op 14 november jl. was verhelderend en goed georganiseerd. Ik maak graag gebruik van de gelegenheid om mijn mening en die van mijn opdrachtgevers over dit beleid met u te delen.

Ik beheer [...] enkele percelen landbouwgrond van particuliere eigenaren. Die percelen zijn verpacht aan [...]. [aanbod om grond beschikbaar te stellen voor zonnepanelen en/of windmolens]

De aangegeven voorkeurslocaties voor windmolens omvatten naar onze mening ten onrechte niet een linieopstelling aan de noordzijde van de A12. Het verkeersgeluid (24/7) overstemt het geluid van de windmolens en daarmee is een groot nadeel van windmolens ondervangen. Verder past zo'n robuuste rij windmolens bij het urbane karakter van de A12-omgeving. De afstand tussen de molens is zodanig dat van een beperking van het zicht op de Veluwse stuwwal geen sprake zal zijn. Wij zouden willen verzoeken aan de noordzijde van de A12, tussen het bedrijventerrein en de oostelijke gemeentegrens van Duiven een rij-opstelling van windmolens mogelijk te maken.

Wij zijn voorstander van clustering van windmolens nabij urbane zones en de rest van het gebied open te houden. Daarom is uitbreiding van de bestaande vier windmolens plus de twee windmolens van het waterschap die "in procedure" zijn een goede optie. Het groene icoontje voor een windmolen aan het westelijke einde van de Kosterstraat is daarom terecht. Het rode icoontje van een vooralsnog niet in aanmerking komende locatie direct ten oosten van het bedrijventerrein aan de Giesbeeksestraat/noordzijde A12 zou daarom naar onze mening groen moeten zijn. Een geschikte locatie, die ook een goed startpunt zou kunnen zijn van een rij windmolens langs de A12.

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

25 november 2019

Voor het beleid voor zonnepanelen zou veel meer gestuurd moeten worden op ruimtelijke randvoorwaarden in plaats van locatiekeuzes. De hoogte van de opstellingen van zonnepanelen, de landschappelijke inpassing ervan en het wel of niet mogelijk maken van onderbegroeiing/begrazing/natuurontwikkeling tussen de panelen is veel belangrijker dan clustering of het aanwijzen van voorkeursgebieden. Zonnevelden kunnen ook een aanwinst vormen voor het landschap, mits ze zorgvuldig worden vormgegeven en ingepast. Ook het open gebied tussen Westervoort en Duiven rond de Rijksweg zou zich hier prima voor kunnen lenen.

Wij hopen hiermee een zinvolle bijdrage aan de discussie en uw besluitvorming te hebben geleverd.

Met vriendelijke groet,

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

25 november 2019

Geachte heer, mevrouw,

Mijn cliënten, [...], hebben een informatieavond bezocht van Samen1Nergie over de mogelijke locaties van windmolens en zonneparken in Duiven. Zij zijn door de Samen1Nergie geïnformeerd over de locaties voor zonneparken en met name over de mogelijkheden in het Duivense Broek. Uit de "Memo verruimd beleid Duivense Broek" blijkt dat een deel van hun gronden is aangewezen als locatie voor het realiseren van een zonnepark. Het betreft het perceel kadastraal bekend gemeente [...].

Cliënten willen graag een bijdrage leveren aan de transitie naar duurzame energie en zouden hiervoor op het bovengenoemde perceel een zonnepark willen realiseren. Cliënten verzoeken u dit perceel aan te merken als locatie voor het realiseren van een zonnepark bij de verdere uitwerking van de plannen. Volgens cliënten kan hiermee tevens een invulling worden gegeven aan de gewenste verbetering van de omgevingskwaliteit.

Cliënten verneem graag of u hiertoe bereid bent, en willen met u in overleg over de verdere invulling hiervan.

Met vriendelijke groet,

Naschrift ambtelijk:

Bedankt voor uw reactie en betrokkenheid. Uw reactie gaat mee naar de raad in maar 2020. (...)

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

1 december 2019

Geachte heer, mevrouw,

Namens mijn opdrachtgever [...], bericht ik u, inzake het energiebeleid van de gemeente Duiven en Westervoort. Als inwoner van [...] heeft mijn opdrachtgever met belangstelling kennis genomen van het gemeentelijk samenwerkingsverband Samen1Nergie, als ook het Arcadis-rapport Verkenning naar mogelijke locaties grootschalige opwek van wind- en zonne-energie. Het rapport geeft de gemeente Duiven en Westervoort inzicht in de potentiële ontwikkelingsgebieden van duurzame energie. Ik ben mij er terdege bewust van dat dit document een verkennend onderzoek beschrijft naar de mogelijke locaties van windturbines, en niet de uitspraak doet dat op de aangewezen zoeklocaties daadwerkelijk zonneparken of windturbines gerealiseerd gaan worden. Toch wil ik op voorhand al reageren op de bevindingen van het rapport, en aandacht vragen voor zaken die mijns inziens achterwege zijn gebleven in de door de auteurs gemaakte ruimtelijke afweging. Ik ben met name sceptisch over de conclusie dat binnen zoekgebied C in het rapport, ruimte is voor zeker vier windturbines met een ashoogte van 110 meter.

Over het Arcadis-rapport heb ik de volgende opmerkingen:
Het rapport stelt dat windturbines in een straal van zeker 5 kilometer een verstorende werking hebben op het landschapsbeeld. Uitgaande van deze gedachte, is het vreemd dat het gebied tussen Duiven en Westervoort (aangeduid als zoekgebied C) nu ruimte zou bieden voor zeker vier grote windturbines. Aan beide zijden van de locatie wonen en werken immers duizenden mensen, die straks overlast gaan ervaren van deze bouwwerken. De locatie Innofase en het toekomstige knooppunt A12/A15 lenen zich hier beter voor dan het gebied tussen Duiven en Westervoort in, daar de bewoningsdruk en recreatiedruk hier beduidend lager is.

Tevens wijs ik de gemeente Duiven erop dat zij in het Beleidsstandpunt Duurzame Energie hebben gesteld om in het buitengebied geen vergunningen te verlenen voor windturbines met een ashoogte boven de 30 meter.1 Arcadis maakt wel melding van dit beleidsstuk, maar neemt het verder niet mee in hun eigen ruimtelijke afweging. Sterker nog, zij zijn in hun analyse uitgegaan van windturbines met een ashoogte van 110 meter. Op locatie C zouden nu vier van deze windturbines geplaatst kunnen worden, of een veelvoud van turbines van kleiner formaat.

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

1 december 2019

Dit heeft een onredelijk negatieve impact op het landschap en het woongenot, en zal een verstoring veroorzaken die zeer in strijd is met de wensen van bewoners, als ook de wensen van de gemeente Duiven zelf.

Inzake de energievraag van de gemeente Duiven De energievraag van Duiven voor 2050 staat momenteel op 8 windturbines in totaal.2 Vier windturbines zijn reeds gerealiseerd in de omgeving Innofase. Een vijfde en zesde worden door het waterschap gerealiseerd in diezelfde omgeving. Een zevende wordt wellicht door Natuurmonumenten gerealiseerd bij de voormalige stortplaats. Ik destilleer hieruit dat er zo een resterende vraag overblijft van 1 of 2 grote turbines in de gemeente. Het rapport stelt nadrukkelijk dat windturbines beter in clusters gerealiseerd kunnen worden, zodat de landschappelijke verstoring beperkt wordt tot slechts één of twee locaties binnen de gemeentegrenzen. Daar de locatie Innofase al een bestaande cluster van windturbines kent, zou het wenselijker zijn om de resterende energievraag enkel te realiseren bij Innofase, en eventueel rond het toekomstige knooppunt A12/A15. De groene randzone tussen Duiven en Westervoort zal dan gespaard blijven.

Tevens wil ik de beide gemeenten op het hart drukken om in de toekomst niet de energieleverancier van de steden Arnhem en Nijmegen te worden. Beide steden zijn beperkt in hun uitbreidingsruimte, en zullen zich dus wenden tot de randgemeenten Lingewaard, Duiven en Westervoort om aan hun energievraag te voldoen. De inwoners van de Betuwe en de Liemers horen niet de lasten te dragen van de behoefte die in Arnhem en Nijmegen ontstaat. Ik vraag de beide gemeenten het belang van haar inwoners te behartigen, en om zich richting de steden afhoudend op te stellen.

Het rapport doet geen uitspraak over het maatschappelijk draagvlak en burgerparticipatie. Ik vraag de beide gemeenten om in haar eigen ruimtelijke afweging juist hier extra aandacht aan te schenken. De gemeente dient bij een bestemmingsplanwijziging te waarborgen dat omringende belanghebbenden geen onevenredig nadeel ondervinden van een ruimtelijke ontwikkeling. De kans op het ontstaan van planschade is in deze situatie zeker aanwezig. De gemeente wil een dergelijke trajecten vanzelfsprekend ook voorkomen.

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

1 december 2019

Ik vraag daarom aan de gemeente om ook beleid op te maken dat regels oplegt aan ontwikkelaars over burgerparticipatie en draagvlaktoetsing, zodat voorkomen wordt dat bewoners buiten spel worden gezet.

Mijn vraag is of de zone C uit het Arcadis-Rapport, gelegen tussen de kernen van Duiven en Westervoort, wel een aanwijzing als potentieel ontwikkelingsgebied verdient, daar er elders in de gemeente ruimschoots aan de energiebehoefte kan worden voldaan, en de negatieve landschappelijke impact hier beduidend hoger ligt dan in de omgeving van Innofase en de A12. Ook wil ik de beide gemeenten vragen hoe zij de groene zone tussen Duiven en Westervoort waarderen, en of zij de plaatsing van windturbines hier wenselijk achten.

In afwachting van uw reactie, teken ik,

Met vriendelijke groet,

Naschrift ambtelijk:

Bedankt voor uw uitgebreide reactie. (..). Uw reactie gaat tevens integraal mee voor de besluitvorming in college en raden begin 2020.

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

2 december 2019

Geachte,

langs deze weg willen [...], naast het invullen van de enquête, nog een aantal punten naar voren brengen

Allereerst onze complimenten voor de wijze waarop in de afgelopen weken de inwoners uit Duiven en Westervoort betrokken werden bij de plannen t.a.v. de Regionale Energie Strategie.

Wij hebben een aantal vragen hierbij:

- Door het niet weten waar de buurgemeenten evt. zonneparken en windmolens willen plaatsen is het moeilijk om een goede keuze te maken. Wij kunnen het Looveld wel ontzien maar wat als Huissen windmolens plaats bij het Looveer?
- Wat doen Zevenaar, Didam Rheden?
- Gehoord, dat vooral Duiven c.q. het Duivensebroek in beeld is om te leveren. Ook voor het Gebied tussen Arnhem en Nijmegen, omdat hier geen ruimte zou zijn, graag goede argumenten waarom? Mede omdat al jaren het beleid er op gericht is om het open kommen gebied open te houden.
- Wat levert het voor ons gebied op wanneer wij/Duiven Westervoort op het gebied van energie veel leveren?
- Hoe houden we zoveel mogelijk de zichtlijnen in stand;
- Hoe verhoud RES zich met andere plannen zoals het Klimaatpark IJsseloord? Daar worden ook locaties genoemd zoals de oude Steenfabrieken en op het water;
- Waarom de keuze voor de hoogte van de windmolen;
  - 3 Megawatt vermogen; • Rotordiameter van 120 meter; • Ashoogte van 110 meter ; • Werpafstand bij nominaal toerental van 193m. Een dergelijke type turbine is passend bij het windklimaat in deze regio.

Immers hoe hoger hoe meer energie hoe minder molens toch?

Met vriendelijke groet,

3: Geanonimiseerde lijst van e-mails naar Samen1Nergie

Onderstaande e-mails over de verkenning zijn binnengekomen bij de gemeente Duiven/Westervoort (Samen1nergie) of bij afzonderlijke ambtenaren van het programmateam Circulaire Economie, in de periode van 1 oktober tot en met december 2019. Alle schrijvers hebben een reactie gehad. Onder de kaders staat waar schriftelijk en relevant de reactie vanuit de gemeenten als "naschrift ambtelijk". Bij sommige reacties is voor volledige beantwoording een college- of raadsbesluit nodig.

2 december 2019

Naschrift ambtelijk:

Bedankt voor uw uitgebreide vragen en reactie op het rapport Verkenning naar mogelijke locaties grootschalige opwek wind- en zonne-energie. We nemen uw volledige reactie op in de informatievoorziening van de colleges en raden van Duiven en Westervoort.

Wel kunnen we u alvast informeren over:

het verdere proces van de bestuurlijke besluitvorming

- *Eind januari worden de resultaten van de Verkenning en de opgehaalde input uit de samenleving (waaronder ook uw reactie) besproken in het colleges van B&W. (...);*
- *In maart worden de resultaten van de Verkenning en de opgehaalde input uit de samenleving (waaronder ook uw reactie) besproken in de raadscyclus. Naar aanleiding van het besluit in de gemeenteraden, ontvangt u weer bericht van ons. In dat definitieve bericht zullen we een inhoudelijke reactie op uw schrijven kunnen formuleren;*

Over het Klimaatpark

- *Het rivierklimaatpark maakt onderdeel uit van een gezamenlijke structuurvisie. Er is ook gekeken naar energieopwek. Voor grootschaliger energieopwek verwijst het Klimaatpark naar de RES.(...).*

Mbt hoogte windmolens

- *De hoogte en het vermogen is gebruikt om mee te rekenen. Er zijn inderdaad ook hogere windturbines, die ook grotere (o.a. externe veiligheid, zichtlijnen, slagschaduw, afstand tot elkaar) cirkels van invloed met zich meebrengen. De redenering hoe hoger de windmolen des te meer elektriciteitopwek klopt wellicht per molen maar dit klopt niet per gebied op een bewoond en bewerkt land als Nederland. Overigens, voor de zekerheid nogmaals, is de hoogte en het vermogen gebruikt om mee te rekenen en is daar verder nog geen keuze in gemaakt!*

Wij hopen u hiermee voor nu voldoende geïnformeerd te hebben.

4: Enquêtevragen en -resultaten

Hieronder eerst een lijst van enquêtevragen, vervolgens worden de resultaten per vraag doorgelicht. Uitzonderingen hierop zijn de gegevensvragen, die niet in dit rapport openbaar zullen worden gemaakt. Die vragen staan in de onderstaande lijst cursief aangegeven.
Er zijn 213 geënquêteerden.

1. *Ga je ermee akkoord dat je persoonlijke gegevens worden verwerkt voor dit onderzoek? Klik op Ja als je wilt meedoen aan de enquête.*
2. Wat is je leeftijd
3. *Wat is je postcode? (leeg laten als je dit niet wilt delen)*
4. *Waar woon je? (leeg laten als je dit niet wilt delen)*
5. Wat is je woonplaats?
6. Welke plekken in de gemeenten Duiven en Westervoort zijn volgens jou geschikt voor windmolens? (zie bovenstaande afbeelding)
7. Welke plekken in de gemeenten Duiven en Westervoort zijn volgens jou geschikt voor zonnevelden?
8. Wat zijn voor jou plekken waar absoluut geen windmolens geplaatst mogen worden?
9. Wat zijn voor jou plekken waar absoluut geen zonnevelden geplaatst mogen worden?
10. Waar moet volgens jou rekening mee gehouden worden bij het plaatsen van windmolens of zonnevelden?
11. Sommige particulieren adopteren een of meer zonnepanelen op zonnevelden of bijvoorbeeld op daken van bedrijven. Zou je tegen een aantrekkelijk tarief een of meerdere zonne-panelen willen adopteren?
12. Bij sommige energiebedrijven kun je ‘een stukje’ van een windmolen kopen. De opbrengst van dat stukje windmolen krijg je uitbetaald. Zou je tegen een aantrekkelijk tarief mede-eigenaar willen worden van een windmolen?
13. Waar maak je je zorgen om ten aanzien van windmolens en/of zonnevelden?
14. Wat zou nodig zijn om deze zorgen bij je weg te nemen?
15. Wat verwacht je van de gemeente, wat kan zij doen aan duurzame energie opwekking?
16. Wil je op de hoogte worden gehouden over de vorderingen van het proces van de Regionale Energie Strategie?
17. *Als je de vorige vraag met ‘ja’ hebt geantwoord, hier graag je emailadres invoeren*

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

2. Wat is je leeftijd?

Antwoord	Totaal	Percentage
Jonger dan 25 jaar	29	13,7%
25-35	25	11,9%
36-45	33	15,6%
46-55	48	22,6%
56-65	40	19%
Ouder dan 65 jaar	36	17%
	Beantwoord	211
	Overgeslagen	2

2. Wat is je woonplaats?

Antwoord	Totaal	Percentage
Duiven	74	34,9%
Westervoort	101	47,6%
Groessen	19	9%
Loo	2	0,9%
Zevenaar	3	1,4%
Lathum	0	0%
Hier wil ik niks over kwijt	2	1%
Anders	11	5,2%
	Beantwoord	212
	Overgeslagen	1

6. Welke plekken in de gemeenten Duiven en Westervoort zijn volgens jou geschikt voor windmolens? (zie bovenstaande afbeelding)

Antwoord	Totaal	Percentage
Locatie A	116	54,5%
Locatie B	79	39,1%
Locatie C	46	21,6%
Locatie D	116	54,5%
Locatie E	121	56,8%
Anders	40	18,8%
	Beantwoord	213
	Overgeslagen	0

1. Bedrijventerreinen meer benutten
2. Geen van allen
3. op “reststroken “zoals begeleidende bermen van snelweg ed.
4. zo veel mogelijk centreren. En daar plaatsen waar de meeste wind is. Ik kan niet beoordelen of Duiven / Westervoort de beste wind omstandigheden van NL heeft
5. Geen windmolens nabij woongebieden
6. Langs de IJssel tegenover industrieterrein Huissen en meer concentratie op locatie A
7. Bij A en C en ertussen is ruimte voor meer molens om vrije ruimte tussen A en D te houden. E is dan niet nodig.
8. Windturbines binnen een afstand van 10x de tiphoogte tav woningen moet vermeden worden. zie de vele publicaties hierover en de ervaring met deze problematiek van de gemeente Westervoort met Arnhem.
9. in de uiterwaarden, vrije ruimte op afstand van huizen. daarnaast clusteren van parken, zoals het nu staat ingetekend met 3 hier en daar wordt de hele horizon vervuilt met molens
10. moeilijk te zeggen in duivense broek dan komt bedrijfsvoering en gebied in gevaar wat hoge natuurlijke kwaliteiten heeft en waar we ons grote zorgen om maken van behoud van onze bedrijfsvoering en leefomgeving waar je niet weet hoe dan!!

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

11. Geen
12. Ik zou ze het liefst Willen clusteren langs de A12 en langs de nieuwe A15
13. Het is verstandig alles op 1 plek te concentreren. Doel is om de opgewekte energie te gebruiken voor het opwekken van groene waterstof. Immers electr. kan niet opgeslagen worden. WTerstof wel. Denk aan winterperiode.
14. Zoveel mogelijk clusteren om het Looveld, het Broek en het gebied tussen Duiven en Zevenaar open te houden (zichtlijnen, landschapsbeleidsplan!). Bovendien is het Broek een belangrijk vogelgebied i.r.t. de Natura 2000 gebieden langs de rivieren.
15. In deze omgeving zijn geen geschikte plekken
16. Langs de a15
17. alle locaties zijn geschikt, maar nog geschikter is het hele traject langs de A12. Noord en zuidkant. hele Duivens grondgebied (van ijssel tot aan zevenaar)
18. Maar niet allemaal tegelijk
19. Geen. Allen te dicht tegen woonkernen en woongemeenschappen
20. Nergens want het is totaal niet rendabel
21. Geen
22. Het is tijd om te kijken naar andere oplossingen. We zetten het land al vol met windmolens en zonnepanelen, waarbij de laatste in ieder geval minder horizonvervuiling leveren.
23. Geen enkele locatie, windmolens zijn NIET milieuvriendelijk! Alleen al de hoeveelheid olie (3000 ltr) die jaarlijks in een enkele windmolen moet!! CO2 uitstoot bij productie is groter en vervuilender en weegt niet op tegen de voordelen ervan.
24. Op industrie terreinen
25. Geen enkele
26. Niet op de bult van Putman
27. Geeneen
28. Niet op landbouwgrond. Wel langs grote wegenproyecten zoals in de dubbele 8 van A12 en A15 of binnen industrieterreinen
29. Nergens
30. dingen maken herrie ik hoor meer en harder als een ander laat ze maar woningen bouwen die komen we te kort spelletje energie van de eu mag wel een keer ophouden
31. Ik ben tegen windmolens. Windmolens maken zijn niet duurzaam!
32. Ik ben tegen het plaatsen van windturbines
33. Geen enkele ivm zware milieu belasting
34. Geen, is zwaar milieu vervuilend
35. Geen een! Is een dure kosten post. Wat allang achterhaald dit niet word terug verdiend. Daarnaast dood een windmolen gemiddeld 250 vogels. Vleermuizen (levende haven per jaar). De mensen dier erbij wonen hebben er last van. In de zien van slagschaduw en geluid. Aanzicht in het landschap word omtrokken. Niet doen! Zoeken naar andere oplossingen. Waterstof, zonne-energie
36. Ben tegen nog meer windmolens.
37. Weet ook niet of windmolens de oplossing zijn!
38. nergens.
39. Liever geen in de buurt van woonwijken
40. Rond Groessen thv Betuweroute en A15

7. Welke plekken in de gemeenten Duiven en Westervoort zijn volgens jou geschikt voor zonnevelden?

Antwoord	Totaal	Percentage
Locatie A	116	54,5%
Locatie B	79	39,1%
Locatie C	46	21,6%
Locatie D	116	54,5%
Locatie E	121	56,8%
Anders	40	18,8%
	Beantwoord	213
	Overgeslagen	0

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

7. Welke plekken in de gemeenten Duiven en Westervoort zijn volgens jou geschikt voor zonnevelden?

Antwoord	Totaal	Percentage
Locatie 1	49	23%
Locatie 2	68	31,9%
Locatie 3	69	32,4%
Locatie 4	122	57,3%
Locatie 5	115	54%
Locatie 6	115	54%
Anders	37	17,4%
	Beantwoord	213
	Overgeslagen	0

1. Westervoort uiterwaarden en dijk
2. geen, alleen op snelwegbermen, daken e.d.
3. kan het ook kleinschaliger, zoals op daken van bedrijfhallen? Liever gebruik maken van bestaande vlakken, dan nieuwe vlakken creëren.
4. Bult van Putman
5. Pareerterrein TNT overkappen en panelen plaatsen
6. Maak gebruik van parkeerplaatsen en realiseer je dat het een negatief effect heeft op kwaliteit grond en perspectief van toerisme.
7. geen, goede landbouwgrond grond kan niet gebruikt worden voor zonnepanelenindustrie! op de kaart is al meer rood gekleurd dan groen. ga eerst de parkeerplaatsen en daken van industrie terrein vol leggen voor al het land in de gemeente industrie is!
8. dan maar alles in het Duuvense broek en 1 gebied verprutsen dan alles versnipperd! als je in het broek staat en rond draait zie je dadelijk alleen maar windmolens en is weidse blikweg!
9. op daken van industrieterrein en grote schuren of kassen
10. Geneen
11. Geen
12. Geen
13. Zie dezelfde opmerking als bij windmolens. Ook is een combi met de rijn of ijssel interressant want thermische energie uit opp vlakte water kan mede een rol spelen bij een waterstoffabruik. Tevens gebruik maken van het gasnetwerk omdat het ook geschikt is voor waterstof. Dus geen kapitaalvernietiging plegen als het niet nodig is.
14. Daarnaast denken aan zonnepanelen langs de toekomstige A15 (beide zijden op taluds en op schermen). Ook andere lijnstructuren zoeken. Dus niet alleen denken in zonnevelden.
15. Geen. Laten we het landschap nog een beetje groen en aantrekkelijk voor dieren houden
16. Geen, geen ankergrond opofferen voor een zonnewende, eerst alle daken vol met zonnepanelen
17. Niet, er zijn voldoende dakken
18. gebeiden 1,2 en 3 zijn niet geschikt voor grootschalige zonnevelden; bij lage stand van zonnepanelen gaat gebied verloren voor flora en fauna. Indien zonnepanelen op hoogte (goed voor flora/fauna) dan is het in de gebieden 1,2 en 3 te ontsierend. Ook gebied 5 is moeilijk/ “besmet”. In doortrekking van A15 is dit gebied steeds beschreven als “vrijhouden/ doorkijk naar de veluwe”. Dat wordt belemmerd met zonnevelden, zeker zonnepanelen “op hoogte”.
19. Geen, we hebben daken genoeg. Plaats daar de panelen op. Kijk naar het industrie terein. Genoeg daken. Deze parken moet je verbieden. Vooral landbouwgrong moet landbouw grond blijven.
20. als er een duidelijk kader komt over hoe dit eruit ziet en de omgeving kan meeprofiteren in een omgevingfonds voor scholen, buurten, verenigingen
21. Geen! Zonneparken zijn lelijk en veel minder rendabel dan men wil doen voorkomen
22. Zonneparken nemen de plek in van groenstroken en natuur ik vindt dit geen wenselijke invulling.
23. Als het dan toch moet (symboolpolitiek) dan de minst opvallende locaties.
24. Ook hiervan vraag ik me af wat het voordeel is. Wat als deze onbruikbaar zijn, het afvoeren en vernietigen van de zonnecollectoren gaat veel energie kosten en de giftige stoffen die erbij vrijkomen weegt niet op tegen de zogenoemde voordelen.
25. Op bestaande winkel en schoolgebouwen

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

7. Welke plekken in de gemeenten Duiven en Westervoort zijn volgens jou geschikt voor zonnevelden?

26. Ik wijs zonnepanelen op land af omdat dan goede grond voor vele jaren verloren gaat. Eerst maar eens alle daken volleggen met zonnepanelen
27. Geen enkele
28. Geen enkele. Zonnepalen horen niet in een veld te staan. Gaan ten koste van het groen. Ze kunnen prima op bestaande daken van gebouwen.
29. Zeker niet op landbouwgronden. Uitstkend geschikt zijn gebieden in de uiterwaarden. Dus ook de natura 2000 gebieden. Waarom worden deze direct uitgesloten. Niet correct. Em maximale hoogte lager dan 90cm. Dit kan uitstekend met oost west opstellingen in plaats van zuid opstellingen. ookvoordeel met deze opstelling per ha grotere netto opbrengst per oppervlakte en een gelijkmatigere stroomopwekking gedurende de dag.
30. Nergens
31. zelfde andwoord als de vorige vraag zet er woningen neer die komen we te kort
32. Ik ben tegen het plaatsen van zonnevelden
33. Zie windmolen
34. Kleinschalig, huizen, bedrijven “daken” zou in mijn inzien beter zijn. 1 grootschalig word allemaal met riant hem omheind. Dit intrekt het zicht op de natuur. En leefgebied van de fauna word steeds kleiner. Laat die kleine stukjes natuur, water poelen, groen stroken voor wat het is. Eventueel geluidswallen langs de a12 met geïntegreerde panelen
35. Geen , zonde van de natuur/groen beter alle daken van huizen etc. volleggen
36. Langs grootscahlige infrastructuur Betuweroute en A15
37. Langs snelwegen als geluidscherm

8. Wat zijn voor jou plekken waar absoluut geen windmolens geplaatst mogen worden?

Antwoord	Totaal	Percentage
Locatie A	36	17,7%
Locatie B	70	34,3%
Locatie C	110	53,9%
Locatie D	48	23,5%
Locatie E	37	18,1%
Anders	41	20,1%
	Beantwoord	204
	Overgeslagen	9

1. In bebouwde kom
2. Allen, ik vind die draaimolens verschrikkelijk. Het oogt erg onrustig.Wil ik niet
3. rond uiterwaarden , oeverwallen (e.a. vogeltrek gebieden),zoals kleefse waard
4. Geen molens nabij woongebieden
5. Houdt het groene hart vrij voor ganzen en vele andere dieren, zoals 40 vogelsoorten, regionale toeristen en andere bezoekers, ook ter compensatie van aanleg infra, huizen, bedrijventerrein.
6. Zie toelichting hierboven. De nu gehanteerde zoeknorm met een afstand van 300m geeft zeker hinder voor omliggende woonwijken. Hierover is veel gepubliceerd tav geluidshinder, slagschaduw, daling van WOZ en huizenprijzen.
7. Niet perse absoluut niet. Geen enkele locatie is voor mij totaal ongeschikt
8. Wat mij betreft zijn alle locaties OK
9. molens staan te verspreid door gebied. van afstand wordt de skyline zo één kermis attractie. overdag door draaiende wieken en s nachts door rode lampjes
10. Dicht bin huis
11. Niks
12. Z
13. nvt

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

8. Wat zijn voor jou plekken waar absoluut geen windmolens geplaatst mogen worden?

14. Alle aangegeven gebieden zijn buiten de bebouwde kom of op industrieterreinen, gebied D zou ontzien kunnen worden i.v.m. vogeltrekgebied. Rest is allemaal geschikt.
15. In plaats van windmolens in het open gebied in het bod van Duiven aan het RES opnemen om aan de slag te gaan met TEO. Duiven heeft (samen met Westervoort) de mogelijkheid, omdat grote rivieren langs onze gemeente stromen en de noodzaak omdat over 10 jaar het Duivens warmtenet niet langer gevoed kan worden door het verbranden van afval bij de AVIRA.
16. Ze mogen op alle plaatsen
17. C is iets minder geschikt. Absoluut ongeschikt vind ik overdreven
18. geen gebieden waar het absoluut niet kan, maar nogmaals: eerst A12 “volbouwen” met windmolens; als er dan niet voldaan wordt aan de doelstellingen mbt lokaal opwekken, dan steeds wat verder van A12 afgaan totdat voldaan is aan de locale opdracht qua opwekking KWH.
19. De plekken die nu al zijn afgekruist, zou je best tijdelijk kunnen heroverwegen áls er al een leiding in de buurt ligt met voldoende capaciteit
20. overal goed
21. elke lokatie is oke A-E
22. D en E zijn ook nog te dicht bij woonhuizen
23. Uiterwaarden bij Westervoort en Loo
24. Alle plekken zijn geschikt, alleen is niet bekend hoe hoog ze worden
25. Geen enkele plek
26. Alle locaties zijn geschikt
27. Geen locatie waar ze niet mogen.
28. Geen enkele
29. Bult van Putman
30. Op landbouwgronden.
31. Nergens
32. allemaal
33. Overal
34. Geen, zwaar milieu vervuilend.
35. Zee
36. Niet meer windmolens dan de al bestaande en reeds geplande.
37. Wat mij betreft kan het op elke aangegeven plek
38. windmolens zijn subsidie slurpers
39. Geen helpt toch iedereen
40. Kleefse waard ook niet
41. Loo en Groessen

9. Wat zijn voor jou plekken waar absoluut geen zonnevelden geplaatst mogen worden?

Antwoord	Totaal	Percentage
Locatie 1	102	51,8%
Locatie 2	61	31%
Locatie 3	67	34%
Locatie 4	27	13,7%
Locatie 5	37	18,8%
Locatie 6	40	20,3%
Anders	51	25,9%
	Beantwoord	197
	Overgeslagen	16

1. In de bebouwde kom
2. Alle landbouwgrond is uitgesloten, om redenen van voedselzekerheid op lange termijn, en vedwijnend landschap op de korte termijn (m.n. groessen zevenaar is waardevol landschap)
3. liever gebruik maken van bestaande vlakken.
4. Houdt het groene hart vrij.
5. Lijken me allemaal prima
6. Alle locaties zijn OK
7. buitengebied is geen industrieterrein. zie de panelen als industrie en plaats ze niet op landbouwgrond

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

9. Wat zijn voor jou plekken waar absoluut geen zonnevelden geplaatst mogen worden?

8. geen plek waar het absoluut niet kan
9. Dichtbij huis
10. Niks
11. Geen een
12. Bij een woonwijk
13. Maakt niet uit
14. at er genoeg ruimte is voor andere me sen
15. Nergens
16. Geen bezwaar bij deze locaties
17. Maakt niet uit
18. Geen bezwaar
19. Alle locaties is plaatsing oke
20. Nvt
21. Zie vraag 8
22. In plaats daarvan TEO opnemen in het bod van Duiven aan het RES.
23. Zonnepanelen vind ik nergens een belemmering
24. Geen
25. Volgens mij zij voor zonnevelden deze locaties prima
26. provinciale visie MOET veranderd worden. energie-opwekking met zowel wind als zon MOET ten noorden van de A12 mogelijk gemaakt worden. Als dat niet kan: dan alleen maar zeer kleinschalige mogelijkheid, waarschijnlijk onvoldoende om te voldoen aan opdracht.
27. gebruik daken en geen landschapsgrond of landbouwgrond
28. een goede landschappelijke inpassing en ervoor zorgen dat er een duidelijke einddatum aan de exploitatie/vergunning zit (20/25 jaar?)
29. overal goed
30. elke locatie is ok 1-6
31. Geen enkele plek
32. Alle locaties zijn geschikt
33. Juist op zoveel mogelijk plekken zonnevelden plaatsen
34. Geen!!!
35. Ik weet hier te weinig over
36. Op landbouwgronden
37. Nergens
38. Geen
39. allemaal geschikt
40. Geen probleem
41. Nvt
42. Overal
43. Daken
44. Geen mening
45. Mogen op alle locaties, geen problemen mee.
46. Geen belemmering
47. Lijkt me dat het beter is voor iedereen
48. Geen mening
49. Overal
50. Al de locaties , zonde van de natuur , leg alleen op daken .
51. Plaatsen waar geen uitbreiding industrie/wonen gaat plaatsvinden in de toekomst gaat

10. Waar moet volgens jou rekening mee gehouden worden bij het plaatsen van windmolens of zonnevelden?

	Totaal
Beantwoord	187
Overgeslagen	26

1. Natuur behoud, ganzen gebied A15 is er nog niet dus geef het de tijd, voedselketen moet niet afhankelijk zijn lokale producten en kortere lijnen voorbeel Foodvalley boer levert daar lokaal, niet bijbouwen bedrijven daken benutten berg van putman vol panelen
2. Natuur gebieden (in tact laten)
3. Bij de molens..... de mens

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

10. Waar moet volgens jou rekening mee gehouden worden bij het plaatsen van windmolens of zonnevelden?

4. 1 veiligheid, waaronder ook voedselzekerheid toekomstige generaties. (dus liever geen landbouwgrond, en zeker geen mooie tuinbouwgrond) 2 behoud cultuurlandschap, maar ik vind een windmolen minder storend dan een zonneveld, het hele landschap “verdwijnt” daarin.
5. Landelijk zicht in de dorpen niet met molens bederven
6. windmoles; geen slagschaduw omwonende, geen windmoles in gebied waar vleermuizen of andere dieren huizen. Voor zonnevelden, maak gebruik van bestaande (dakvlakken), Ook huurhuizen kunnen kunnen tot zonnevelden worden omgetoverd.
7. Niet te dicht bij de bebouwde kom
8. geluid, slagschaduw
9. concentratie, behoud landelijke uitstraling
10. Geluids overlast.
11. Geluid voor omwonenden,eerst zonnevelden op daken parkeerplaatsen, Groen moet gecompenseerd worden
12. Verdwijnen van groen en hinder voor omwonenden
13. Verdwijnen van flora en fauna. Zware belasting van de omgeving door aanleg/ verbreding van A12 en A15 en verbreding Rijksweg Zevenaar/Duiven. Ver verwijderen van woon gebied Roodwilligen. Zware belasting door voorgaande
14. Houdt rekening met toerisme, natuur en versnelde innovatieve oplossingen voor problemen en het feit dat de problemen van nu straks geen probleem meer zijn. Peter van der Wel
15. Hoogte, windmolens zijn al hoog dus ze op een heuvel plaatsen (locatie C) lijkt me niet ideaal. Zeker niet als er goede alternatieven zijn. Een zonneveld kan op meer plekken (is minder in het zicht)
16. De afstand tot woonbebouwing.
17. slagschaduw en verblinding zonnepannelen
18. Dat het wel in een buitengebied komt te staan. Het moet ook niet eventuele uitbreidingen van Duiven of Westervoort in de weg staan
19. -
20. Passend in omgeving zonder overlast
21. hoe moeten de vele veehouders gaan voldoen aan kringloop landbouw, biodiversiteit en voer van eigen land als al het land wordt omgezet naar zonneindustrie? als jullie zonnepanelen op landbouwgrond mogelijk maken is het einde van de agrarische sector in duivense broek nabij.
22. bij zonnepanelen ook plaatsen op bestaande industerie. Hou rekening met de lichtval op de zonnepanelen. Hier mag geen hinder van worden ondervonden.
23. met de mens en natuur
24. Landschappelijke inpassing en gebruik maken van de A12 omgeving
25. Niet te dicht bij woonlocaties
26. leefbaarheid van mens en dier.
27. Op ed meningen van de burgers
28. Niet dichtbij een woonwijk
29. Dat het niet te dicht bij de woningen ligt
30. Dat het de natuur niet aantast
31. Dat er geen overlast is dat het niet dicht op de wijken licht.
32. Niet te dicht bij huizen
33. Niet te dicht bij woonwijken
34. De meningen van mensen
35. Dat het niet dicht bij huisen wordt geplaatst
36. Woonwijken en sportclubs bijv
37. Overlast & vervuiling
38. Of het mensen van last komt
39. Dat het buiten zicht is van woningen
40. Woonwijken
41. Niet bij iemand huis in de buurt
42. Dat er genoeg ruimte is voor mensen die daar in de buurt wonen
43. Plekken waar hele waarden volle dingen zijn dat je dat met rust laat
44. Natuur parken
45. Dat niet mensen er last zou van krijgen
46. Of het uitzicht niet vernield word
47. Geluid
48. De natuur. Liever op industrieterreinen plaatsen want daar is al gebouwd, en daar is het a lelijk
49. Dat het woongenot van de mensen niet belemmerd word. Dat is het weinige rendement, van bijvoorbeeld de windmolens, niet waard.

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

10. Waar moet volgens jou rekening mee gehouden worden bij het plaatsen van windmolens of zonnevelden?

50. Bewoners
51. (over)last van dichtomwonende, gebruik van vrije ruimte
52. ?
53. Geen woningen vlakbij
54. Wind en wolken
55. Met natuur zoals vogels in Duivense Broek
56. Plaatsing van windmolens die het meeste opbrengen
57. Dat er niemand last van heeft Dus niet bij woongebieden.
58. slagschaduw, agarisch gebruik
59. De eigenaren van woningen
60. natuurontwikkeling,
61. Windmolens mogen absoluut niet in de achter of voortuin van een wijk staan. De plattegronden die hier gebruikt zijn, zijn niet uptodate. De nieuwbouwwijk Hof van Hamerden staat er niet op. Deze grenst direct aan locatie c.
62. Mag natuurontwikkeling niet storen
63. omwonenden plaatsen bij bestaande windmolens en of zonnevelden (clusteren)
64. Niet te dicht bij de woonwijken, ivm geluidsoverlast windmolens.
65. Het woongenot en gemak van de omwonenden en het betrekken bij de beslissing.
66. Ver Uit de buurt van woningen
67. Dat er groene verbindingszones blijven voor diverse vogels en andere dieren maar ook voor insekten
68. Dat er ruimte voor natuur en wijdsheid landschap blijft
69. Hoe de inwoners het vinxen die daar wonen
70. Geluid en slagschaduw. Ik vind het aanzicht niet erg maar wel de mogelijke hinder die omwonenden kunnen ervaren.
71. Huizen
72. Dat omwonende het er ook mee eens zijn
73. NIET bij woonhuizen!!!!!!!!!!
74. Bewoning
75. Molens niet te hoog en velden niet te groot.
76. Met landschappelijke aspecten en natuuraspecten. Darbij moet men zich realiseren dat de riviernatuur van de Liemers (incl de oude komgronden) internationaal van veel meer waarde is dan de Veluwe.
77. met (overlast voor) bewoners, landschapsvervuiling en hoge kosten zonder rendement zonder dat we een probleem oplossen
78. Windmolens bij elkaar zetten, dus niet overal een. Geen zonnparken vooraan er nog daken belegd kunnen worden met zonnepanelen.
79. kijk ook naar woningen in het buitengebied en in Westervoort komt een nieuwe woonwijk nabij de bult van Putman op locatie C windmolens plaatsen is zeer onwenselijk
80. Niet te dicht op de woningen, er zijn genoeg alternatieve locaties van de 13 die zijn voorgeschoteld
81. Overlast en zicht op deze duurzame maatregelen
82. Voldoende afstand tot woonwijken, niet in het zicht vanuit woning/tuin
83. Overlast voor burgers. Er zijn genoeg vrije plekken en initiatieven van burgers. Ik heb net een zeer dure woning gekocht in hof van Hamerden, energieneutraal, klaar voor de toekomsteisen en dan mag ik in mn energie neutrale woning uitkijken op een windmolen in mn achtertuin?
84. Hinder door schaduw en geluid. Zonneweiden alleen daar waar economisch grondgebruik beter kan.
85. Windmolens zo ver mogelijk bij huizen vandaan, zonnevelden uit t zicht van woningen.
86. Niet te dicht bij woonwijken
87. De schadelijke gassen die windmolens uitscheiden. Het effect op de gezondheid
88. Met de schaduw die de windmolens mogelijk met zich meebrengen. En met het mogelijke geluid dat de windmolens met zich meebrengen.
89. Huizen
90. geen hinder voor verkeer i.v.m. weerkaatsing op zonnepanelen
91. Kwaliteit van leven van alle inwoners. Het geeft overslag.
92. Combineren van functies, meer windmolens per m2
93. zonnepanelen integreren in de aanleg van de A15. de taluds bij de verhoogde en verdiepte ligging zijn uitstekend geschikt voor zonnepanelen.Mbt windmolens: eerst strook van 300 meter ten noorden en ten zuiden van A12 volbouwen.Rest pas plaatsen als KWH-opgave dat vereist

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

10. Waar moet volgens jou rekening mee gehouden worden bij het plaatsen van windmolens of zonnevelden?

94. Niet te dicht bij woonwijken, niet in groengebieden tussen de dorpen en niet in kenmerkende landschapsgebieden
95. Onderhoud; geluid;slagschaduw;recyclebaar
96. Zonnevelden op daken (denk aan ikea, makro, hornbach). Windmolens ver van woningen en receiatie
97. Zie bovenstaande antwoorden. De omgeving moet er profijt van hebben via bijvoorbeeld een fonds waar sociale initiatieven uit kunnen worden bekostigd. Voorwaarden en een moment van evaluatie in de beleidskaders opstellen. Niet te veel in 1 keer. Bij zonneparken voorwaarde dat de ontwikkelaar óók (bedrijfs) daken moet benutten x oppervlakte.
98. niks
99. Dat niet al het échte groen wordt opgeofferd aan zogenaamde zonnevelden.
100. Open zicht gebieden en vogels
101. Weinig overlast voor omwonenden
102. niet te hoog
103. zo onopvallend mogelijk (landschapsvervuiling)
104. Vooral met windmolens gevaar omwonenden
105. Maximale opbrengst, geen verblinding, opwaaiend stof omliggende landbouwgebieden
106. Toekomstige uitbreiding van woonkernen en/of industrie. Daarnaast wekken zonnepanelen aanzienlijk minder energie op in vergelijking met windmolen en oppervlakte benutting. Bij windmolens kunnen weilanden benut blijven voor vee.
107. Niet te dicht bij de bebouwing/woonwijken
108. Omgeving
109. Niet ten koste van mooie natuurgebieden en in uiterwaarden
110. Zo min mogelijk hinder door burgers
111. Met aan en omwonenden
112. Met de dorpskern duiven en de dorpen groeseen en loo...hebben Betuwelijn en komst a15 al
113. Onderliggende natuur, geluid
114. Woningbouw toekomst, geluidsoverlast
115. Dat deze de omgeving direct een groot voordeel opleveren. Het mag niet zo zijn dat de certificaten in handen komen van buitenlandse bedrijven en dat wij tegen deze lelijkheid aan moeten kijken. Voordeel moet direct in omgeving benut worden.
116. participatie
117. De hoogte van de windmolens en bij zonnepanelen zodainig inrichten dat er bv. ook schapen kunnen verblijven. Maar wel zodanig inrichten dat zij zich niet kunnen verwonden aan scherpe uitsteeksels.
118. de ruimte zo effectief mogelijk gebruiken
119. Dat het niet in de buurt van woonwijken is
120. Omgeving van bewoners binnen een bepaalde afstand ivm overlast/aanzicht
121. geluidsoverlast, horizonvervuiling, slagschaduw, m2 landbouwgrond die efficiënter ingezet kan worden.
122. Met iedereen die er tegen aan moet kijken en met overlast voor de directe omgeving.
123. Wegen de zogenoemde voordelen op tegen de vele nadelen!!!
124. Nergens mee, is nodig in de toekomst
125. Leefbaarheid
126. Niet TE dicht op een dorp of stad
127. Overlast
128. Dat inwoners er geen overlast van mogen hebben
129. Bij windmolens minimaal 10x de ashoogte vanaf door mensen bewoonde huizen / zonnevelden op maaiveldhoogte ben ik tegen
130. Horizon vervuiling, de windmolens mogen niet zichtbaar zijn voor de woonwijken.
131. Het is bij vervanging milieu vervuilend! Meer schade als voordeel!!
132. Mag niet ten koste gaan van groen/bomen. Niet in het zichtveld van woonwijken. Een enkele boerderij in de nabijheid ontkomt je niet aan.
133. De woonwijk, en de natuur
134. Dat inwoners van alle gemeente daar geen hinder in welke vorm dan ook van ondervinden
135. Veiligheid
136. Leefgebied van dieren en als 2e het woongebied van de mensen
137. In de buurt van bebouwing, nut van grondgebied, mogelijk bouwgrond

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

10. Waar moet volgens jou rekening mee gehouden worden bij het plaatsen van windmolens of zonnevelden?

138. Hoogte windmolens (zelfde molens als er staan) zonnenpanelen inpassen in landschap
139. Met het uiterlijk van het landschap
140. Niet op landbouwgronden. Veel bedrijven en particulieren willen graag zonnepanelen leggen. Alleen is dit interessant voor hun eigen stroombehoefte. Iedereen wil meer leggen maar dit is economisch niet interesant en het gebeurt dus niet. Hierdoor gaat veel effectieve en goed inpasbare ruimte verloren. Onbegrijpelijk!
141. Niet doen
142. Slagwind en schaduw en vermindering in waarde van de huizen
143. Niet in bebouwde kom
144. Natuur en niet te dicht op behuizing
145. overlast
146. Dat bewoners geen last hebben van lawaai of slagschaduw
147. Niet te dicht bij woongebieden
148. De nadelen
149. woning nood
150. maatschappelijk draagvlak
151. Horizon vervuiling
152. Niet veel bij bewoning en niet veel plek innemen waar mogelijkheden bestaan voor industrie of woningen of platteland. Het aanzicht van de natuur moet ook blijven
153. Overlast
154. Met dieren. Gooi gewoon op iedere woning of bedrijf zonnepanelen
155. De zon schijnt niet altijd en het waait ook niet altijd. Als de zonnevelden en windturbines elektriciteit leveren dan dient dit op hetzelfde moment te worden verbruikt. Het kan dan zijn dat het elektriciteitsnet dat niet aan kan. Ik kan alleen maar voor windturbines en zonneparken zijn als er met de opgewekte stroom waterstofgas wordt geproduceerd. Dat gas kan geschikt gemaakt worden om via de bestaande gasleidingen naar de eindgebruikers te stromen.
156. Het echte verhaal , dat het niet bij draagt aan het milieu
157. Nergens
158. Geen windmolens
159. Natuur, fauna
160. Slagschaduw, geluidsoverlast en reflectie, geluidsoverlast door weerkaatsing van licht.
161. Broedplaatsen ooievaars - beschermde diersoorten
162. Zicht
163. Omwonenden, lawaai, slagschaduw, natuurbehoud (vogels, insecten)
164. Omwonenden
165. In grensgebieden naastgelegen bestaande bedrijventerreinen, niet op open veld waar nu ook geen bebouwing is
166. Beeldbepalend i.h. landschap.
167. Ik zie heil in zonnepanelen, over windmolens heb ik twijfels of deze wel echt opbrengen wat ze moeten opbrengen, gezien de kosten.
168. Bewoners
169. windmolens zijn niet meer van deze tijd.
170. wonen
171. Rekening met geluids- en zichtoverlast. Dus niet te dichtbij woongebieden.
172. Nabijheid van woningen of open natuur zoals tussen Duiven en Groessen
173. Niet te dicht bij woonwijken
174. niet in de buurt van bewoning
175. Dat niet teveel bomen en groen weg gehaald word
176. Mogen geen overlast veroorzaken zoals lawaai of weerspiegeling
177. Het gebied waar woningen dichtbij staan, vooral bij windmolens
178. Meeste rendement qua zon en wind
179. Omwonende, natuur, haalbaarheid
180. Natuur en bewoning
181. Gevaar voor volksgezondheid
182. Om- en aanwonenden. Zoveel mogelijk passend in landschap, dus aansluiten bij bestaande infrastructuur
183. Windmolens minimaal 300 meter van woningen. Rekeninghoudend net uitbreiding van woonwijken.
184. De omgeving en omwonenden
185. Zon afschermen met beplanting. Geen omwonenden ook de voordelen ervan

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

10. Waar moet volgens jou rekening mee gehouden worden bij het plaatsen van windmolens of zonnevelden?

186. Buurt en omgeving langs A12 weinig mensen last van
187. Directe bewoners op tijd informeren

11. Sommige particulieren adopteren een of meer zonnepanelen op zonnevelden of bijvoorbeeld op daken van bedrijven. Zou je tegen een aantrekkelijk tarief een of meerdere zonnepanelen willen adopteren?

Antwoord	Totaal	Percentage
Ja	61	28,9%
Nee	78	37%
Misschien	72	34,1%
	Beantwoord	211
	Overgeslagen	2

12. Bij sommige energiebedrijven kun je 'een stukje' van een windmolen kopen. De opbrengst van dat stukje windmolen krijg je uitbetaald. Zou je tegen een aantrekkelijk tarief mede-eigenaar willen worden van een windmolen?

Antwoord	Totaal	Percentage
Ja	55	25,9%
Nee	88	41,5%
Misschien	69	32,6%
	Beantwoord	212
	Overgeslagen	1

13. Waar maak je je zorgen om ten aanzien van windmolens en/ of zonnevelden?

Antwoord	Totaal	Percentage
Ik maak me geen zorgen	44	20,7%
Het uitzicht	54	25,3%
Geluidsoverlast	44	20,7%
Windmolens/zonne-velden zijn niet nodig	7	3,3%
Anders	64	30%
	Beantwoord	213
	Overgeslagen	0

1. Vervuiling van de windmolens laats gepubliceerd in de Telegraaf er wordt nu op te meso niveau gekeken daarnaast zou hetgeen geplaatst wordt niet individueel op verdiend moeten worden door projectontwikkelaar waarom is er geen subsidie meer voor zonnepanelen als dit zo belangrijk is ook evt voor bedrijven
2. 1 Veiligheid waaronder onderhoud lange termijn, de wereldwijde vraag naar zeldzame metalen t.b.v. deze apparatuur en sociale impact (grondstoffenwinning) daarvan. 2 Het beslag op landbouwgrond, (voedselproductie) 3 en op korte termijn uitzicht/ landschap dat verdwijnt bij zonnevelden, windmolens zijn minder ernstig wat mij betreft.
3. overlast in geluid, schaduw en het doden van dieren. Daarnaast het uitzicht.
4. Aantasting landelijke uitstraling / natuurwaarden / rust. Exploitatie als verdienmodel
5. Zolang er geen wildgroei plaatsvindt is het niet nodig om zorgen te makenorgen te maken
6. Op een klein stukje gebied wordt een zware belasting gelegs. Verbreding A12, aanleg A15, verbreding rojksweg. Groen valt weg. Het klein stukje woonplezier wordt verder ontnomen
7. Besluitvorming die niet anticipeert op toekomstigste ontwikkelingen. Luister o.a. naar futuroloog Peter van der Wel.
8. het vernietigen van het buitengebied inclusief zijn natuur en werkgelegenheid
9. maak me heel veel zorgen omdat we een boterham proberen te verdien met melkveehouderij en akkerbou en natuur beheer en omdat je in middden van duuvense broek woont en door weidseblik zullen we ze altijd zien!

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

13. Waar maak je je zorgen om ten aanzien van windmolens en/ of zonnevelden?

10. Dat het veel ruimte in neemt maar ik vind het goed als het op grote grasvelden word geplaatst
11. Dat parken en natuur waar we juist zuurstof.uit halen en dat prachtig e natuur ten schonden gaat
12. Veel last, weinig rendement
13. Waar gaat alle energie naar toe !? Is daar voldoende capaciteit om alles op te slaan?!
14. En geluidsoverlast. Bovendien is onze wijk energieneutraal. Wij zorgen voor eigen energie, dus twee windmolens in onze achtertuin is niet gewenst.
15. Er is altijd achtervang nodig in winter en als het niet waait.
16. meerdere dingen zowel uitzicht,geluidsoverlast als noodzaak
17. Uitzicht en geluid
18. Het is noodzakelijk dat met windmolens en zonnepanelen ook groene waterstof wordt opgewekt. Alleen maar op zonne en wind is te eenzijdig. Ook Thermische enregie uit de rivier zou meegenomen moeten worden voor groene waterstof
19. middelste drie
20. Zonnevelden: jammer van de ankergrond. Geen bezwaar tegen windmolens
21. waarde vermindering woning en landschap ontwrichtend (optie C)
22. Het uitzicht plus de eventuele waarde daling van mijn woning mocht deze te dicht op onze nieuwbouw wijk komen oftewel gebied C. Wij dragen alszijnde Hof van Hamerden (energie neutrale wijk in Westervoort) al ons steentje bij aan de toekomst.
23. Het uitzicht en geluidsoverlast, locatie C is dichtbij onze wijk
24. Zicht, geluid, slagschaduw en principe! Ik heb veel geïnvesteerd in een dure energie neutrale woning en dan moet ik overlast hebben van windmolens? Ik heb mijn eigen verantwoordelijk voor het milieu genomen en hierin geinvesteerd, dan vind ik dit geen beloning.
25. wildgroei en chaotische energieopwekking
26. Gezondheid
27. Ruimtegebrek voor andere behoeften
28. ik betwijfel of grootschalige zonnevelden nodig zijn als alle daken van huizen en bedrijven EERST volgelegd gaan worden. Maak me wel zorgen over het aanzicht en uitzicht van . Emn ik maak me zorgen over fauna/ ganzen gebieden (rust en trek). Grootste zorgen maak ik me eigenlijk over bestaande en nieuwe wetgeving die de mogelijkheden voor nieuwe projecten mbt opwekken zonne en windenergie zo strak vastleggen dat bestaande natuur heilig is en er in bestaande bedrijventerreinen te weinig mogelijk is waardoor alles toch richting woonwijken “geduwd” gaat worden. Want ja”we moeten voldoen aan een opdracht”.
29. Horizonvervuiling typische landschapsgebieden en geluidsoverlast
30. de (felheid van de) knipperende lampjes
31. Windmolens geen zorgen. Zonnevelden nemen teveel ruimte in
32. Gezondheidsrisico’s
33. Waarom zo dicht tegen woonkernen. Onnodig om dit er zo door te drukken
34. Zie punt 10. Oppervlakte benutting van zonnevelden lijkt mij onzinnig. Grond is tenslotte niet meer te gebruiken.
35. Zonnevelds nemen teveel ruimte in van groen. Liever een Zonneveld op daken.
36. Opties 2 en 3 en ik vraag mij oprecht af of dit nu de oplossing is. Er beginnen ook andere oplossingen haalbaar te worden (hoewel nog duur) maar ik zou liever meer investeren in een duurzame oplossing die minder impact heeft op de omgeving dan door te gaan met het plaatsen van windmolens.
37. Zoals eerder genoemde nadelen
38. Leefbaarheid -druk op landschap
39. Windmolens zijn niet rendabel als er geen subsidie op zit.
40. 1. Landen die zwaar ingezet hebben op wind-en zonneenergie zoals Duitsland en Denemarken hebben nu de hoogste electriciteitkosten per kWh in Europa. Twee keer zo hoog als in NL. Ook kunnen ze niet meer zonder regelmatige in-en uitvoer van electriciteit van andere landen. Verdere zorgen tav windmolens zijn: gezondheidsklachten als gevolg van geluid, slagschaduw en knipperlichten. Ook zorgen over vogelsterfte want door gebied lopen trekroutes voor eenden, zwanen, ooievaars etc. en groot deel van Duivense Broek is rustgebied voor winterganzen
41. Er zijn alternatieven die geen gevolgen hebben voor de omgeving. Een alternatief die geen hinder en ander negatief effect heeft voor de omwonenden en omgeving. Wees creatiever en denk verder dan wat nu het meest wordt toegepast.

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

13. Waar maak je je zorgen om ten aanzien van windmolens en/of zonnevelden?

42. Nog minder groen
43. De gezondheid als je dicht bij windmolens woont
44. Onderhoudskosten
45. Dat er goede landbougrond word gebruikt. Gebruik daken nu eens maximaal. Ook de ruimte bij bedrijven en particulieren boven hun eigen gebruik. Ook grote infra proyecten gebruiken zoals taluuds van wegen, spoorlijnen, dijken etc. Natuurtereinen, Natura2000 gebieden etc zijn uitstekend geschikt en leveren dan eens echt een bijdrage aan een schonere omgeving. en leveren dan eens rendement op!
46. de vraag is of je landbouwgronden voor 25 jaar moet vastleggen voor zonneparken
47. Uitzicht, geluid en waarde vermindering van mijn huis
48. Gas
49. Een windmolen maken is niet duurzaam
50. De levensduur ervan, de vervuiling bij productie en afvalfase. Het materiaal van de wieken kan niet gerecycled worden en bij de winning van grondstof voor de magneten wordt de bodem vergiftigd.
51. Milieu belasting
52. Windmolens zijn zwaar milieu vervuilend
53. Zie mijn andre uitleg
54. Of het elektriciteitsnet dit wel aankan
55. Vele soorten van overlast en invloed op de natuur (vogels, insecten)
56. Of windmolens gezien de kosten wel voldoende opbrengst hebben.
57. Uitzich en geluidsoverlast
58. alle boven genoemde bezwaren. Westervoort heeft een bevolkingsdichtheid van een grote stad, hier dus geen windmolens plaatsen
59. Uitzicht en geluidsoverlast.
60. Windmolens zijn slecht voor de gezondheid (wordt nog steeds ontkent)
61. Uitzicht , geluidsoverlast en natuur/groen verlies
62. Het lekken van schadelijk giftig gas
63. geen hele gebieden volleggen met zonnevelden
64. Verloren gaan van landschap. Te snelle aanleg van te veel zonneparken.

14. Wat zou nodig zijn om deze zorgen bij je weg te nemen?

	Totaal
Beantwoord	176
Overgeslagen	37

1. I Onderzoek krachten bundelen molens zouden ook weer af te breken moeten zijn geen panelen op dure landbouw grond die verpest wordt meer met omliggende gemeenten doen behoud historisch erfgoed
2. Niks; kijk uit op 4 windmolens. Geen probleem mee
3. Kan niet!
4. Dat deze 3 gezichtspunten worden meegenomen bij de besluitvorming,
5. Plaatsen benoemen buiten de dorpen
6. Denk aan andere mogelijkheden, zoals meer gebruik huidige dakvlakken voor zonnepanelen, hierdoor minder gebruik van windmolens die volgens mij meer nadelen hebben. Rendement is niet hoogst bepalende. Ook dieren en mensenleed moet meegenomen worden in afwegingen en men moet ‘omdenken’.
7. Ver in de landerijen plaatsen
8. voldoende ruimte tussen molen bewoning
9. zorgvuldige inpassing / coöperatieve exploitatie
10. Niet plaatsen
11. Rekening houden met voornaamste windrichting en de afstand tussen de woningen(achter industrie bijv.)
12. Alternatieven beter in beeld brengen zoals waterstof
13. Goed overleg met de bevolking
14. Nabij de wijk Roodwilligen geen verdere belasting doorvoeren. Het cumuleert teveel met plaatsen van Windmolens en/of zonnepanelen.
15. Blijven communiceren met bewoners en uitgaan van de kracht van de gemeenschap en rentmeesterschap.

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

14. Wat zou nodig zijn om deze zorgen bij je weg te nemen?

16. Logica achter de gekozen locatie
17. Ruimere afstand aanhouden.
18. -
19. Overleg
20. een juiste inpassing van windmolens en geen zonnepanelen op landbouwgrond. er is genoeg bebouwd terein waar panelen op kunnen.
21. in et landschap moeten passen.
22. Niet plaatsen. Ik vind de gemeeente hypocriet. Wel doen aan verkeersremmende maatregelen waar auto's voor moeten remmen en weer optrekken die niet nodig zijn en van de andere kant doen alsof ze goed voor het millieu bezig zijn. Zie ook mijn antwoord op vraag 15.
23. in gesprek blijven en kijken wat de gemeente echt wil en wat we willen samen in de toekomst voor beter klimaat en volgende generatie
24. een goede inpassing en participatie
25. Geen windmolens dicht bij woonlocaties
26. comuniceren met mensen uit de directe omgeving waar ze komen te staan.
27. Om ze ver van huizen te halen
28. Niks
29. Niet dichtbij een woonwijk
30. Maak me geen zorgen
31. Ik maak mij niet zorgen
32. Niet te dicht bij huizen plaatsen
33. Weet ik niet
34. Niks
35. Niet dicht bij huisen
36. Ver weg van woningen
37. Test iets
38. Het plan concreet uit te leggen
39. Het maakt mij niet heel veel uit
40. Ergens anders plaatsen
41. Dat er alleen windmolens komen op een plek waar mensen er geen last van hebben
42. /
43. Weet ik ni
44. Niet te dicht bij huizen
45. Dat de natuur blijf dat we een soort nieuwe Veluwe maken
46. Andere plek
47. Ervaring van ander
48. Dat is niet mogelijk
49. Andere vormen van energie opwekken. Of niet in de buurt
50. Verder weg van de bewoonde wereld te zetten
51. beperking van plaatsen windmolens op hoge plaatsen en geen plaatsing dichtbij woningen
52. lastig
53. Niet vlakbij woningen plaatsen, min 1 km verwijderd
54. Niet dichtbij woongebied plaatsen
55. Overleg en inspraak.
56. Niet te dicht bij de bebouwde kom
57. Een duidelijke bestemming en een goed plan !
58. Niet plaatsen
59. In ieder geval beslissingen nemen uitgaande van actuele gegevens/ plattegronden. De burgers op tijd betrekken bij ontwikkelingen.
60. Bredere kaders ontwikkelen. Eerst een totaal masterplan en daarbinnen windmolens en zonneparken. Dus eerst een totale strategie. Daarbinnen kan dan gefaseerd worden gewerkt. Nu lijkt met meer ad hoc omdat er alleen binnen kaders vanuit het haagse gedacht mag worden
61. niet plaatsen
62. Ver weg plaatsen
63. Nvt
64. Niet plaatsen van windmolens
65. De zorg is dat we te snel willen terwijl vele ontwikkelingen in de beginfase zitten en we nu te veel geld via subsidies inzetten en daardoor de kans missen betere voorzieningen te creeren. China schijnt onze stap al over te slaan en direct te investeren in waterstof.. De angst is ook dat de lobby subsidies het wint van gezond verstand. Alhoewel ik niet tegen ben is een dosis relativering ook op zn plaats. Uit onderzoek blijkt dat alleen Europa bezig is terwijl de rest van de

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

14. Wat zou nodig zijn om deze zorgen bij je weg te nemen?

wereld alleen maar meer Co2 gaat uitstoten. Dat zou ook moeten aanzetten tot een bredere kijk. Tunnelvisie ligt op de loer??

66. Niet in de buurt van Hof van Hamerden
67. Niet plaatsen of lage zonnepanelen
68. Geen windmolgens dichtbij bebouwing. Geluidsberekeningen kunnen een handig hulpmiddel zijn maar wat geluidsoverlast is, is voor ieder persoon anders
69. Niet plaatsen
70. niet in de buurt plaatsen
71. UIT de buurt houden van woonhuizen
72. N.v.t.
73. Asserieve houding van het gemeentebestuur. Dus niet hijgerig voldoen aan de vraag en het alleen zoeken in zonnevelden en windmolens, maar ook zelf nadenken wat de opties zijn die bij Duiven passen. Een erg aantrekkelijk optie is TEO.
74. is onmogelijk bij realisatie van windmolens en zonneparken in dit gebied
75. Eerst daken vol leggen met zonnepanelen
76. optie C niet werkelijk laten worden
77. Dat locatie C voor de windturbines bij een volgend overleg wat jullie hebben uitgesloten zal worden van de 13 mogelijke locaties
78. Door niet te kiezen voor locatie C
79. Rekening houden met ligging woning en tuin zodat je geen direct zicht hebt vanuit je eigen woonomgeving op de windmolens
80. De 2 geplande mogelijke opties bij de bult van putman en rivierweg schrappen als windmolen locatie.
81. Serieus onderzoek en voorgezette inzet van kernenergie in EU.
82. Plaatsing niet bij woningen in de buurt, mensen mogen in geen geval hinder hebben van ‘vliegende’ schaduwen van windmolens en in geen geval geluidsoverlast van het geraas.
83. Plaatsen langs snelweg en ver weg van woonwijken
84. Wetenschappelijk bewijs
85. Geluidsarme windmolens
86. Onderzoek
87. n.v.t.
88. Dat kan niet als ze geplaatst worden op de voprgestelde locstie geeft dat altijd invloeb op de kwaliteit van mijn leven
89. Werken met een integrale blik waarbij de focus ook moet zijn energiebesparing en nieuwe technologien, opslag in waterstof/batterijen/ondergrond
90. dat er wat gedaan wordt met deze adviezen/ opmerkingen.
91. Per optioneel gebied een kwaliteitslijst opstellen. Kwaliteit in de vorm van cijfer voor aantasting leefbaarheid, milieu, overlast en aantasting woonbeleving
92. Deskundigen die helpen om het helder uit te leggen
93. ?
94. simulatie/informatie. Voorwaarden/monitoring van werkelijkheid.
95. niks
96. Ervaring ermee
97. niets
98. goede plaatsing, kleur, begroeiing
99. Ver weg
100. Breder denken dan Duiven en juiste locaties zoeken
101. Opteren voor windmolens.
102. Weg bij woonwijken
103. Buiten bebouwde kom plaatsen
104. Geen, investeren in kern energie.
105. Zekerheid geven dat er geen windmolens geplaatst worden in uiterwaarden en natuurgebieden
106. Ze niet plaatsen, ga maar eens luisteren in het broek gewoon een rotgeluid
107. Zo ver mogelijk van de dorpen af neerzetten
108. Rekening houden met windrichting en windgeluidreductie
109. Juiste plek realiseren
110. Zonnevelds op daken
111. Gedegen onderzoek doen naar de opbrengsten van de molens direct in onze omgeving. Zelf goed onderzoek doen en niet door een bureau. Het voordeel moet wel enorm zijn wil het opwegen tegen de vervuiling. Het landelijke gezicht van onze omgeving verandert geheel. Durf eigen standpunten in te nemen en niet mee te praten met hypes, media en politiek
112. de gebieden niet te dicht bij de bewoonde gebieden plaatsen

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

14. Wat zou nodig zijn om deze zorgen bij je weg te nemen?

113. Deze zorgen zijn niet weg te nemen, voorbeelden te over waar mensen die windmolens in de buurt hebben en die daar veel last van hebben!
114. Goed luisteren naar de omgeving alvorens het ergens te plaatsen.
115. Niet plaatsen, investeren in kernenergie
116. Geen windmolens meer plaatsen, zeker niet zo dicht bij bewoond gebied.
117. Zoeken naar alternatieven. Auto's die rijden op waterstof bijvoorbeeld.
118. NVT
119. Rekening houden met nieuwe technologie na 2030
120. N.v.t.
121. Stiller maken
122. Subsidie stoppen
123. Stoppen met windmolens bouwen. De 4 op de Koningspley en de 4 op de Bijvank is meer dan genoeg. Geen zonnepanelen op land.
124. Kiezen voor een betere alternatief, geen windmolens en geen zonnepanelen.
125. Het is milieu vervuiling
126. Zonnepanelen alleen op daken. Zelf hebben we ze al. Verder stimuleren/ subsidiëren.
127. Op een plek te plaatsen waar geen huizen staan
128. De windmolens bij Arnhem weg en veld achter vuilverbranding vergroten
129. Duidelijke informatie
130. Tekst en uitleg
131. Goede plaatsing, mag niet ten kosten gaan van bestaande natuur
132. Niet hele horizon vol zetten
133. Ze niet te plaatsen
134. Natuurtereinen ook eens integreren voor zonnevelden!
135. beter ruimtelijk beleid,heldere voorkeursvolgorde
136. Niks, gewoon niet doen
137. Betere voorlichting?
138. Testrapporten openbaar maken
139. Zo mogelijk verwijderd van bebouwing
140. zekerheid dat ze niet te dicht bij woonwijken staan
141. Nvt
142. Onderzoeken
143. door ze niet te plaatsen
144. Niet plaatsen nabij woonwijken ook ivm geluidsoverlast
145. Uit het zicht
146. Op daken zou het probleem verhelpen. Op platteland plaatsen zou ik erg vinden
147. Nvt
148. Er moet ingezet worden op andere methoden, bijvoorbeeld diepe geothermie.
149. Nooit plaatsen
150. Niks
151. Niet plaatsen van de windmolens
152. Niet plaatsen
153. Inspraak in en afstemming rond beslissing
154. Bevestiging van Tennet/Liander
155. Nvt
156. Er staan er inmiddels genoeg. Kijk eens naar kernenergie
157. Scherm ervoor
158. Bij bedrijventerreinen
159. Meer aandacht voor de voordelen van kernenergie en daadwerkelijke bouw van meer kernenergiecentrales.
160. Inzicht in de uitgaven en inkomsten.
161. Informatie en praktijkbezoek
162. Windmolens zijn niet rendabel en kosten meer energie om ze te bouwen dan dat ze in onze omgeving ooit gaan opleveren.
163. Goede en eerlijke voorlichting. Ik zie ze liever niet dan wel geplaatst worden
164. Kan niet weggenomen worden
165. Goede voorlichting
166. Nvt
167. Dit is al bewezen maar wordt verzwegen, dus niets
168. Niet te dicht bij de woonwijken plaatsen
169. Een duidelijk plan waarin inwoners een stem hebben
170. Echt luisteren naar bezwaren van omwonenden
171. Betere voorlichting
172. Dat niet te doen
173. Windmolens ver van woningen. Het geluid van de snelweg is nu al storend. Komt

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

14. Wat zou nodig zijn om deze zorgen bij je weg te nemen?

straks nog een snelweg bij. Dan ook nog geluid van windmolens? Meer reden om te verhuizen.

174. Goed overleg, betrokkenheid bij ontwikkeling van park en evaluatie na een paar jaar
175. Windmolens verder van bebouwing ten noorden van de a12
176. goede info en inspraak

15. Wat verwacht je van de gemeente, wat kan zij doen aan duurzame energie opwekking?

	Totaal
Beantwoord	184
Overgeslagen	29

1. Goed nadenken over langere termijn visie daarnaast zoeken naar alternatieven bedrijven verleiden om toch panelen op daken te plaatsen bewoners er omheen ontlasten en tegemoet komen voor verderf woongenot regels hanteren voor goede afstanden tussen molens en huizen ganzen de tijd geven A15 is er nog niet onderzoek naar lange termijn effecten vervuilende windmolens subsidie op panelen voor bedrijven en particulieren
2. Subsidie verstrekken; stimuleren duurzame energie
3. Zorgen dat er een goede subsidieregeling is!
4. Wel doorgaan met zon en wind, (dat is honderdmaal beter dan inzetten op kernenergie !) maar ik zie graag naast een energieplan ook een voedsel/ landbouwplan. of integraal plan.
5. Zonnepanelen op de daken
6. Dat zij belangen behartigt voor alle inwoners van Westervoort voor duurzame energie opwekking met belastingvoordeel volgens de postcode roos, deze is momenteel niet erg gunstig voor postcode 6832. . Daarnaast dat zij nieuwe paden bewandeld om tot het beste resultaat te komen, waaronder contacten legt met bijvoorbeeld boeren, wooncorporaties en bedrijven eigenaren om tot meer gebruik van bestaande dakvlakken te komen.
7. We zullen toch wat moeten dus dan inderdaad maar windmolens en zonnepanelen
8. alleen voor eigen gemeente. het is niet onmogelijk dat andere gemeenten ook een prestatie leveren.
9. zorgvuldigheid, voorwaardenscheppend, stimuleren en faciliteren particuliere en collectieve initiatieven.
10. Investeren in lagere inkomens voor verduurzaming, meer collectieven(isoleren en bijv. panelen).
11. Rusting blijven er is heel veel onduidelijk bv.over het afvoeren van zonnepanelen als ze uitgewerkt of stuk zijn
12. Het voorbeeld geven door panelen te stimuleren door susidie te geven
13. Plekken vinden om in iedergeval woongenot te laten bestaan. Zonnepanelen plaatsen op overheidsgebouwen, industrie tereinen. Windmolensplaatsen niet in nabijheid van woonwijken, maar op indistrietereinen of langs waterwegen.
14. Niet teveel
15. Durf innovatie te onarmen en zorg dat duurzame energie recyclebaar is.
16. Zoveel mogelijk, de gemeente moet het goede voorbeeld geven en bedrijven/ particulieren motiveren om hetzelfde te doen
17. Zonnepanelen op gebouwen.
18. niet te veel regels
19. Je kan nooit genoeg doen. Het zou mooi zijn als Duiven een groen dorp wordt
20. Meer promoten
21. Regionale regie
22. zij bepalen exact waar wat komt door de regels. stuur op een lange termijn oplossing en behoud open gebied.
23. De bewoners stimuleren in de duurzame energie. De gemeente ook de bedrijven aanspreekt op hun verantwoordelijkheid. Goede onderbouwing met argumenten waarom voor een bepaalde plaats is gekozen.
24. ? Laat ze eerst maar stoppen met de stinkende en geluidsoverlast van de groenvoorziening verzorgers.

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

15. Wat verwacht je van de gemeente, wat kan zij doen aan duurzame energie opwekking?

25. duidelijkheid en transparant
26. Eigendommen energie neutraal maken. Elektrisch eigen wagenpark, meer voorzieningen voor opladen.
27. Benutting van daken van bedrijven voor zonne energie
28. zonnepanelen op daken van grote gebouwen en windmolens bij elkaar.
29. Windmolens plaatsen
30. Zonnepanelen op gemeentehuis
31. Dat ze het op slimme manier aanpakken en goed aan de mensen denken en aan de dieren
32. Dat ze het op een slimme manier doen
33. Dat ze de mensen overtuigen
34. Zonnepanelen en windmolens plaatsen
35. Zonnepanelen en windmolens
36. Weet ik niet
37. Meer energie
38. Zonnepanelen parkeerplaatsen
39. Zonnepanelen
40. Zij kunnen veel doen als de inwoners van de gemeente er ook mee akkoord gaan
41. Misschien ook iets van waterkracht want Westervoort, duiven en Loo liggen aan de ijssel of ernaast
42. Zonnepanelen en windmolens plaatsen
43. Zonnepanelen en windmolens op plekken waar niemand er last van heeft
44. Windmolens en zonnepanelen plaatsen
45. Zonnevelden
46. Waar ze over verteld hadden
47. Dat ze rekening houden met zorgen van mensen
48. Heel veel
49. Windparken
50. Zelf zonnepanelen nemen
51. Zonne panelen op daken en windmolen klein formaat buiten de woonwijk
52. goed onderzoek naar plaatsing van windmolens en zonnepanelen. meer/betere voorlichting over ‘eigen’ zonnepanelen
53. zo goed bezig
54. Subsidie op woningisolatie en zonnepanelen op dak
55. Vrij veel
56. Kijk vooral ook naar waterstof. Zorg ervoor dat bij participatie van particulieren zij de opgewekte energie net zo goedkoop af kunnen nemen alsof de duurzame energie thuis wordt opgewekt. Zorg er ook voor dat je niet vast zit aan één energieleverancier, zoals bij de zgn winddelen.
57. Subsidie energie zuinige maatregelingen voor particulieren
58. Eerst weten waar het opgeslagen wordt en daarna verdeeld.
59. Maximale resultaat halen uit eigen bronnen en verantwoording durven te nemen, en voldoende financiële tegemoetkoming geven aan pariculiere die bewijsbaar overlast ondervinden!!!
60. initiatief, faciliteren, regie
61. Volg ook de landelijke politiek tav duurzame energie opwekking. Maw wat is de lange termijnvisie!!!!. Volgens mij is dat nog lang niet duidelijk. Hardlopers zijn doodlopers en hoe betrouwbaar is de politiek in deze kwestie?
62. Ook innovatieve ontwikkelingen stimuleren. Vb pompstations voor auto s op waterstof net als in arnhem
63. bedrijven op industrieterein vol leggen met zonnevelden hierdoor kan met gemak de dertig ha zonneveld gerealiseerd worden, de windmolens bij de andere windmolens plaatsen en niet meer dan nodig laat andere gemeente binnen de res ook aan haar verplichting voldoen
64. Logisch nadenken en luisteren naar de burgers
65. Duurzame subsidies aanbieden en vooral de bewoners betrekken in de beslissing
66. Bovenstaande plannen maar ver buiten bereik van woonwijken
67. Echt duurzaam is niet alleen dat doen wat nu voorligt maar ook werk te maken van opwekken van groene waterstof, Thermische energie uit oppervlakte water Onze riverieren) en ook het faciliteren van pompstations voor waterstofauto’s, ook het inversteren in energieopslag in batterijen. De gemeente zou ook een actief natuurbeleid moeten voeren om te voorkomen dat in de openbare ruimte er te weinig ruimte overblijft voor biodiversiteit door het alleen maar plaatsen van technische hulpmiddelen voor de mens. De natuur hoort er ook bij. Interssant kan ook zijn het plaatsen van panelen als geluidsschermen langs snelwegen.
68. Ik heb reeds energie neutrale woning gekocht
69. Niet waar mensen wonen

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

15. Wat verwacht je van de gemeente, wat kan zij doen aan duurzame energie opwekking?

70. Initiatieven toestaan, maar wel op locaties waar geluidsgevoelige objecten in mindere mate aanwezig zijn
71. Daar zijn uiteraard meerdere mogelijkheden voor
72. Thorium reactor plaatsen
73. Goed nadenken en overleg met inwoners over wat waar te plaatsen!
74. Ook andere mogelijkheden laten onderzoeken voor duurzame energie (waterstof b.v.)
75. Zie bij 14
76. We staan dit jaar € 2 mio in de min -> geef geen geld uit aan dure maatregelen die niets uithalen en overlast bezorgen.
77. Stimuleren van zonnepanelen op daken, inzetten op energiebesparing met subsidies
78. objectieve advisering zonder politieke kleur en meedenken in vergunningen en subsidies
79. Ik verwacht van de gemeente dat ze inderdaad hun best doen om ook een stukje bij te dragen aan de duurzaamheid in onze regio. De intenties zijn goed zo te lezen met de plannen. Alleen locatie C mag geschrapt worden dat is simpelweg te dicht op onze woningen.
80. Zonnepanelen promoten
81. Overall sta ik achter het plan. Als er geen overlast voor burgers is qua planning geloof ik in de plannen en dat deze goed en zorgvuldog doordacht zijn.
82. ?
83. Vooral strenge beperking van CO2 uitstoot! Liever verantwoord energie neutraal in 2060 dan op korte termijn grove fouten maken!! De burger vooral ontzorgen en geen angst aanpraten!
84. Aardwarmtepompen , vloer- en gevelisolatie subsidiëren van particulieren
85. Zonnepanelen op daken van openbare gebouwen plaatsen en subsidieregeling voor partuculieren
86. Zonnepanelen op winkelcenta daken
87. Windmolens en zonnepanelen plaatsen op plekken waar het de inwoners zo min mogelijk belast en groene energie stimuleren.
88. Wind en zon
89. Hun uiterste best doen voor het ontwikkelen en uitvoeren van energie-neutrale plannen.
90. Daken van industrie terrein vol leggen
91. Meer gericht op energiebesparing en voorbeelden vanuit de bewoners
92. bij nieuwbouw (zowel woonhuizen als bedrijven) eisen dat er energieneutraal gebouwd wordt/ voorzien in eigen behoefte. Bestaande bedrijven stimuleren/ subsidieren tot volzetten daken met zonnepanelen.
93. De gemeentelijke gebouwen verduurzamen en ook inzetten (daken) voor PV-panelen. Promoten, ondersteunen en subsidiëren van energie initiatieven. Regionale samenwerking bevorderen waardoor grootschaligheid kan ontstaan. Geven van voorlichting. (energiecoach is een goed initiatief) en voorkomen van verspilling energie
94. Doen genoeg hoeven niet te bloeden omdat Arnhem zijn eigen broek niet ophoudt
95. ?
96. Een realistische partij zijn voor bewoners. Inrichten of beheren van omgevingsfonds zodat niet álle winst naar ontwikkelaar of grondbezitter gaat.
97. informeren
98. Niet zo meelopen met de massa. Kies zelf eens een richting
99. Alle nieuwe woningen verplicht met zonnepanelen laten bouwen
100. Meewerken
101. informatie
102. meedenken en toestemming
103. Is geen gemeente taak
104. Er geen politieke discussie van maken door alleen maar vanuit oplossingen binnen de gemeentegrenzen te zoeken. Juiste inpassing is belangrijk voor de leefbaarheid met ook al een a15 op komst, een half benutte Betuwelijn en toename van de industriële lint bebouwing
105. Luisteren naar de burgers en zij daarin betrekken. Betrekken in de zin van mee-investeren. Maar zeker niet te bang worden voor tegengeluiden. Burgers nemen vaak de negatieve zaken van elkaar aan. Of dit nu waar is of niet.
106. Zonnepanelen met subsidie blijven aanbieden
107. Dat waar deze enquête over gaat!
108. investeren in kern energie.
109. Op slimme plekken zonnepanelen en windmolens plaatsen zodat zo min mogelijk mensen last hebben. Niet klakkeloos in willekeurige weilanden

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

15. Wat verwacht je van de gemeente, wat kan zij doen aan duurzame energie opwekking?

110. Maximaal op inzetten.
111. Zonnepanelen met korting aan bewoners verstrekken
112. Luisteren maar inwoners
113. Bespreekbaar maken en informatie
114. Luisteren naar burger
115. Gemeentelijke gebouwen voorzien van zonnecollectoren.
116. Goed onderzoek naar echt duurzame bronnen voor de toekomst. Windmolens moeten we over 20 jaar om lachen. Het is handel in certificaten. Onderzoek alternatieven voor de toekomst
117. actief meewerken
118. een reeële doelstelling voor ogen houden die betaalbaar blijft
119. Ik verwacht dat ze windmolens daar zetten waar de burger geen last van heeft!
120. Plaatsing van Zonnevelden/windmolens is een goede stap om duurzaam te worden
121. faciliterend aan de burgerbehoefte
122. Als de Gemeente vindt dat het haar taak is om duurzaam energie op te wekken zou ze kunnen beginnen met verduurzaming van eigen gebruik (openbare gebouwen) is dat nog niet genoeg? Stimuleer dan isolatie van huizen in de gemeente en desnoods zonnepanelen op daken. Hou het klein en lokaal!
123. Te kleine speler in het geheel, laat zich leiden door landelijke politiek
124. Dat ze het in ieder geval indexeren of het mogelijk is
125. Verantwoordelijkheid nemen in het RES proces
126. Initiatief tonen, dat ze het willen.
127. Subsidie aan particuliere initiatieven
128. Leningen verstrekken aan huis eigenaren en evt corporaties om zonnepanelen op de huizen te plaatsen
129. Vrij weinig omdat ik vind dat energieopwekking een zaak is van professionals zoals de huidige electriciteitsproducenten. De overheid moet de ontwikkeling en bouw van kerncentrales subsidieren. Alleen dat zal CO2-uitstoot doen dalen. De voorgestelde investeringen in windmolens en zonnepanelen in onze gemeente zal niet leiden tot een daling van CO2 uitstoot in Europe.
130. Dat alle mogelijke alternatieven bestudeerd worden. Bekijk de mogelijkheden zoals aardwarmte, zonnepanelen op bestaande daken van woningen en bedrijven. Vervang aardgas door waterstofgas, dit is een schone verbranding en daardoor een zeer goed alternatief.
131. Niet dit!
132. Standaard zonnepanelen op nieuwe woningen.
133. Stimuleren van aanschaf zonnepanelen en warmtepompen
134. Geen idee
135. Blijvende controle en begeleiden
136. Weet er te weinig van om hier wat over te kunnen zeggen
137. Investeer/ stimuleer in duurzame huizen met zonnepanelen
138. Zorgen dat daken bedrijven vol komen met zon
139. Zonnepanelen
140. Mogelijk maken dat natuurtereinen benut worden. Landbouwgrond niet gebruiken. Alle ruimte op daken en infra gebruiken ook boven de eigen behoefte. Iedere plaat is er een en veel mensen willen best meer leggen als hier een kleine vergoeding tegenover staat. Nu kost het geld om meer te produceren. De omgekeerde wereld. Maar ja politiek moet natuurlijk geld kosten en efficencie is hier een vies woord.
141. regie voeren.
142. Voorspilling tegen gaan, maar mensen hebben zo weinig impact op klimaat en moeder natuur. T is zinloos
143. Zonne-energie
144. Goede subsidie regelingen
145. Meedenken met de bewoners en vooral naar ze luisteren en niet op eigen houtje iets r
146. dat ze die zonnepanelen stimuleren
147. Dat groene duurzame energie zeer hoge prio heeft
148. Niks
149. onzin uitgaven stop gewoon met die onzin bouw woningen en maak de wegen veilig van het geld
150. Er wat voor terug krijgen
151. Faciliteren van zonnepanelen
152. Niet te veel investeren in zonne of wind energie maar investeren in een groene kernreactor
153. Subsidie voor zonnepanelen

4: Enquêtevragen en -resultaten

Enquêteresultaten

15. Wat verwacht je van de gemeente, wat kan zij doen aan duurzame energie opwekking?

154. Bedrijven en inwoners faciliteren bij mogelijkheden opwekken duurzame energie
155. Ervoor ijveren dat er in elke wijk een (kleine) geothermie-centrale wordt gerealiseerd. Voor dat het zover is ervoor ijveren dat woningcorporatie vol inzetten op isolatievoorzieningen aan de huurwoningen.
156. Waterkracht
157. Stadsverwarming
158. Ophouden met heilig geloven in al dit soort zaken. Aan de ene kant zaaien jullie bloemen weiden voor de natuur. En aan de andere kant een molen a zoveel slachtoffers
159. Stimuleren en faciliteren. Goede voorbeeld geven
160. Initiatieven ondersteunen
161. ?
162. Kijk naar alternatieven, bv kernenergie
163. Subsidie op bv zonnepanelen
164. Zie 14
165. Alles wat in het vermogen van je gemeente ligt, het moet namelijk wel haalbaar zijn.
166. Stimuleren, en bouwprojecten sturen dmv vergunningen
167. investeren in zonne energie
168. Gezien de vrije ruimte in Westervoort en Duiven, kunnen ze weinig doen.
169. Actief er voor zorgen dat zoveel mogelijk daken bedekt worden door zonnepanelen
170. Zonnepanelen bij de mensen op dak stimuler
171. Goed laten informeren en luisteren naar de bewoners
172. Goedkoper voor iedereen
173. Alle mogelijkheden benutten. Bijvoorbeeld parkeerplaatsen bij winkelcentra gedeeltelijk overdekken met panelen zodat je auto in de zomer lekke lekke in de schaduw kan staan
174. Meer zonnepanelen plaatsen i.p.v windmolens
175. Zoveel mogelijk panelen plaatsen overal
176. Geld beschikbaar stellen en luisteren naar inwoners
177. Alle gebouwen van gemeente vol leggen met zonnepanelen
178. minder stroom gebruiken
179. Faciliteren, stimuleren en waar nodig leningen mogelijk maken
180. Dat ze meerdere opties bestuderen. Waterstof b.v. ipv gas.
181. In contact blijven met de burgers om zo samen het doel te halen
182. Stimuleren en faciliteren
183. Ook bedrijfsgebouwen vol leggen met zonnepanelen
184. puur voor eigen gebruik

16. Wil je op de hoogte worden gehouden over de vorderingen van het proces van de Regionale Energie Strategie?

Antwoord	Totaal	Percentage
Ja	96	45,1%
Nee	117	54,9%
	Beantwoord	213
	Overgeslagen	0